

ZAKON O OSNOVAMA BEZBEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA

("Sl. list SFRJ", br. 50/88, 63/88 - ispr., 80/89, 29/90 i 11/91 i "Sl. list SRJ", br. 34/92, 13/93 - odluka SUS, 24/94, 41/94, 28/96 i 3/2002)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se osnovni uslovi kojima moraju da odgovaraju javni putevi, osnovna pravila saobraćaja na putevima, sistem saobraćajnih znakova, dužnosti u slučaju saobraćajne nezgode, osnovi za osposobljavanje kandidata za vozače i polaganje ispita za vozače, vučenje vozila, osnovni uslovi za sticanje prava na upravljanje motornim vozilima, uređaji i oprema koje moraju da imaju vozila, dimenzije, ukupna masa i osovinsko opterećenje vozila i osnovni uslovi kojima moraju da odgovaraju vozila u saobraćaju, koji su jedinstveni za celu teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Član 2

Društveno-političke zajednice i njihovi organi i organizacije, mesne zajednice, preduzeća i druge samoupravne organizacije i zajednice i njihova udruženja, društveno-političke organizacije i druge društvene organizacije, udruženja građana i građani dužni su da, na osnovama društvene samozaštite, organizovanjem i sprovođenjem saobraćajno-obrazovnog i preventivnog rada, razvijanjem saobraćajne svesti, kulture i solidarnosti u međusobnim odnosima učesnika u saobraćaju, jačanjem njihove discipline i odgovornosti i preduzimanjem potrebnih mera, stvaraju uslove za bezbedno i uredno odvijanje saobraćaja i sprečavanje saobraćajnih nezgoda i drugih opasnosti.

Društveno-političke zajednice, preko saveta, komisija ili drugih društvenih tela za bezbednost saobraćaja, dužne su da posebnu pažnju posvete razvijanju preventive, ostvarivanju koordinacije i podsticanju saradnje na unapređivanju bezbednosti saobraćaja i proučavanju pojedinih pitanja iz te oblasti.

Član 3

Učesnici u saobraćaju dužni su da razvijaju humane odnose među ljudima radi zaštite zdravlja i života drugih lica, a naročito dece, invalida, starih i nemoćnih lica, i da se staraju o zaštiti životne sredine.

Učesnici u saobraćaju ne smeju da oštećuju put ili objekte na putu i da ometaju saobraćaj.

Član 4

Projektni zadaci za izgradnju ili rekonstrukciju puteva moraju, saglasno propisu, da sadrže zahteve kojima se garantuje bezbedno odvijanje saobraćaj.

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice i organi koji projektuju javne puteve dužni su da ih projektuju tako da javni putevi budu osposobljeni za bezbedan i nesmetan saobraćaj.

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice koje izgrađuju ili rekonstruišu javne puteve dužne su da ih izgrade ili rekonstruišu tako da se na njima saobraćaj može odvijati na bezbedan i nesmetan način.

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice koje održavaju javne puteve moraju ih održavati tako da se na njima u svako doba može odvijati bezbedan i nesmetan saobraćaj. Pri održavanju javnih puteva posebna pažnja mora se posvetiti otklanjanju nedostataka na tim putevima usled kojih na određenim mestima dolazi do saobraćajnih nezgoda.

Samoupravne interesne zajednice, organizacije i organi koji upravljaju javnim putevima dužni su da obezbede sredstva i da sa preduzećima planiraju radove na održavanju puteva, tako da se obezbede uslovi za trajan, bezbedan i nesmetan saobraćaj na javnim putevima.

Član 5

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice i organi koji školuju ili obučavaju kandidate za vozače motornih vozila dužni su da obuku izvode na način koji će obezbediti da kandidati nauče i usvoje pravila saobraćaja i etiku u saobraćaju, ovladaju tehnikom upravljanja vozilom i steknu ostala znanja i veštine potrebne za bezbedno učestvovanje u saobraćaju.

Obrazovne i druge organizacije i zajednice treba da doprinose vaspitanju stanovništva, a naročito dece i omladine u školama radi podizanja opšte saobraćajne kulture.

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice i organi koji se bave javnim informisanjem, kad se u obavljanju svojih redovnih delatnosti bave pitanjima iz oblasti bezbednosti saobraćaja, nastoje da doprinose vaspitanju stanovništva radi podizanja opšte saobraćajne kulture.

Član 6

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice, kao i pojedinci koji samostalno obavljaju delatnost ličnim radom sredstvima u svojini građana, kad proizvode, održavaju, popravljaju ili prepravljaju vozila ili stavljaju u promet vozila, uređaje, rezervne delove i opremu za vozila, dužni su da vozila, uređaje, delove i opremu proizvode, stavljaju u promet, održavaju, odnosno popravljaju prema propisanim uslovima neophodnim za bezbedno učestvovanje vozila u saobraćaju na putevima.

Član 7

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice i organi dužni su da se staraju o tome da vozači njihovih vozila ispunjavaju propisane zdravstvene i druge uslove neophodne za bezbedno upravljanje vozilima.

Preduzeća i druge samoupravne organizacije, odnosno zajednice, organi i pojedinci koji koriste vozila u saobraćaju na putevima dužni su da preduzimaju potrebne mere da njihova vozila budu ispravna i da imaju propisane uređaje i opremu.

Član 8

Samoupravne interesne zajednice, preduzeća i druge organizacije i organi koji se staraju o javnim putevima i održavaju ih dužni su da organizuju i trajno vrše kontrolu nad stanjem i održavanjem javnih puteva i objekata na njima, nad postavljanjem saobraćajnih znakova i nad obezbeđivanjem uslova za bezbedan i nesmetan saobraćaj na javnim putevima.

Organizacije i zajednice iz stava 1 ovog člana dužne su da se staraju o postavljanju i održavanju saobraćajnih znakova i posebnih uređaja za odgovarajuće osvetljavanje i označavanje obeleženih pešačkih prelaza.

Preduzeća i druge samoupravne organizacije i organi koji vrše javni prevoz i prevoz za sopstvene potrebe, preduzeća i druge samoupravne organizacije i organi koji školuju ili obučavaju kandidate za vozače vozila na motorni pogon i organizacije kod kojih se polažu vozački ispiti dužni su da organizuju i trajno vrše kontrolu nad ispunjavanjem propisanih uslova rada vozača ili vozača instruktora, uslova za obučavanje kandidata za vozača vozila na motorni pogon i vozača koji polažu vozački ispit, nad tehničkom ispravnošću vozila i nad ispunjavanjem uslova predviđenih drugim propisima od kojih zavisi bezbednost saobraćaja na putevima.

Član 9

Saobraćaj na javnom putu može da se ograniči ili zabrani samo kad je to neophodno radi sprečavanja ili otklanjanja opasnosti za učesnike u saobraćaju, sprečavanja oštećenja javnog puta ili izvođenja radova na javnom putu.

Član 10

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

- 1) put je svaki javni put i nekategorisani put na kojima se vrši saobraćaj;
- 2) javni put je površina od opšteg značaja za saobraćaj koju svako može slobodno da koristi pod uslovima određenim zakonom i koju je nadležni organ proglasio za javni put, kao i ulice u naselju;
- 3) auto-put je javni put posebno izgrađen i namenjen isključivo za saobraćaj motornih vozila, koji je kao auto-put označen propisanim saobraćajnim znakom, koji ima dve fizički odvojene kolovozne trake (zeleni pojas, zaštitna ograda i sl.) za saobraćaj iz suprotnih smerova, bez ukrštanja sa poprečnim putevima i železničkim ili tramvajskim prugama u istom nivou i u čiji se saobraćaj može uključiti, odnosno isključiti samo određenim i posebno izgrađenim priključnim javnim putevima na odgovarajuću kolovoznu traku auto-puta;
- 4) put rezervisan za saobraćaj motornih vozila je javni put po kome mogu saobraćati samo motorna vozila i koji je kao takav označen propisanim saobraćajnim znakom;
- 5) međunarodni put je javni put koji je međunarodnim aktom, koji je ratifikovala Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, svrstan u mrežu međunarodnih puteva;
- 6) magistralni put je međunarodni put i javni put koji povezuju glavne gradove ili važnija privredna područja republika ili autonomnih pokrajina;

- 7) regionalni put je javni put koji povezuje privredna područja jedne republike ili autonomne pokrajine ili koji je od posebnog značaja za republiku ili autonomnu pokrajinu;
- 8) lokalni put je javni put koji povezuje naselja na teritoriji opštine ili koji je od značaja za saobraćaj na teritoriji opštine;
- 9) nekategorisani put je površina koja se koristi za saobraćaj po ma kom osnovu i koja je dostupna većem broju raznih korisnika (seoski, poljski i šumski putevi, putevi na nasipima za odbranu od poplava, prostori oko benzinskih pumpi, parkirališta i sl.);
- 10) zemljani put je put bez izgrađenog kolovoza i kolovoznog zastora pa i kad na priključku javnom putu ima izgrađen kolovoz;
- 11) kolovoz je deo površine puta namenjen prvenstveno za saobraćaj vozila;
- 12) trotoar je posebno uređena saobraćajna površina namenjena za kretanje pešaka, koja nije u istom nivou sa kolovozom puta ili je od kolovoza odvojena na drugi način;
- 13) obeleženi pešački prelaz je deo površine kolovoza namenjen za prelaženje pešaka preko kolovoza, obeležen oznakama na kolovozu ili odgovarajućim saobraćajnim znakom;
- 14) biciklistička staza je izgrađena saobraćajna površina namenjena za saobraćaj bicikala i bicikala sa motorom koja se proteže uzduž kolovoza i koja je od njega odvojena i obeležena propisanim saobraćajnim znakom;
- 15) biciklistička traka je deo kolovoza namenjen za saobraćaj bicikala i bicikala sa motorom koja se proteže duž kolovoza i koja je obeležena uzdužnom linijom na kolovozu;
- 16) kolovozna traka je uzdužni deo kolovoza namenjen za saobraćaj vozila u jednom smeru, sa jednom saobraćajnom trakom ili više saobraćajnih traka;
- 17) saobraćajna traka je obeleženi ili neobeleženi uzdužni deo kolovoza čija je širina dovoljna za nesmetan saobraćaj jednog reda vozila;
- 18) saobraćajna traka za spora vozila je uzdužni deo kolovoza namenjen za teža vozila i druga vozila koja sporom vožnjom (npr. na uzbrdici) smanjuju protočnost saobraćaja;
- 19) saobraćajna traka za prinudno zaustavljanje vozila je obeleženi uzdužni deo kolovoza na auto-putevima i na određenim mestima na putevima višeg reda, u tunelima i galerijama;
- 20) saobraćajna traka za ubrzavanje je deo kolovoza namenjen za uključivanje vozila u saobraćaj sa sporednog puta, odnosno drugih prilaznih puteva sa objekata pored puta (benzinske pumpe, parkirališta, moteli i sl.);
- 21) saobraćajna traka za usporavanje je deo kolovoza namenjen za isključivanje vozila iz saobraćaja na putu;
- 22) naselje je prostor na kome se redovi ili grupe zgrada nalaze s jedne ili s obe strane puta, dajući mu izgled ulice i čije su granice označene saobraćajnim znakovima za obeležavanje naseljenih mesta;

- 23) pešačko ostrvo je uzdignuta ili na drugi način obeležena površina koja se nalazi na kolovozu i koja je određena za privremeno zadržavanje pešaka koji prelaze preko kolovoza ili ulaze u vozilo i izlaze iz vozila javnog saobraćaja;
- 24) raskrsnica je površina na kojoj se ukrštaju ili spajaju dva puta ili više puteva, kao i šira saobraćajna površina (trgovi i sl.) koja nastaje ukrštanjem, odnosno spajanjem puteva;
- 25) vozilo je svako prevozno sredstvo namenjeno za kretanje po putu, osim pokretnih stolica bez motora za nemoćna lica i dečjih prevoznih sredstava;
- 26) vozilo na motorni pogon je svako vozilo koje se pokreće snagom sopstvenog motora, osim vozila koja se kreću po šinama;
- 27) motorno vozilo je takvo vozilo na motorni pogon koje je prvenstveno namenjeno za prevoz lica i stvari na putevima ili koje služi za vuču priključnih vozila namenjenih za prevoz lica i stvari, osim vozila za prevoz lica i stvari koja se kreću po šinama, bicikala sa motorom, traktora i drugih vozila na motorni pogon koja nisu prvenstveno namenjena za prevoz lica i stvari;
- 28) bicikl je vozilo koje ima najmanje dva točka i koje se pokreće isključivo snagom vozača;
- 29) bicikl sa motorom je vozilo na motorni pogon sa dva ili tri točka, čija radna zapremina motora nije veća od 50 cm³ i koje na ravnom putu ne može da razvije brzinu veću od 50 km na čas;
- 30) motocikl je motorno vozilo sa dva točka, sa bočnom prikolicom ili bez nje, kao i motorno vozilo na tri točka - ako njegova masa nije veća od 400 kg;
- 31) putnički automobil je motorno vozilo namenjeno za prevoz lica koje, pored sedišta za vozača, ima najviše osam sedišta;
- 32) autobus je motorno vozilo namenjeno za prevoz lica koje, pored sedišta za vozača, ima više od osam sedišta;
- 33) trolejbus je motorno vozilo namenjeno za prevoz lica koje, pored sedišta za vozača, ima više od osam sedišta i koje je, radi napajanja motora električnom energijom, vezano za električni provodnik;
- 34) teretno vozilo je svako motorno vozilo koje je namenjeno za prevoz stvari;
- 35) kombinovano vozilo je motorno vozilo namenjeno za istovremeni prevoz lica i stvari;
- 36) traktor je vozilo na motorni pogon konstruisano da vuče, potiskuje ili nosi izmenljiva oruđa, odnosno da služi za pogon takvih oruđa ili za vuču priključnih vozila;
- 37) priključno vozilo je vozilo namenjeno da bude vučeno od vozila na motorni pogon, bilo da je konstruisano kao prikolica bilo kao poluprikolica;
- 38) poluprikolica je priključno vozilo bez prednje osovine, konstruisano tako da se svojim prednjim delom oslanja na vučno vozilo;

- 39) laka prikolica je priključno vozilo čija najveća dozvoljena masa nije veća od 750 kg;
- 40) skup vozila čine vozilo na motorni pogon i priključna vozila koja u saobraćaju na putevima učestvuju kao celina;
- 41) zaprežno vozilo je vozilo koje vuče upregnuta životinja;
- 42) nosivost je dozvoljena masa do koje vozilo sme da se optereti prema deklaraciji proizvođača vozila;
- 43) masa vozila je masa praznog vozila sa punim rezervoarom goriva i priborom i opremom predviđenim za vozilo;
- 44) ukupna masa je masa vozila zajedno sa masom tereta koji se prevozi na vozilu, uključujući i masu lica koja se nalaze na vozilu, kao i masu priključnog vozila sa teretom - ako je ono pridodato vozilu;
- 45) najveća dozvoljena masa je masa vozila zajedno sa njegovom nosivošću;
- 46) osovinsko opterećenje je deo ukupne mase kojim osovina vozila opterećuje kolovoz na putu u stanju mirovanja vozila;
- 47) učesnik u saobraćaju je lice koje u saobraćaju na putu upravlja vozilom ili se nalazi u vozilu ili na vozilu, koje tera, vodi ili jaše životinju koja se kreće po putu, kao i pešak ili lice koje svoje radne poslove i zadatke obavlja na putu. Pod izrazom učesnik u saobraćaju, u smislu ovog zakona, podrazumeva se i lice koje na putu klizi klizaljicama, skijama, sankama ili se vozi na koturaljkama;
- 48) vozač je lice koje na putu upravlja vozilom;
- 49) pešak je lice koje učestvuje u saobraćaju a ne upravlja vozilom niti se prevozi u vozilu ili na vozilu, lice koje sopstvenom snagom gura ili vuče ručna kolica, zaprežno vozilo ili vozilo na motorni pogon, dečje prevozno sredstvo, bicikl, bicikl sa motorom ili pokretna kolica za nemoćna lica, lice u pokretnoj stolici za nemoćna lica koja pokreće sopstvenom snagom ili snagom motora ako se pri tom kreće brzinom čovečjeg hoda, kao i lice koje klizi klizaljicama, skijama, sankama ili se vozi na koturaljkama;
- 50) zaustavljanje vozila je svaki prekid kretanja vozila na putu u trajanju do 15 minuta, osim prekida koji se vrši da bi se postupilo po znaku ili pravilu kojim se reguliše saobraćaj;
- 51) parkiranje vozila je prekid kretanja vozila u trajanju dužem od 15 minuta, osim prekida koji se vrši da bi se postupilo po znaku ili pravilu kojim se reguliše saobraćaj;
- 52) mimoilaženje je prolaženje vozilom pored drugog vozila koje se po istom kolovozu kreće iz suprotnog smera;
- 53) preticanje je prolaženje vozilom pored drugog vozila koje se kreće u istom smeru;
- 54) obilaženje je prolaženje vozilom pored zaustavljenog ili parkiranog vozila ili drugog objekta koji se nalazi na saobraćajnoj traci kojom se vozilo kreće;

55) propuštanje vozila je radnja koju je u određenim slučajevima vozač dužan da izvrši zaustavljanjem vozila, smanjivanjem brzine kretanja ili prekidanjem radnje koju izvodi vozilom, i to na način koji ne prinuđava vozača drugog vozila da naglo menja pravac ili brzinu kretanja;

56) kolona je niz vozila koja su zaustavljena na putu ili se kreću istom saobraćajnom trakom u istom smeru, pri čemu su brzina kretanja vozila i postupanja vozača međusobno uslovljeni i između kojih ne može bez ometanja ući drugo vozilo;

57) smanjena vidljivost postoji ako zbog nepovoljnih atmosferskih ili drugih prilika (magla, sneg, kiša, prašina, dim i sl.) vozač ne može jasno da uoči druge učesnike u saobraćaju na udaljenosti od najmanje 200 m na putu izvan naselja, odnosno od najmanje 100 m u naselju;

58) saobraćajna nezgoda je nezgoda na putu u kojoj je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojoj je jedno lice ili više lica poginulo ili povređeno ili je izazvana materijalna šteta.

II PUTEVI

Član 11

Putevi, kao osnova na kojoj se odvija saobraćaj, moraju se projektovati, izgrađivati, opremiti i održavati tako da odgovaraju svojoj nameni i zahtevima bezbednosti saobraćaja.

Član 12

Javni putevi, njihovi pojedini delovi i objekti na njima mogu se pustiti u saobraćaj tek pošto se utvrdi da sa gledišta bezbednosti saobraćaja ispunjavaju propisane tehničke normative.

Član 13

Mrežu javnih puteva, zavisno od njihovog društvenog i privrednog značaja, čine magistralni, regionalni i lokalni putevi, kao i ulice u naseljima.

O javnim putevima i objektima na njima vodi se evidencija.

Član 14

Javni put sačinjavaju donji i gornji stroj puta (trup puta), putni građevinski objekti, saobraćajni znakovi, oprema puta i objekti za potrebe puta, a javne puteve van naselja - i zemljišni pojas s obe strane puta širine najmanje 1 m, računajući od linije koju čine krajnje tačke poprečnih profila puta i vazdušni prostor iznad kolovoza u visini od 7 m računajući od najviše tačke kolovoza.

Član 15

Javni putevi moraju imati najmanje dve saobraćajne i dve ivične trake ili ivičnjake u ravni kolovoza, a ulice trotoare i umesto ivičnih traka - ivičnjake.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, lokalni put može da ima samo jednu saobraćajnu traku, s tim da, zavisno od preglednosti puta, na rastojanju od najviše 500 m, ima odgovarajuće proširenje, a ulica samo jednu saobraćajnu traku bez proširenja.

Član 16

Javni putevi moraju biti osposobljeni da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje deset tona po osovini.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, lokalni putevi i ulice određene odlukama nadležnih organa u republikama, odnosno autonomnim pokrajinama moraju biti osposobljeni da podnesu osovinsko opterećenje od najmanje šest tona.

Član 17

Iznad kolovoza javnog puta mora da postoji slobodan prostor u visini od najmanje 4,5 m od najviše tačke kolovoza.

Član 18

Magistralni putevi moraju ispunjavati sledeće uslove:

- 1) da saobraćajne trake budu široke najmanje po 3,5 m, s tim što se, zavisno od konfiguracije terena, gustine i strukture saobraćaja, širina saobraćajne trake može smanjiti do 3 m;
- 2) da ostali elementi puta (poluprečnik krivine, uzdužni nagib i dr.) omogućavaju bezbedan saobraćaj za veće brzine, a najmanje za brzinu od 60 km na čas, a izuzetno i 40 km na čas na planinskim prevojima i drugim nepovoljnim planinskim terenima;
- 3) da raskrsnice budu izvedene tako da se vozila mogu bezbedno uključivati na put i isključivati sa puta.

Magistralne puteve i kriterijume za utvrđivanje magistralnih puteva, kao i njihove oznake utvrđuje Savezno izvršno veće.

Član 19

Auto-putevi su namenjeni isključivo za saobraćaj motornih vozila i moraju ispunjavati sledeće uslove:

- 1) da imaju dve fizički odvojene kolovozne trake, sa najmanje dve saobraćajne trake za svaku kolovoznu traku, s tim što svaka saobraćajna traka mora da bude široka najmanje 3,75 m, a da se, zavisno od konfiguracije terena, širina saobraćajne trake može smanjiti do 3,25 m;
- 2) da ukrštanje auto-puta sa bilo kojim putem ili železničkom ili tramvajskom prugom bude van nivoa;
- 3) da svaka kolovozna traka ima posebnu traku širine 2,5 m, za prinudno zaustavljanje vozila duž cele trake ili duž pojedinih njenih delova na pogodnim rastojanjima, zavisno od terenskih uslova, a u tunelima i galerijama može, umesto posebne trake, da na pogodnim mestima ima uređene prostore za prinudno zaustavljanje vozila;
- 4) da priključivanje javnog puta na auto-put bude izvedeno prilaznim objektima koji obezbeđuju da se uključivanjem vozila na auto-put, odnosno njihovim isključivanjem sa auto-puta ne ometa saobraćaj;

5) da ostali elementi puta (poluprečnik krivine, uzdužni nagib i dr.) omogućavaju, zavisno od konfiguracije terena, veće brzine, a najmanje brzinu od 80 km na čas.

Putevi rezervisani za saobraćaj motornih vozila moraju ispunjavati sledeće uslove:

- 1) da svaka saobraćajna traka bude široka najmanje 3,50 m, a da se, zavisno od konfiguracije terena, širina saobraćajne trake može smanjiti do 3,00 m;
- 2) da ostali elementi puta (poluprečnik krivine, uzdužni nagib i sl.) omogućavaju bezbedan saobraćaj, odnosno najmanju brzinu od 70 km na čas, a samo izuzetno 60 km na čas, zavisno od konfiguracije terena.

Član 20

Na mostovima, u tunelima, galerijama i drugim objektima na javnom putu širina kolovoza ne sme da bude manja od širine kolovoza javnog puta.

Autobuska stajališta za ulaznje i izlaznje putnika na javnom putu van naselja, kao i na delu magistralnog puta u naselju moraju da budu van kolovoza.

Član 21

Radi osiguranja bezbednog i nesmetanog saobraćaja na javnim putevima, zabranjeno je podizati objekte, uređaje ili postrojenja, saditi sadnice ili postavljati predmete kojima se umanjuje preglednost puta i železničke pruge sa kojom se put ukršta u istom nivou, kao i preglednost na raskrsnici, ili vršiti bilo kakve radnje koje bi mogle da ugrožavaju ili ometaju saobraćaj na javnom putu ili da oštećuju javni put i objekte na njemu.

Na javnom putu i na njegovom zaštitnom pojasu nije dozvoljeno podizati spomenike i postavljati krajputaše i druge spomen-znakove, prodavati proizvode i sl.

Na zaštitnom pojasu javnog puta izvan naselja mogu se postavljati natpisi za kulturno-istorijske spomenike i spomen-obeležja i reklame, i to: pored auto-puta i puta rezervisanog za saobraćaj motornih vozila na udaljenosti od najmanje 7 m, magistralnog i regionalnog puta - 5 m i lokalnog puta - 3 m računajući od krajnje tačke poprečnog profila puta.

Član 22

Preduzeće i druga pravna lica koja izvode radove na javnom putu dužni su da pre početka radova obezbede mesto na kome se radovi izvode, da radove izvedu u što kraćem roku bez zastoja u radu i da za vreme trajanja radova organizuju bezbedan saobraćaj na mestu izvođenja radova.

Preduzeće i druga pravna lica iz stava 1 ovog člana dužni su da po završetku radova uklone sa javnog puta ostatke materijala, sredstva rada, saobraćajne znakove, branike i druge predmete koje su postavili prilikom izvođenja radova.

Član 22a

Naplata naknade za korišćenje auto-puteva, njihovih delova ili pojedinih objekata (mostovi, tuneli i dr.) mora se organizovati tako da se obezbedi protok vozila bez zastoja.

Član 23

U slučaju prekida ili ugrožavanja saobraćaja na javnom putu zbog smetova, odronjavanja ili klizanja terena ili drugih uzroka, kao i u slučaju oštećenja kolovoza koja u većoj meri ugrožavaju bezbednost saobraćaja, moraju se odmah preduzeti mere za otklanjanje smetnji i uspostavljanje bezbednog saobraćaja.

Član 24

Samoupravne interesne zajednice za puteve, zajednice za puteve, odnosno preduzeća i druge organizacije koje se staraju o putevima i koje ih održavaju dužne su da blagovremeno i tačno obaveštavaju javnost o ograničenju i zabrani saobraćaja na javnim putevima i o vanrednim uslovima i posebnim merama za saobraćaj na njima, kao i o prohodnosti javnih puteva u zimskom periodu i u slučaju elementarnih nepogoda ili vanrednih događaja zbog kojih je nastao prekid saobraćaja, odnosno zbog čega su znatno otežani uslovi saobraćaja.

Samoupravne interesne zajednice za puteve, zajednice za puteve, odnosno preduzeća i druge organizacije koje se staraju o putevima i koje ih održavaju dužne su da, istovremeno sa obaveštavanjem javnosti, dostavljaju Auto-moto savezu Jugoslavije podatke o prohodnosti javnih puteva koji su mu potrebni u vršenju javnih ovlašćenja utvrđenih saveznim zakonom.

Član 25

Ako je saobraćaj motornih vozila na javnom putu van naselja vrlo gust, ukrštanje tog puta sa drugim putem mora da bude van nivoa.

Ukrštanje javnog puta sa železničkom prugom mora da bude van nivoa u slučaju vrlo gustog saobraćaja motornih vozila i učestalog železničkog saobraćaja, kao i kad to zahtevaju terenski ili tehnički uslovi ili razlozi bezbednosti saobraćaja.

Član 26

Javni putevi van naselja moraju imati, na pogodnim rastojanjima, posebne površine za zadržavanje vozila van kolovoza, a na delovima sa većim uzdužnim nagibom - i posebnu saobraćajnu traku za kretanje sporih vozila, u slučaju vrlo gustog saobraćaja.

Samoupravne interesne zajednice za puteve, zajednice za puteve, odnosno preduzeća i druge organizacije koje se staraju o javnim putevima i koje ih održavaju dužne su da organizuju i trajno vrše brojanje vozila na magistralnim putevima.

Brojanje vozila i vođenje podataka o brojanju vozila vrši se po jedinstvenoj metodologiji.

III PRAVILA SAOBRAĆAJA

1. Opšte odredbe

Član 27

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju u skladu sa propisima o pravilima saobraćaja, saobraćajnim znakovima postavljenim na putu i znacima i naredbama koje daju ovlašćena lica.

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju u skladu sa saobraćajnim znakovima postavljenim na putu i kad time odstupaju od propisa o pravilima saobraćaja. Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju prema svetlosnom saobraćajnom znaku i kad se taj znak razlikuje od pravila o prvenstvu prolaza izraženom na istom mestu drugim saobraćajnim znakom.

Učesnici u saobraćaju dužni su da postupaju i prema zahtevima izraženim pomoću znakova ili po naredbama koje daju ovlašćena lica i kad time odstupaju od propisanih pravila saobraćaja ili značenja saobraćajnih znakova postavljenih na putu.

Član 28

Oštećena vozila, predmeti i materije koji mogu da ometaju ili ugroze bezbednost saobraćaja ne smeju da se ostavljaju na putu ili bacaju na put.

Vozač je dužan da sa kolovoza ukloni predmete koji sa njegovog vozila padnu na put i predmete koje je prilikom zaustavljanja vozila stavio na put.

Ako je u mogućnosti i ako time ne ometa bezbednost saobraćaja, vozač je dužan da sa kolovoza ukloni i predmete na koje naiđe u toku vožnje, a ako nije u mogućnosti, dužan je da o tome obavesti nadležni organ, odnosno organizaciju koja se stara o održavanju puta.

Član 29

Vozač je dužan da vozilo drži na takvoj udaljenosti od drugih vozila u saobraćaju da, s obzirom na brzinu kretanja vozila i druge okolnosti saobraćaja, ne izaziva opasnost i ne ometa druge vozače.

Član 30

Vozač je dužan da obrati pažnju na pešake koji se nalaze na kolovozu ili stupaju na kolovoz.

Kad prilazi obeleženom pešačkom prelazu, vozač mora da upravlja vozilom sa naročitom oprežnošću i da vozi takvom brzinom da, u slučaju potrebe, može da zaustavi vozilo ispred pešačkog prelaza.

Na delu puta po kome se kreću deca ili su postavljeni saobraćajni znakovi o učešću dece u saobraćaju, vozač je dužan da vozi sa naročitom oprežnošću i takvom brzinom da može vozilo zaustaviti u slučaju potrebe.

Član 31

Slepa lica, kad samostalno učestvuju u saobraćaju, treba da nose beli štap kao znak raspoznavanja.

Vozilo koje je podešeno da njime upravlja lice čiji su ekstremiteti bitni za upravljanje vozilom oštećeni može, na zahtev tog lica, biti obeleženo posebnim znakom.

Član 32

Vozač vozila koje se kreće pored vozila javnog prevoza putnika ili pored autobusa kojim se vrši prevoz za sopstvene potrebe, zaustavljenog na stajalištu, mora da se kreće smanjenom brzinom tako da ne ugrožava lica koja u to vozilo ulaze, odnosno iz njega izlaze.

Lica iz stava 1 ovog člana, kad radi ulaska u vozilo ili po izlasku iz vozila treba da pređu preko kolovoza, dužna su da to čine na način propisan u čl. 107 i 109 ovog zakona.

Vozač mora da zaustavi svoje vozilo iza vozila iz stava 1 ovog člana kad lica, ulazeći u to vozilo, odnosno izlazeći iz tog vozila, moraju da pređu preko saobraćajne trake i biciklističke staze ili trake kojom se vozilo kreće.

Vozač vozila koje se kreće iza vozila kojim se prevoze deca, kao i vozač vozila koji tom vozilu dolazi u susret na putu sa dve saobraćajne trake dužni su da se zaustave kad je vozilo kojim se prevoze deca zaustavljeno na kolovozu dok deca ulaze ili izlaze iz vozila.

Ako se vozilom vrši organizovan prevoz dece, vozilo mora biti obeleženo posebnim znakom.

Član 33

Za vreme vožnje u naselju, vozač je dužan da vozilu javnog gradskog prevoza putnika ili posebno obeleženom vozilu kojim se vrši organizovani prevoz dece omogući uključivanje u saobraćaj kad ta vozila izlaze sa stajališta koja se nalaze van kolovoza, odnosno sa proširenja saobraćajne trake koja služi za stajalište.

Vozač vozila javnog gradskog prevoza putnika ili posebno obeleženog vozila kojim se vrši organizovan prevoz dece dužan je da pomoću pokazivača pravca najavi svoju nameru da se uključi u saobraćaj i da to uključivanje izvrši na način kojim se ne ugrožavaju drugi učesnici u saobraćaju.

Član 34

Lice koje se prevozi vozilom ne sme ni na koji način da ometa vozača u upravljanju vozilom ni da utiče na vozača da upravlja vozilom na način kojim se umanjuje bezbednost saobraćaja.

Član 35

Vozač motornog vozila u koje su ugrađeni sigurnosni pojasevi i lice koje se prevozi tim vozilom dužni su da budu vezani tim pojasevima za vreme dok se vozilo kreće u saobraćaju na javnom putu.

Član 36

U putničkom automobilu na prednjem sedištu do vozača ne sme se prevoziti dete mlađe od 12 godina, kao ni lice koje je očigledno pod uticajem alkohola.

Član 37

Vozila ne smeju na prednjoj strani da imaju svetlosne, svetlosno-signalne ili reflektujuće uređaje ili materije koji daju svetla crvene boje, a na zadnjoj strani - uređaje ili materije koji daju svetla bele boje.

Odredba stava 1 ovog člana u pogledu svetla bele boje ne odnosi se na svetlo za osvetljavanje puta pri vožnji unazad, pokretno svetlo za istraživanje (reflektor), svetlo za osvetljavanje registarske tablice i registarsku tablicu prevučenu belom reflektujućom bojom.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na crveno trepćuće svetlo na posebnim motornim vozilima koja prate vozila pod pratnjom.

2. Radnje vozilom u saobraćaju

Član 38

Vozač koji namerava da na putu izvrši neku radnju vozilom (pomeranje vozila udesno ili ulevo, menjanje saobraćajne trake, preticanje, obilaženje, zaustavljanje, skretanje udesno ili ulevo, polukružno okretanje, vožnja unazad i sl.) sme da otpočne takvu radnju samo ako se prethodno uverio da to može da učini bez opasnosti za druge učesnike u saobraćaju ili imovinu, vodeći pri tom računa o položaju vozila i o pravcu i brzini kretanja.

Vozač je dužan da postupi po odredbi stava 1 ovog člana i kad se uključuje u saobraćaj (izlazak vozila iz garaže ili dvorišta ili sa drugih sličnih površina).

Član 39

Pre vršenja radnji vozilom iz člana 38 ovog zakona, vozač je dužan da druge učesnike u saobraćaju jasno i blagovremeno obavesti o svojoj nameri, dajući im znak pomoću pokazivača pravca ili - ako oni ne postoje - odgovarajući znak rukom.

Ako znak iz stava 1 ovog člana vozač daje pomoću pokazivača pravca, on mora da ga daje za sve vreme vršenja radnje vozilom, a po izvršenju radnji - mora prestati da ga daje.

Izuzetno od odredaba st. 1 i 2 ovog člana, vozač nije dužan da po izvršenju preticanju drugog vozila da znak da namerava da se vrati na saobraćajnu traku kojom se kretao pre preticanja.

3. Kretanje vozila po putu

Član 40

Vozač mora za kretanje svog vozila da koristi isključivo put, odnosno kolovoz ili saobraćajnu traku, odnosno stazu namenjenu za saobraćaj one vrste vozila kojoj njegovo vozilo pripada, osim u slučaju opasnosti.

Član 41

Vozilo se kreće desnom stranom kolovoza u smeru kretanja.

Vozač je dužan da vozilo u kretanju drži što bliže desnoj ivici kolovoza i na tolikoj udaljenosti od nje da, s obzirom na brzinu kretanja vozila, uslove saobraćaja i na stanje i osobine puta, ne ugrožava druge učesnike u saobraćaju i ne izlaže sebe opasnosti.

Izuzetno od odredbe stava 2 ovog člana, na putu u naselju sa kolovozom na kome za saobraćaj vozila u istom smeru postoje najmanje dve obeležene saobraćajne trake, vozač može za

kretanje svog vozila da koristi i saobraćajnu traku koja se ne nalazi uz desnu ivicu kolovoza ako time ne ometa ostala vozila koja se kreću iza njegovog vozila.

Određba stava 3 ovog člana ne odnosi se na vozača teretnog vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg, vozača vozila koje na ravnom putu ne može razviti brzinu kretanja veću od 40 km na čas i na vozača vozila, koje se ne smatra motornim vozilom, osim na delu puta ispred raskrsnice ili drugog mesta na kome vozilo skreće ulevo.

Član 42

Na putu sa kolovozom za saobraćaj vozila u oba smera na kome postoje najmanje četiri saobraćajne trake, vozač ne sme vozilom da prelazi na kolovoznu traku namenjenu za saobraćaj vozila iz suprotnog smera.

Na putu sa kolovozom za saobraćaj vozila u oba smera na kome postoje tri saobraćajne trake, vozač ne sme vozilom da se kreće saobraćajnom trakom koja se nalazi uz levu ivicu puta u pravcu kretanja vozila.

Na putu na kome su kolovozne trake fizički odvojene jedna od druge, vozač ne sme vozilom da se kreće kolovoznom trakom namenjenom za saobraćaj vozila iz suprotnog smera.

Na putu sa kolovozom za saobraćaj vozila u jednom smeru, vozač ne sme vozilom da se kreće u zabranjenom smeru.

Član 43

Vozač koji namerava da se kreće vozilom unazad može da izvrši tu radnju samo na kratkom delu puta i ako time ne ugrožava ili ne ometa druge učesnike u saobraćaju.

Kad se vozač kreće vozilom unazad dužan je da se kreće onom stranom kolovoza kojom se do tada kretao vožnjom unapred.

Član 44

Vozač ne sme da menja način upravljanja vozilom naglim smanjenjem brzine kretanja vozila, osim u slučaju neposredne opasnosti.

Vozač koji ima nameru da znatnije smanji brzinu kretanja vozila dužan je da to učini, osim u slučaju neposredne opasnosti, na način kojim neće ugroziti ili u većoj meri ometati druge vozače koji se kreću iza njega, kao i da te vozače o svojoj nameri upozori uključivanjem stop svetla ili davanjem odgovarajućeg znaka rukom.

4. Brzina

Član 45

Vozač je dužan da brzinu kretanja vozila prilagodi osobinama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja i drugim saobraćajnim uslovima, tako da vozilo može blagovremeno da zaustavi pred svakom preprekom koju, pod datim uslovima, može da predvidi.

Vozač ne sme da smanji brzinu kretanja vozila do te mere da njegovo vozilo pričinjava smetnju normalnom odvijanju saobraćaja.

Član 46

Na putu u naselju vozač ne sme vozilom da se kreće brzinom većom od 60 km na čas, odnosno brzinom većom od brzine dozvoljene postavljenim saobraćajnim znakom za celo naselje ili njegov deo.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, na putu u naselju, čiji saobraćajno-tehnički elementi to omogućavaju, može se saobraćajnim znakom dozvoliti kretanje vozilom i brzinom većom od 60 km na čas.

Na putu van naselja vozač ne sme vozilom da se kreće brzinom većom od:

- 1) 120 km na čas na auto-putevima;
- 2) 100 km na čas na putevima rezervisanim za saobraćaj motornih vozila;
- 3) 80 km na čas na ostalim putevima.

Na putu van naselja vozač ne sme vozilom da se kreće brzinom većom od brzine određene saobraćajnim znakom postavljenim na putu.

Član 47

Brzina kretanja motornih vozila na putu, pod normalnim uslovima saobraćaja, ne sme da se ograniči saobraćajnim znakom ispod 40 km na čas.

Član 48

Na putevima brzina kretanja ograničava se za sledeća vozila:

- 1) na 80 km na čas - za autobuse i autobuse sa lakom prikolicom kao i za teretna motorna vozila čija najveća dozvoljena masa nije veća od 7.500 kg;
- 2) na 80 km na čas - za motorna vozila koja vuku prikolicu za stanovanje (karavan);
- 3) na 70 km na čas - za autobuse kada se vrši organizovani prevoz dece, za zglobne autobuse bez mesta za stajanje, za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i za teretna motorna vozila sa priključnim vozilom;
- 4) na 50 km na čas - za autobuse sa priključnim vozilom za prevoz lica, za gradske autobuse, autobuse koji, pored ugrađenih sedišta, imaju i određena mesta za stajanje i teretna vozila koja u tovarnom sanduku vrše skupni prevoz lica;
- 5) na 30 km na čas - za traktore.

Kad upravljaju motornim vozilima iz stava 1 ovog člana, vozači su dužni da se pridržavaju brzina propisanih u stavu 1 ovog člana i na putu na kome je ovim zakonom ili postavljenim saobraćajnim znakom dozvoljena veća brzina.

Motorna vozila iz tač. 1, 3 i 4 i priključna vozila iz tač. 3 i 4 stava 1 ovog člana, koja su registrovana u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, osim vozila oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, moraju na levoj polovini zadnje strane na vidnom mestu imati oznaku u obliku kruga žute boje, oivičenog crvenom ivicom, u kome je crnom bojom ispisan broj koji označava najveću dozvoljenu brzinu kretanja tih vozila.

5. Skretanje

Član 49

Vozač vozila koje skreće udesno dužan je da skretanje izvrši krećući se krajnjom saobraćajnom trakom koja se proteže uz desnu ivicu kolovoza, osim ako saobraćajnim znakom na putu nije drukčije određeno.

Vozač vozila koje skreće ulevo dužan je da skretanje izvrši krećući se krajnjom levom saobraćajnom trakom koja se proteže uz središnu liniju i uz zamišljeni ili obeleženi luk koji spaja dve središnje linije bočnih kolovoza, odnosno saobraćajnom trakom koja se proteže uz levu ivicu puta sa jednosmernim saobraćajem, osim ako saobraćajnim znakom na putu nije drukčije određeno.

6. Prvenstvo prolaza

Član 50

Na raskrsnici ili u susretu sa drugim vozilom vozač je dužan da propusti vozilo koje nailazi s njegove desne strane.

Vozač vozila koji na raskrsnici skreće ulevo dužan je da propusti vozilo koje, dolazeći iz suprotnog smera, na raskrsnici zadržava pravac svog kretanja ili skreće udesno, osim ako postavljenim saobraćajnim znakom nije drukčije određeno.

Izuzetno od odredaba st. 1 i 2 ovog člana, vozilo koje se kreće po šinama ima prvenstvo prolaza na raskrsnici ili u susretu sa drugim vozilom, bez obzira na to sa koje mu strane ono nailazi, osim ako postavljenim saobraćajnim znakom nije drukčije određeno.

Vozač koji ulazi vozilom na put koji je saobraćajnim znakom označen kao put sa prvenstvom prolaza dužan je da propusti sva vozila koja se kreću tim putem.

Vozač je dužan da propusti sva vozila koja se kreću putem na koji ulazi i kad taj put nije saobraćajnim znakom označen kao put sa prvenstvom prolaza ako vozilom ulazi sa zemljanog puta na put sa kolovoznim zastorom ili ako na put ulazi sa površine na kojoj se ne vrši saobraćaj.

Vozač koji pri skretanju vozila preseca biciklističku stazu ili traku dužan je da propusti vozila koja se kreću po biciklističkoj stazi ili traci.

7. Saobraćaj na raskrsnici

Član 51

Vozač koji se približava raskrsnici mora da vozi sa povećanom oprežnošću koja odgovara uslovima saobraćaja na raskrsnici.

Vozač koji se približava raskrsnici dužan je da vozi takvom brzinom da se može zaustaviti i propustiti vozila koja na raskrsnici imaju prvenstvo prolaza.

Vozač je dužan da na dovoljnoj udaljenosti pred raskrsnicom vozilom zauzme položaj na onoj saobraćajnoj traci kojom mora da prođe kroz raskrsnicu.

Član 52

Na raskrsnici i na drugom mestu na kome je saobraćaj posebno regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova, svetlosni saobraćajni znakovi imaju za učesnike u saobraćaju sledeća značenja:

- 1) crveno svetlo - zabrana prolaza;
- 2) zeleno svetlo - slobodan prolaz;
- 3) žuto svetlo - zabrana prolaza, osim za vozila koja se, u času kada se žuto svetlo pojavi, nalaze na tolikoj udaljenosti od svetlosnog znaka da se ne mogu na bezbedan način zaustaviti a da ne pređu taj znak, a za ostale učesnike - zabrana prolaza, osim za pešake koji su već počeli da prelaze kolovoz.

Žuto svetlo upaljeno istovremeno sa crvenim svetlom služi za upozorenje učesnika u saobraćaju na skori prestanak zabrane prolaza i na pojavu zelenog svetla.

Žuto trepćuće svetlo obavezuje sve učesnike u saobraćaju da se kreću uz povećanu opreznost.

Zeleno trepćuće svetlo služi za upozorenje učesnika u saobraćaju na skori prestanak slobodnog prolaza i na pojavu žutog, odnosno crvenog svetla.

Član 53

Ako je uređaju za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova za regulisanje saobraćaja na raskrsnici dodat jedan ili više dopunskih znakova u obliku zelene svetleće strelice, vozač može vozilom da prođe svetlosni znak i da krene u pravcu označenom zelenom svetlećom strelicom i za vreme dok je upaljeno crveno ili žuto svetlo, pri čemu ne sme da ometa saobraćaj vozila koja se kreću po putu na koji ulazi i mora da propusti pešake koji prelaze preko kolovoza.

Ako zeleno svetlo na uređaju za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova ima oblik strelice, vozač vozilom sme da se kreće samo u pravcu koji pokazuje ta strelica.

Član 54

Vozač koji je vozilom ušao u raskrsnicu na kojoj je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova može da napusti raskrsnicu ne čekajući da svetlosnim saobraćajnim znakom saobraćaj bude otvoren u pravcu kojim namerava da produži kretanje, pod uslovom da propusti sve učesnike u saobraćaju koji se kreću pravcem u kome je saobraćaj otvoren.

Član 55

Vozač kome je svetlosnim saobraćajnim znakom dozvoljen ulazak u raskrsluicu ne sme vozilom da uđe u raskrsluicu ako je gustina saobraćaja takva da se on sa vozilom očigledno mora da zaustavi u raskrsluici i da na taj naćin pri promeni svetlosnog znaka ometa ili onemogući saobraćaj vozila koja dolaze sa boćnih kolovoza.

8. Mimoilaženje

Ćlan 56

Pri mimoilaženju vozać je dužan da sa svoje leve strane ostavi dovoljno rastojanja između svog vozila i vozila sa kojim se mimoilazi, a, po potrebi, i da svoje vozilo pomeri ka desnoj ivici kolovoza.

Ako zbog neke prepreke na putu ili zbog drugih ućesnika u saobraćaju vozać ne mođe da postupi prema odredbi stava 1 ovog ćlana, dužan je da uspori kretanje svog vozila i da ga, po potrebi, zaustavi da bi propustio vozilo iz suprotnog smeru.

Kad na raskrsluici vozila dolaze iz suprotnih smerova i skreću ulevo, vozać mimoilazi vozilo iz suprotnog smeru na taj naćin što ga propušta sa svoje desne strane.

Ako je zbog nedovoljne širine puta ili zbog neke prepreke na putu mimoilaženje onemogućeno, vozać kome je to, s obzirom na osobine puta i okolnosti saobraćaja, lakše da izvede dužan je da se prvi zaustavi i da, po potrebi, kretanjem unazad ili na drugi naćin, pomeri svoje vozilo i zauzme na putu položaj koji omogućava mimoilaženje.

Ćlan 57

Na delu puta sa velikim uzdužnim nagibom (planinski i dr.) na kome je mimoilaženje vozila nemoguće ili je veoma otežano, vozać vozila koje se kreće niz nagib dužan je da zaustavi svoje vozilo na pogodnom mestu ako primeti da mu drugo vozilo ide u susret uz nagib.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog ćlana, na putu iz tog stava vozać koji se kreće uz nagib dužan je da zaustavi svoje vozilo ako ispred sebe ima pogodno mesto za zaustavljanje koje omogućava bezbedno mimoilaženje i ako bi, u slućaju da tako ne postupi, mimoilaženje zahtevalo kretanje unazad jednog od vozila.

Na putu iz stava 1 ovog ćlana, kad jedno od vozila koja se mimoilaze mora da se kreće unazad, kretaće se unazad: svako vozilo koje se susrelo sa vozilom koje vuće priključno vozilo; teretno motorno vozilo koje se susrelo sa autobusom; lako vozilo koje se susrelo sa vozilom više kategorije, a ako se mimoilaze vozila iste kategorije - vozilo koje se kreće niz nagib, osim ako je, s obzirom na uslove i položaj vozila na putu, lakše da to ućini vozać vozila koje se kreće uz nagib.

9. Preticanje i obilaženje

Ćlan 58

Preticanje i obilaženje vozać sme da vrši samo ako time ne ometa normalno kretanje vozila koja dolaze iz suprotnog smeru i ako na putu ima dovoljno prostora za bezbedno izvođenje tih radnji.

Vozač ne sme da vrši preticanje i obilaženje kad time, s obzirom na karakteristike puta i postojeće okolnosti na putu i u saobraćaju ili s obzirom na tehnička svojstva vozila kojim upravlja, ugrožava druge učesnike u saobraćaju.

Član 59

Preticanje i obilaženje vrše se s leve strane.

Preticanje mora da se vrši s desne strane ako je vozilo na kolovozu zauzelo takav položaj i njegov vozač daje takav znak da se sa sigurnošću može zaključiti da to vozilo skreće ulevo.

Vozilo koje se kreće po šinama postavljenim na sredini kolovoza ne sme da se pretiče s leve strane. To vozilo može da se pretiče s desne strane ako između njega i desne ivice kolovoza postoji saobraćajna traka.

Član 60

Ako se na sredini kolovoza nalazi pešačko ostrvo, ili obeležen ili na drugi način označen prostor za parkiranje vozila, ili neka druga površina koja nije namenjena za saobraćaj vozila, ili neki objekt ili uređaj, vozila moraju da ih obilaze s desne strane.

Ako se površine, objekti ili uređaji iz stava 1 ovog člana nalaze na sredini puta s jednosmernim saobraćajem, a postavljenim saobraćajnim znakom nije drukčije određeno, oni mogu da se obilaze sa obe strane.

Član 61

Vozač kome je dat znak za preticanje s njegove leve strane dužan je da pomeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza.

Vozač ne sme da povećava brzinu kretanja svog vozila dok ga drugo vozilo pretiče.

Ako zbog nedovoljne širine kolovoza ili njegovog stanja nije moguće preticanje bez ugrožavanja bezbednosti saobraćaja, vozač vozila koje se kreće sporije nego vozila koja se kreću neposredno iza njega dužan je da pomeri svoje vozilo što više udesno, a ako to nije dovoljno - da, čim mu to bude moguće, zaustavi svoje vozilo na pogodnom mestu da bi propustio brža vozila.

Član 62

Vozač ne sme vozilom da otpočne preticanje ili obilaženje:

- 1) kolone vozila;
- 2) ako je vozač koji se kreće iza njega otpočeo preticanje;
- 3) ako je vozač koji je ispred njega na istoj saobraćajnoj traci dao znak da namerava da pretekne ili obiđe vozilo koje je ispred njegovog vozila, ili da obiđe drugu prepreku na putu;
- 4) ako saobraćajna traka kojom namerava da izvrši preticanje nije slobodna na dovoljnom rastojanju tako da bi, vodeći računa o razlici između brzine kretanja svog vozila za vreme

preticanja i brzine kretanja vozila drugih učesnika u saobraćaju koje namerava da pretekne, preticanjem ugrozio bezbednost saobraćaja ili omeo saobraćaj iz suprotnog smera;

5) ako po izvršenom preticanju ili obilaženju ne bi ponovo mogao da zauzme položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao pre preticanja ili obilaženja, i to bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, osim kad za preticanje ili obilaženje koristi saobraćajnu traku koja je zabranjena za saobraćaj vozila iz suprotnog smera;

6) saobraćajnom trakom koja je namenjena prinudnom zaustavljanju vozila.

Vozač koji pretiče dužan je da svoje vozilo drži na potrebnom rastojanju od vozila koje pretiče, tako da ga ne ometa niti ugrožava u saobraćaju.

Član 63

Posle preticanja ili obilaženja jednog ili više vozila, vozač je dužan, čim bude moguće da to učini bez ometanja ili ugrožavanja ostalih učesnika u saobraćaju, da vozilom ponovo zauzme položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao pre preticanja, odnosno obilaženja.

Član 64

Na kolovozu na kome se saobraćaj vrši u dva smera vozač ne sme vozilom da pretiče drugo vozilo ispred vrha prevoja puta ili u krivini kad je preglednost puta nedovoljna, osim ako na tim mestima postoji više saobraćajnih traka obeležnih uzdužnim oznakama na kolovozu i namenjenih isključivo za kretanje vozila u pravcu kretanja njegovog vozila.

Član 65

Vozač ne sme da pretiče drugo vozilo, osim bicikla, bicikla sa motorom i motocikla bez bočne prikolice, neposredno ispred raskrsnice ili na raskrsnici koja nije sa kružnim tokom saobraćaja ili neposredno ispred i na prelazu puta preko železničke ili tramvajske pruge u nivou bez branika ili polubranika.

Neposredno ispred raskrsnice i na raskrsnici vozač sme da pretiče: vozilo koje skreće ulevo, a pretiče se s desne strane (član 59 stav 2); vozilo koje skreće udesno, ali da pri tom svojim vozilom ne prelazi na deo kolovoza namenjen za saobraćaj vozila iz suprotnog smera; vozilo koje se kreće na putu sa prvenstvom prolaza, kao i kad je saobraćaj na raskrsnici regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima koje daje ovlašćeno lice.

Neposredno ispred i na prelazu puta preko železničke ili tramvajske pruge u istom nivou bez branika ili polubranika vozač sme da pretiče drugo vozilo kad je saobraćaj na takvom prelazu regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova na raskrsnici.

Član 66

Vozač ne sme da pretiče drugo vozilo koje se približava obeleženom pešačkom prelazu ili koje prelazi pešački prelaz ili koje je stalo radi propuštanja pešaka na tom prelazu.

Član 67

Na putu na kome postoje najmanje dve saobraćajne trake namenjene za saobraćaj vozila u istom smeru i na kome su kolone vozila, vozač vozila koje se ne nalazi na krajnjoj desnoj

saobraćajnoj traci može da napusti traku na kojoj se nalazi samo radi skretanja ulevo ili udesno ili radi parkiranja vozila.

Na putevima i pod uslovom iz stava 1 ovog člana, brže kretanje vozila na jednoj traci od kretanja na drugoj traci ne smatra se preticanjem.

Ne smatra se preticanjem ni prolaženje sa desne strane vozila koje po odredbi člana 41 stav 3 ovog zakona ne koristi za svoje kretanje saobraćajnu traku uz desnu ivicu kolovoza.

10. Zvučni i svetlosni znaci upozorenja

Član 68

Vozač je dužan da upotrebi zvučni znak upozorenja kad god to zahtevaju razlozi bezbednosti saobraćaja, a naročito:

- 1) na putu van naselja radi upozorenja drugom učesniku u saobraćaju da ga želi preteći ili obići, ako bi, kad taj znak ne bi bio dat, postojala opasnost od saobraćajne nezgode;
- 2) ako se pored kolovoza nalaze deca koja ne obraćaju pažnju na kretanje vozila;
- 3) na putu van naselja pre ulaska u nepreglednu i uzanu krivinu ili pre dolaska na prevoj, na kojima je teško mimoilaženje.

Vozač je dužan da davanje zvučnog znaka upozorenja svede na neophodnu meru.

Član 69

Od prvog sumraka do potpunog svanuća (noću) vozač, po pravilu, umesto zvučnog znaka upozorenja upotrebljava svetlosni znak upozorenja. Taj znak vozač može da upotrebi i u naselju prilikom preticanja drugog vozila.

Svetlosni znak upozorenja vozač može da upotrebi i danju ako takav način upozorenja drugim učesnicima u saobraćaju više odgovara uslovima na putu.

Svetlosni znak upozorenja daje se kratkim uzastopnim paljenjem velikih svetala, ili uzastopnim paljenjem oborenih svetala za osvetljavanje puta ili naizmeničnim paljenjem, u kratkim razmacima, velikih i oborenih svetala, vodeći računa da se time ne zaslepljuju vozači koji dolaze iz suprotnog smera.

11. Zaustavljanje i parkiranje

Član 70

Vozač ne sme da zaustavi ili parkira vozilo na mestu na kome bi ono ugrožavalo bezbednost drugih učesnika u saobraćaju ili predstavljalo smetnju za normalno odvijanje saobraćaja ili kretanje pešaka.

Na putu, mestu, odnosno prostoru namenjenom za zaustavljanje i parkiranje vozila, kao i na posebno uređenoj saobraćajnoj površini namenjenoj za kretanje pešaka ne smeju se ostavljati vozila koja se ne upotrebljavaju u saobraćaju zbog dotrajalosti (neregistrovana i sl.), kao i drugi predmeti kojima se ometa odvijanje saobraćaja i ugrožava čovekova sredina.

Član 71

Na javnom putu van naselja vozač je dužan da uvek kad za to postoji mogućnost zaustavi ili parkira vozilo van kolovoza.

Vozač koji je zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne nezgode ili drugog opravdanog razloga prinuđen da vozilo zaustavi na kolovozu dužan je da preduzme sve mere da zaustavljeno vozilo ne dovede u opasnost druga vozila i da ga što pre ukloni sa kolovoza.

Ako je vozač zbog neispravnosti na vozilu, saobraćajne nezgode ili iz drugog opravdanog razloga prinuđen da vozilo zaustavi na šinama, dužan je da ga sa šina odmah ukloni, a ako je to nemoguće - da odmah preduzme potrebne mere da lica koja upravljaju vozilima koja se kreću po šinama na vreme budu upozorena na opasnost.

Član 72

Vozač koji zaustavlja ili parkira vozilo na javnom putu dužan je da ga zaustavi, odnosno parkira neposredno uz desnu ivicu kolovoza, a na javnom putu na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smeru - može da ga zaustavi, odnosno parkira uz desnu ili levu ivicu kolovoza.

Ako se uz desnu ivicu kolovoza nalaze tramvajske ili druge šine, vozač može da zaustavi ili parkira vozilo uz levu ivicu kolovoza.

Vozač može da zaustavi ili parkira vozilo na mestima koja se nalaze na sredini kolovoza samo ako su ta mesta obeležena odgovarajućim saobraćajnim znakom ili oznakom na kolovozu.

Član 73

Na zaustavljenom ili parkiranom vozilu ne smeju da se otvaraju vrata ako se time ometa kretanje drugih učesnika u saobraćaju ili ako se ugrožava bezbednost saobraćaja.

Član 74

Vozač ne sme da zaustavi ili parkira vozilo, naročito:

- 1) na obeleženom pešačkom prelazu i na udaljenosti manjoj od 5m od tog prelaza, kao i na prelazu biciklističke staze preko kolovoza;
- 2) na prelazu puta preko železničke ili tramvajske pruge u istom nivou;
- 3) na železničkim ili tramvajskim prugama i u blizini tih pruga, ako se time sprečava saobraćaj vozila koja se kreću po šinama;
- 4) na raskrsnici i na udaljenosti manjoj od 5 m od najbliže ivice poprečnog kolovoza;
- 5) u tunelima, na mostovima, u podvožnjacima i na nadvožnjacima, kao i na delovima puta ispod mostova i nadvožnjaka;
- 6) na delu puta u blizini vrha prevoja i u krivini gde je preglednost puta nedovoljna i gde se obilaženje vozila ne bi moglo izvršiti bez opasnosti;

7) na delu javnog puta gde bi širina slobodnog prolaza od zaustavljenog ili parkiranog vozila do neisprekidane uzdužne linije na kolovozu, ili do suprotne ivice kolovoza ili do neke prepreke na putu bila manja od 3 m;

8) na mestu na kome bi vozilo zaklanjalo postavljeni saobraćajni znak ili uređaj za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova;

9) na biciklističkoj stazi, odnosno traci;

10) na delu kolovoza koji je kao stajalište za vozila javnog saobraćaja obeležen oznakama na kolovozu.

Član 75

Osim u slučajevima iz člana 74 ovog zakona, vozač ne sme da parkira vozilo, naročito ni:

1) na delu puta ispred prelaza puta preko železničke ili tramvajske pruge u istom nivou, i to na udaljenosti manjoj od 15 m od tih prelaza;

2) na udaljenosti manjoj od 15 m ispred i iza znaka kojim je obeleženo stajalište za vozila javnog saobraćaja;

3) ispred kolskog ulaza u zgradu, dvorište ili garažu, kao i iznad priključka na vodovodnu mrežu i ulaza u kanalizaciju ili drugu mrežu komunalnih organizacija;

4) na mestu na kome bi parkirano vozilo onemogućilo pristup drugom vozilu radi parkiranja ili izlazak nekom već parkiranom vozilu;

5) na trotoaru, odnosno na pešačkoj stazi, ako to nije izričito regulisano saobraćajnim znakom. Ako je parkiranje dozvoljeno, mora se ostaviti najmanje 1,6 m širine na površini za kretanje pešaka, s tim da ta površina ne može biti uz ivicu kolovoza.

Član 76

Vozač je dužan da motorno vozilo, traktor ili priključno vozilo, osim motocikla bez bočne prikolice, koje je zaustavljeno na kolovozu, obeleži posebnim znakom kojim se označava zaustavljeno vozilo na kolovozu, i to:

1) kad je bio prinuđen da svoje vozilo zaustavi na mestu ili delu puta iz člana 74 ovog zakona;

2) kad je vozilo zaustavljeno na kolovozu na takvom mestu da vozači vozila koja nailaze istim smerom ne mogu ili teško mogu blagovremeno da ga uoče;

3) noću i u slučaju smanjene vidljivosti na auto-putu i putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila, kao i na delu puta koji nije dovoljno pregledan.

Znak iz stava 1 ovog člana postavlja se na kolovoz iza zaustavljenog vozila, u vertikalnom položaju i na dovoljnoj udaljenosti koja na putu van naselja ne može biti manja od 50 m, tako da vozači motornih vozila koja nailaze iz smera na kome je znak postavljen mogu blagovremeno da zaustave svoja vozila, odnosno da bezbedno običu zaustavljeno vozilo. Na

isti način taj znak se postavlja i kad je na putu zaustavljena kolona motornih vozila, s tim što se umesto jednog znaka, postavljaju na kolovoz dva znaka, jedan pored drugog.

Ako je u motorno vozilo ugrađen uređaj za istovremeno uključivanje svih pokazivača pravca, u slučaju iz stava 1 ovog člana, taj uređaj mora biti uključen.

Član 77

Pre nego što napusti vozilo, vozač koji ostavlja vozilo na putu dužan je da preduzme sve mere kojima se sprečava da vozilo samo krene s mesta na kome je ostavljeno.

12. Presecanje kolone pešaka

Član 78

Vozač ne sme vozilom da preseca kolonu dece, vojnika, pogrebnu povorku i svaku drugu organizovanu povorku građana koja se kreće po kolovozu.

13. Vučenje vozila

Član 79

U saobraćaju na javnom putu, vozilu na motorni pogon mogu da budu pridodata najviše dva priključna vozila za prevoz tereta, odnosno jedno priključno vozilo za prevoz lica, a na autoputu i putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila - samo jedno priključno vozilo.

Vozilom na motorni pogon sme da se vuče samo priključno vozilo koje bitno ne umanjuje njegovu stabilnost.

Član 80

Vozilom na motorni pogon sme da se vuče drugo vozilo na motorni pogon samo ako ono, zbog neispravnosti ili nedostatka pojedinih delova, ne može samo da se kreće.

Vozilom na motorni pogon ne sme da se vuče motocikl bez bočne prikolice ili drugo vozilo na dva točka.

Član 81

Vozilo na motorni pogon sme da se vuče noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, samo ako na svojoj zadnjoj strani ima upaljena crvena svetla za označavanje vozila ili ako ga vuče motorno vozilo koje ima, i pri vučenju koristi, žuto rotaciono svetlo.

Član 82

Za vreme vučenja vozila iz člana 80 stav 1 ovog zakona, oba vozila moraju biti označena znakom kojim se označava zaustavljeno vozilo na kolovozu (sigurnosni trougao). Na motorno vozilo koje vuče drugo vozilo trougao se postavlja s prednje, a na vučeno vozilo - sa zadnje strane.

Član 83

Vozilo na motorni pogon na putu može da se vuče pomoću užeta, krute veze (rude) i oslanjanjem ili vešanjem vozila o vučno vozilo.

Pomoću užeta ne sme da se vuče vozilo na motorni pogon na kome su neispravni uređaji za upravljanje ili uređaji za zaustavljanje niti teretno motorno vozilo i autobus.

Krutom vezom ne sme da se vuče vozilo na motorni pogon koje nema ispravan uređaj za upravljanje niti vozilo na motorni pogon teže od vučnog vozila, ako mu je neispravna radna kočnica.

Član 84

Ako se vozilo na motorni pogon vuče pomoću užeta ili krute veze, lice koje upravlja vučenim vozilom mora da ima odgovarajuću dozvolu za upravljanje vozilom one kategorije kojoj pripada vozilo koje se vuče.

Član 85

Vučenje natovarenog teretnog vozila sa priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora sa priključnim vozilom dozvoljeno je samo do prvog mesta pogodnog za pretovar tereta, a izuzetno i do prvog mesta na kome se može otkloniti neispravnost na vozilu.

Član 86

Odstojanje između vučnog i vučenog vozila na motorni pogon, ako se vuče užetom, mora da iznosi tri do pet metara, a ako se vuče pomoću krute veze može da iznosi i manje od tri metra.

Član 87

Vozilo na motorni pogon koje na putu vuče drugo neispravno vozilo na motorni pogon ne sme se kretati brzinom većom od 40 km na čas.

Vučenim vozilom zabranjeno je prevoziti lica.

14. Upotreba svetala u saobraćaju

Član 88

Od prvog sumraka do potpunog svanuća (noću), kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, na vozilu u saobraćaju na putu moraju da budu upaljena svetla, i to:

- 1) na vozilu na motorni pogon - osim na biciklu sa motorom i na motociklu bez bočne prikolice - najmanje dva bela svetla na prednjoj strani i paran broj crvenih svetala na zadnjoj strani;
- 2) na biciklu sa motorom i na motociklu bez bočne prikolice - najmanje jedno belo svetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svetlo na zadnjoj strani;
- 3) na biciklu - jedno belo svetlo na prednjoj strani i jedno crveno svetlo na zadnjoj strani;

4) na zaprežnom vozilu - najmanje jedno belo svetlo na prednjoj strani i najmanje jedno crveno svetlo na zadnjoj strani ili samo jedna svetiljka koja je izrađena tako da se sa prednje strane vozila vidi belo svetlo, a sa zadnje strane vozila - crveno svetlo.

Ako se na zaprežnom vozilu jedno svetlo nalazi na prednjoj strani, a drugo na zadnjoj strani, ta svetla moraju biti postavljena na uzdužnoj osi vozila ili na njegovoj levoj strani, a ako se na zaprežnom vozilu nalazi samo jedna svetiljka - ona mora biti postavljena na levoj strani vozila.

U uslovima iz stava 1 ovog člana, zaprežno vozilo mora da ima i dva katadioptera crvene boje, simetrično postavljena na zadnjoj strani vozila, a bicikl - jedan katadiopter crvene boje na zadnjoj strani i po jedan katadiopter žute ili narandžaste boje na svakoj strani pedale.

Kad vozilo na motorni pogon vuče jedno ili dva priključna vozila, na zadnjoj strani poslednjeg priključnog vozila moraju da budu upaljena najmanje dva crvena svetla, a ako širina priključnog vozila iznosi više od 1,60 m, na prednjoj strani prvog priključnog vozila moraju biti upaljena dva bela svetla.

Na motociklu, za vreme vožnje na putu van naseljenog mesta, moraju da budu upaljena oborena svetla.

Član 89

Izuzetno od odredaba člana 88 ovog zakona, ne mora da ima upaljena svetla:

- 1) vozilo koje je zaustavljeno ili parkirano na osvetljenom delu puta, tako da se jasno vidi sa dovoljne udaljenosti;
- 2) vozilo koje je zaustavljeno ili parkirano na za to posebno određenim mestima na kolovozu ili van njega ili na ulicama sa slabijim saobraćajem;
- 3) bicikl, bicikl sa motorom i motocikl bez bočne prikolice koji nema akumulator - kad su zaustavljeni ili parkirani u naselju uz samu ivicu kolovoza.

Vozilo na motorni pogon čija dužina nije veća od 8 m, a širina od 2 m i kome nije pridodato priključno vozilo može da ima, kad je zaustavljeno ili parkirano na ulici u naselju, umesto svetala iz člana 88 stav 1 tačka 1 ovog zakona, upaljeno samo jedno svetlo koje se sa prednje strane vidi kao belo svetlo i sa zadnje strane kao crveno svetlo i koje je postavljeno na strani suprotnoj od ivice kolovoza uz koju je vozilo zaustavljeno ili parkirano.

Član 90

Od prvog sumraka do potpunog svanuća (noću), kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, moraju da nose upaljena svetla kad se kreću po kolovozu van naselja:

- 1) grupa pešaka koja se kreće u organizovanoj koloni ili povorci - najmanje jedno belo ili žuto svetlo na čelu kolone, odnosno povorke i najmanje jedno crveno svetlo na njenom začelju;
- 2) vođači teglećih, tovarnih i jahaćih životinja i goniči stoke - najmanje jedno belo ili žuto svetlo napred i najmanje jedno crveno svetlo pozadi.

Umesto svetala iz stava 1 ovog člana, mogu da se upotrebljavaju reflektujuće materije.

Član 91

Za osvetljavanje puta vozač vozila na motorni pogon, po pravilu, upotrebljava velika svetla.

Vozač vozila na motorni pogon dužan je da umesto velikih svetala za osvetljavanje puta upotrebljava oborena svetla:

- 1) pre mimoilaženja sa drugim vozilom na udaljenosti sa koje oceni da svetlom svog vozila zaslepljuje vozača vozila koje mu dolazi u susret, a pri mimoilaženju sa drugim vozilom - kad vozač tog vozila pređe na oborena svetla ili kad naizmeničnim paljenjem i gašenjem svetla upozorava da mu velika svetla smetaju, a uvek na udaljenosti manjoj od 200 m;
- 2) za vreme kretanja za drugim vozilom na kratkom odstojanju u takvom položaju da velikim svetlima svog vozila zaslepljuje vozača vozila ispred sebe;
- 3) za vreme dok vozilom prolazi pored organizovane kolone ili povorke pešaka;
- 4) kad se kreće putem koji se pruža neposredno pored plovnog puta ili pored železničke ili tramvajske pruge - u susretu sa plovilom, odnosno sa vozilom koje se kreće po šinama, a koje nailazi iz suprotnog smera.

Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, vozač vozila na motorni pogon mora, za vreme vožnje, da ima na vozilu upaljena najmanje oborena svetla za osvetljavanje puta.

Član 92

Svetla za označavanje vozila na motorni pogon upotrebljavaju se u uslovima iz člana 88 stav 1 ovog zakona kad je vozilo zaustavljeno ili parkirano na putu.

Svetla za označavanje vozila na motorni pogon moraju da budu upaljena za vreme dok su upaljena bilo koja svetla za osvetljavanje puta ili posebna svetla za maglu.

Član 93

Po magli, vozač vozila na motorni pogon mora na vozilu da ima upaljena oborena svetla za osvetljavanje puta ili svetla za maglu, ili oba svetla istovremeno.

Svetla za maglu mogu da se upotrebljavaju samo po magli ili u slučaju smanjene vidljivosti.

Svetla za maglu koja se nalaze na prednjoj strani vozila mogu biti bele ili žute boje, a na zadnjoj strani - crvene boje.

15. Odstojanje između vozila

Član 94

Vozač je dužan da drži potrebno odstojanje kad se kreće iza drugog vozila, tako da ne ugrožava bezbednost saobraćaja.

Član 95

Kad se na javnom putu van naselja, koji ima samo po jednu saobraćajnu traku namenjenu za saobraćaj vozila u jednom smeru, kreću jedno za drugim vozila na motorni pogon čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ili čija je dužina veća od 7 m vozači su dužni da između svakog od tih vozila drže odstojanje od najmanje 100 m.

Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na deo puta na kome je preticanje zabranjeno.

16. Saobraćaj tramvaja i drugih vozila na šinama

Član 96

Odredbe čl. 27 do 94 ovog zakona shodno se primenjuju i na saobraćaj tramvaja i drugih vozila koja se na putu kreću po šinama, osim ako to ne isključuju konstrukcione osobine tih vozila ili način njihovog kretanja.

17. Saobraćaj bicikala, bicikala sa motorom i motocikala

Član 97

Vozač bicikla i vozač bicikla sa motorom dužni su da se kreću što bliže desnoj ivici kolovoza, a ako postoji biciklistička staza - po biciklističkoj stazi, odnosno traci.

Ako se dva ili više vozača bicikala ili bicikala sa motorom kreću u grupi, dužni su da se kreću jedan za drugim.

Ako na putu postoji posebno uređena biciklistička staza, vozač bicikla sa motorom i vozač bicikla moraju se kretati desnom biciklističkom stazom u odnosu na smer kretanja saobraćaja.

Na biciklističkim stazama uređenim i obeleženim za saobraćaj bicikala i bicikala sa motorom u oba smera, vozila se moraju kretati desnom stranom u smeru kretanja vozila.

Vozač bicikla i vozač bicikla sa motorom mogu da se kreću samo po onim saobraćajnim površinama po kojima je kretanje takvim vozilima dozvoljeno.

Vozač bicikla sa motorom ne sme da se kreće biciklističkom stazom, odnosno trakom brzinom većom od 25 km na čas.

Član 98

Vozač bicikla, bicikla sa motorom i motocikla mora da upravlja vozilom na način kojim se ne umanjuje stabilnost vozila i ne ometaju drugi učesnici u saobraćaju, a naročito ne sme da skida ruke sa upravljača, da se pridržava za drugo vozilo, da prevozi, vuče ili gura predmete koji mogu da ga ometaju u upravljanju vozilom ili da ugrožavaju druge učesnike u saobraćaju.

Član 99

Vozač bicikla, bicikla sa motorom i motocikla može da prevozi druga lica samo ako na vozilu postoje posebna sedišta, a vozač motocikla - i u bočnoj prikolici.

Član 100

Vozač motocikla ili bicikla sa motorom i lica koja se prevoze na tim vozilima moraju da nose zaštitnu kacigu za vreme vožnje na putu.

18. Saobraćaj zaprežnih vozila i kretanje stoke

Član 101

Vozač zaprežnog vozila mora da upravlja vozilom za sve vreme dok se vozilo kreće po putu i dužan je da vozilo drži što bliže desnoj ivici kolovoza.

Zaprežno vozilo ne sme da se ostavlja bez nadzora na putu.

Član 102

Stoka se ne sme ostavljati na putu bez nadzora goniča stoke.

Stoku koja se kreće po javnom putu, gonič stoke mora da drži što je moguće bliže desnoj ivici puta.

19. Kretanje pešaka

Član 103

Pešak ne sme, po pravilu, da se kreće i zadržava na kolovozu.

Ako se pešak kreće po kolovozu, on mora da se kreće što bliže ivici kolovoza, i to veoma pažljivo i na način kojim ne ometa ili ne sprečava saobraćaj vozila.

Član 104

Na putu koji ima trotoar ili drugu površinu određenu za kretanje pešaka, odnosno površinu pored kolovoza pogodnu za kretanje pešaka, pešak je dužan da se kreće po tim površinama.

Na putu na kome ne postoji trotoar ili druga površina određena, odnosno pogodna za kretanje pešaka ili na putu na kome postoji trotoar ili druga površina određena, odnosno pogodna za kretanje pešaka, a koju pešaci ne mogu da koriste iz bilo kog razloga, pešaci mogu da se kreću po kolovozu.

Član 105

Kad se pešaci kreću po kolovozu na kome bezbednost saobraćaja to zahteva, a naročito u slučaju slabe preglednosti puta, smanjene vidljivosti ili jakog saobraćaja vozila, dužni su da se kreću jedan iza drugog.

Član 106

Pešak koji se kreće po kolovozu na javnom putu van naselja dužan je da se kreće uz levu ivicu kolovoza u pravcu kretanja.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, pešak može da se kreće uz desnu ivicu kolovoza samo kad je takvo kretanje za njega sigurnije (nepregledna krivina, provalija, usek, zasek, odron i sl.).

Pešak koji gura ručna kolica, bicikl, bicikl sa motorom ili motocikl, lica koja se kreću pomoću pokretnih stolica za nemoćna lica, kao i organizovana kolona pešaka, moraju da se kreću uz desnu ivicu kolovoza u pravcu kretanja.

Član 107

Pešak je dužan da preko kolovoza i biciklističke staze ili trake prelazi pažljivo i najkraćim putem, pošto se pre stupanja na kolovoz uveri da to može učiniti na bezbedan način.

Na putu koji ima obeležene pešačke prelaze ili posebno izgrađene prelaze, odnosno prolaze za pešake, pešak je dužan da se pri prelaženju puta kreće tim prelazima, odnosno prolazima ako oni nisu od njega udaljeni više od 100 m.

Član 108

Na obeleženom pešačkom prelazu na kome je saobraćaj pešaka regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima za pešake, pešak je dužan da postupa prema tim znakovima.

Na obeleženom pešačkom prelazu na kome saobraćaj pešaka nije regulisan posebnim svetlosnim saobraćajnim znakovima za pešake, ali je saobraćaj vozila regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima za vozila ili znacima koje daje ovlašćeno lice, pešaci mogu da prelaze preko kolovoza samo dok je datim znakom dozvoljen prelaz preko kolovoza.

Na obeleženom pešačkom prelazu na kome saobraćaj nije regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ni znacima koje daje ovlašćeno lice, pešak je dužan da pre stupanja na pešački prelaz obrati pažnju na udaljenost i brzinu vozila koja mu se približavaju.

Član 109

Pešak koji namerava da pređe preko kolovoza na mestu na kome ne postoji obeležen pešački prelaz ne sme da stupi na kolovoz ako time ometa saobraćaj vozila.

20. Obaveze vozača prema pešacima

Član 110

Ako je saobraćaj na obeleženom pešačkom prelazu regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima ovlašćenog lica, vozač je dužan da svoje vozilo zaustavi ispred pešačkog prelaza kad mu je datim znakom zabranjen prolaz, a ako mu je na takvom prelazu datim znakom dozvoljen prolaz - vozač ne sme da ometa prolaz pešaka koji su već stupili na pešački prelaz.

Ako se obeleženi pešački prelaz iz stava 1 ovog člana nalazi na ulazu na bočni put, vozač koji skreće na taj put dužan je da skretanje vrši smanjenom brzinom i da propusti pešake koji su već stupili ili stupaju na pešački prelaz a, po potrebi, i da zaustavi svoje vozilo.

Ako na obeleženom pešačkom prelazu saobraćaj nije regulisan uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova ni znacima ovlašćenog lica, vozač je dužan da se takvom pešačkom prelazu približava dovoljno umerenom brzinom da ne ugrožava pešake koji su već stupili ili stupaju na pešački prelaz a, po potrebi, i da zaustavi svoje vozilo da bi propustio pešake.

Ako su pešaci deca, stara i iznemogla lica ili invalidi, vozač je dužan u slučaju iz stava 3 ovog člana da zaustavi vozilo i da ih propusti.

Član 111

Vozač koji skreće na bočni put na čijem ulazu ne postoji obeležen pešački prelaz dužan je da skretanje izvrši smanjenom brzinom i ne sme da ugrozi pešake koji su već stupili na kolovoz.

21. Saobraćaj na prelazu puta preko železničke pruge

Član 112

Vozač koji se vozilom približava prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou dužan je da kretanje vozila podese tako da ga može zaustaviti pred uređajem za zatvaranje saobraćaja na prelazu ili pred uređajem za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza, odnosno da može zaustaviti vozilo pre nego što stupi na železničku prugu.

Član 113

Učesnici u saobraćaju dužni su da se zaustave pred prelazom puta preko železničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten, ili ako je taj uređaj već počeo da se spušta, ili ako se daju svetlosni ili zvučni znaci koji upozoravaju da će taj uređaj početi da se spušta, odnosno da se prelazu puta preko železničke pruge približava voz.

Član 114

Pred prelazom puta preko železničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svetlosni saobraćajni znaci, učesnici u saobraćaju dužni su da se zaustave kad se pojavi crveno trepćuće svetlo ili crveno neprekidno svetlo.

Učesnici u saobraćaju koji prelaze preko železničke pruge u istom nivou dužni su da to čine sa potrebnom oprežnošću i kad svetla na prelazu nisu upaljena.

Na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou na kome nema uređaja za zatvaranje saobraćaja niti uređaja za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza, učesnici u saobraćaju mogu da pređu preko železničke pruge tek pošto se prethodno uvere da prugom ne nailazi voz ili neko drugo vozilo koje se kreće po šinama.

22. Saobraćaj na auto-putu i putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila

Član 115

Auto-putem ne smeju da se kreću pešaci i stoka ni vozila koja se, prema odredbama ovog zakona, ne smatraju motornim vozilima.

Auto-putem ne smeju da se kreću ni motorna vozila koja po svojim konstrukcionim svojstvima ne mogu da se kreću brzinom od najmanje 40 km na čas.

Odredba stava 2 ovog člana ne odnosi se na vozila oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Član 116

Na auto-putu vozač ne sme da zaustavlja motorno vozilo, osim na površinama van kolovoza koje su za to posebno uređene i obeležene.

Vozač koji je zbog neispravnosti na vozilu ili iz drugih razloga prinuđen da zaustavi vozilo na kolovozu auto-puta dužan je da ga zaustavi na posebnoj traci za prinudno zaustavljanje vozila ako ona na tom mestu postoji i da preduzme potrebne mere da vozilo što pre ukloni sa kolovoza.

Na auto-putu vozač ne sme da vrši polukružno okretanje vozilom iz jednog smera saobraćaja u suprotni smer, niti kretanje vozilom unazad.

Član 117

Na auto-put ne sme da se uključi motorno vozilo koje vuče drugo motorno vozilo koje zbog neispravnosti ili nedostatka pojedinih delova ne može da se kreće.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, vučenje vozila iz tog stava dozvoljeno je auto-putem ako je razlog za vuču nastao za vreme kretanja motornog vozila po auto-putu, ali samo krajnjom desnom saobraćajnom trakom do prvog priključnog puta kojim se vučeno vozilo može isključiti iz saobraćaja na auto-putu.

Član 118

Auto-putem motorna vozila moraju da se kreću krajnjom desnom saobraćajnom trakom koja nije zakrčena vozilima u koloni.

Odredba člana 41 stav 3 ovog zakona ne primenjuje se na vozila koja se kreću delom auto-puta koji prolazi kroz naselje.

Član 119

Na auto-putu sa tri ili više saobraćajnih traka, namenjenih za saobraćaj vozila u jednom smeru, vozači teretnih motornih vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg i skupova vozila čija je dužina veća od 7 m smeju da koriste samo dve saobraćajne trake koje se nalaze uz desnu ivicu kolovoza.

Član 120

Vozač koji se motornim vozilom uključuje u saobraćaj na auto-putu dužan je:

- 1) da koristi posebnu traku za ubrzavanje, kad takva traka postoji u produženju priključnog puta, i da se u saobraćaj na auto-putu uključi dajući odgovarajući znak, na način kojim ne ugrožava saobraćaj vozila koja se kreću po auto-putu;
- 2) da propusti vozila koja se kreću po auto-putu ako na mestu na kome se uključuje u saobraćaj na auto-putu ne postoji posebna traka za ubrzavanje.

Vozač koji se vozilom isključuje iz saobraćaja na auto-putu dužan je da svojim vozilom blagovremeno zauzme položaj na krajnjoj desnoj saobraćajnoj traci i da što pre pređe na posebnu traku za usporavanje, ako takva traka postoji na ulazu u priključni put.

Član 121

Odredbe čl. 115 do 120 ovog zakona primenjuju se i na saobraćaj na putu koji je rezervisan za saobraćaj motornih vozila.

23. Saobraćaj u tunelu

Član 122

Vozač koji se vozilom kreće kroz tunel ne sme da zaustavlja vozilo u tunelu niti sme da vrši polukružno okretanje vozilom ili kretanje unazad.

Član 123

Vozač vozila na motorni pogon dužan je da za vreme kretanja kroz tunel drži na vozilu upaljena oborena svetla za osvetljavanje puta.

24. Vozila pod pratnjom

Član 124

Pod vozilima pod pratnjom, u smislu ovog zakona, podrazumevaju se vozila kojima je dodeljena pratnja pripadnika milicije ili vojnih lica na posebnim motornim vozilima snabdevenim uređajima za davanje posebnih svetlosnih i zvučnih znakova, i to za vreme dok se ti znakovi daju.

Vozač koji na putu susretne vozilo ili kolonu vozila pod pratnjom i vozač koga sustigne vozilo ili kolona vozila pod pratnjom dužni su da zaustave svoje vozilo, da noću umesto velikih svetala upotrebe oborena svetla za osvetljavanje puta, da se strogo pridržavaju naredaba koje im daju lica iz pratnje i da kretanje nastave tek pošto prođu sva vozila pod pratnjom.

Vozila pod pratnjom imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 50), osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrslanicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima ovlašćenog lica, i na njih se ne primenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju brzine (čl. 46 i 48), o zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 62 stav 1 tačka 1) i o zabrani presecanja kolone pešaka (član 78), pod uslovom da ne ugrožavaju bezbednost drugih učesnika u saobraćaju.

Da bi omogućili nesmetani prolaz vozilima iz stava 1 ovog člana, pešaci su dužni da se uklone sa kolovoza dok ta vozila prođu.

25. Vozila sa pravom prvenstva prolaza

Član 125

Na vozila službe hitne pomoći, vatrogasne službe, organa unutrašnjih poslova i oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, kad posebnim uređajima daju svetlosne i zvučne znake ne primenjuju se odredbe ovog zakona o ograničenju brzine (čl. 46 i 48), o zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila (član 62 stav 1 tačka 1) i o zabrani presecanja kolone pešaka (član 78). Ta vozila imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila (član 50), osim u odnosu na vozila pod pratnjom (član 124) i vozila koja se kreću raskrslanicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima ovlašćenog lica, pod uslovom da ne ugrožavaju bezbednost drugih učesnika u saobraćaju.

Da bi omogućili prolaz vozilima iz stava 1 ovog člana, pešaci su dužni da se sklone s kolovoza, a ostala vozila da ih propuste i da se, po potrebi, zaustave dok ta vozila prođu.

Kad vozilo organa unutrašnjih poslova i oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije upotrebom dva plava svetla obezbeđuje prolaz jednom vozilu ili koloni vozila koja se kreću iza njega, vozači su dužni da obrate pažnju i na vozila kojima se obezbeđuje prolaz, da ih propuste i da, po potrebi, zaustave svoja vozila dok ta vozila prođu.

U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza vozila iz stava 1 ovog člana važe odredbe ovog zakona o prvenstvu prolaza.

Uređaji za davanje posebnih svetlosnih i zvučnih znakova smeju se ugrađivati i upotrebljavati samo na vozilima kojima pripadnici milicije ili vojna lica vrše pratnju (član 124 stav 1) i na vozilima sa pravom prvenstva prolaza iz st. 1 i 3 ovog člana.

26. Teret na vozilu

Član 126

Vozilo u saobraćaju na putu ne sme da se optereti preko svoje nosivosti koja je upisana u saobraćajnu dozvolu ili preko dozvoljenog opterećenja, ili preko najveće dozvoljene mase ili preko mogućnosti koje dozvoljavaju osobine puta i tehničko-konstruktivne mogućnosti vozila.

Teret na vozilu mora da bude tako raspoređen i, po potrebi, pričvršćen i pokriven da:

- 1) ne ugrožava bezbednost učesnika u saobraćaju i ne nanosi štetu putu i objektima na putu;
- 2) ne umanjuje u većoj meri stabilnost vozila i ne otežava upravljanje vozilom;
- 3) ne umanjuje vozačku preglednost nad putem;
- 4) ne stvara suvišnu buku i da se ne rasipa po putu;
- 5) ne zaklanja svetlosne i svetlosno-signalne uređaje na vozilu, registarske tablice i druge propisane oznake na vozilu.

Član 127

Teret na vozilu ne sme da pređe najudaljeniju tačku na prednjoj strani vozila više od 1 m.

Teret koji se prevozi na vozilu i priključnom vozilu može da pređe najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila najviše za jednu šestinu svoje dužine koja je kontinualno oslonjena na tovarni prostor.

Ako se vozilom prevozi teret u kombinaciji koja se sastoji od vučnog vozila i jednoosovinske prikolice, pod dužinom vozila podrazumeva se ukupna dužina vučnog vozila i jednoosovinske prikolice.

Ako teret na vozilu prelazi za više od 1 m najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila, najisturenija tačka tereta mora da bude označena crvenom tkaninom.

Najjisturenija tačka tereta koji se prevozi teretnim motornim ili priključnim vozilom mora u slučaju iz stava 4 ovog člana da bude označena tablom. Ta tabla je kvadratnog oblika, dimenzija 50 x 50 cm, obojena naizmenično kosim trakama reflektujuće narandžaste i bele boje i postavljena upravno na uzdužnu osu vozila.

Član 128

Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, najjisturenija tačka na teretu koji se prevozi vozilom mora da bude označena:

- 1) u slučaju iz člana 127 stav 4 ovog zakona - svetlom i reflektujućom materijom crvene boje;
- 2) kad teret na vozilu na motorni pogon ili na priključnom vozilu bočno prelazi za više od 40 cm spoljnu ivicu prednjeg ili zadnjeg svetla za označavanje vozila - svetlom i katadiopterom koji sa prednje strane daju belo svetlo, a sa zadnje strane - crveno svetlo.

IV SAOBRAĆAJNI ZNAKOVI

1. Opšte odredbe

Član 129

Javni putevi moraju da se obeleže propisanim saobraćajnim znakovima, kojima se učesnici u saobraćaju upozoravaju na opasnost koja im pretila na određenom javnom putu ili delu tog puta, stavljaju do znanja ograničenja, zabrane i obaveze kojih se učesnici u saobraćaju moraju pridržavati i daju potrebna obaveštenja za sigurno i nesmetano odvijanje saobraćaja.

Saobraćajnim znakovima moraju da se obeleže i opasnosti privremenog karaktera, naročito one koje nastanu usled iznenadnog oštećenja ili onesposobljavanja puta, kao i privremena ograničenja i privremene zabrane u saobraćaju, i ti znakovi moraju se ukloniti čim prestanu razlozi zbog kojih su postavljeni.

Saobraćajni znakovi su: znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi i znakovi obaveštenja, sa dopunskom tablom koja je sastavni deo saobraćajnog znaka i koja bliže određuje značenje saobraćajnog znaka, ili bez nje, svetlosni saobraćajni znakovi, oznake na kolovozu, trotoaru i sl. i svetlosne i druge oznake na putu.

Učesnici u saobraćaju dužni su da se pridržavaju ograničenja, zabrana i obaveza izraženih pomoću postavljenih saobraćajnih znakova.

Član 130

Saobraćajni znakovi postavljaju se i održavaju tako da učesnici u saobraćaju mogu na vreme i lako da ih uoče i danju i noću i da blagovremeno postupe u skladu sa njihovim značenjem.

Saobraćajni znakovi moraju da se uklone, dopune ili zamene ako njihovo značenje ne odgovara izmenjenim uslovima saobraćaja na putu ili zahtevima bezbednosti.

Član 131

Na saobraćajni znak i na stub na koji je znak postavljen zabranjeno je da se stavlja bilo šta što nije u vezi sa značenjem samog saobraćajnog znaka.

Zabranjeno je neovlašćeno uklanjanje i oštećivanje saobraćajnih znakova i opreme puta ili izmena značenja saobraćajnih znakova.

Član 132

Na javnom putu ne smeju da se postavljaju table, znakovi, svetla, stubovi ili drugi slični predmeti kojima se zaklanja ili umanjuje vidljivost postavljenih saobraćajnih znakova ili koji svojim oblikom, bojom, izgledom ili mestom postavljanja podražavaju ili liče na neki saobraćajni znak, ili zaslepljuju učesnike u saobraćaju ili odvrćaju njihovu pažnju u meri koja može biti opasna za bezbednost saobraćaja.

2. Znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi i znakovi obaveštenja

Član 133

Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju na putu upozore na opasnost koja pretila na određenom mestu, odnosno delu puta i da se obaveste o prirodi te opasnosti.

Znakovi izričitih naredbi stavljaju do znanja učesnicima u saobraćaju na putu - zabrane, ograničenja i obaveze kojih se moraju pridržavati.

Znakovi obaveštenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obaveštenja o putu kojim se kreću i druga obaveštenja koja im mogu biti korisna.

Član 134

Znakovi opasnosti i znakovi izričitih naredbi na auto-putu, putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila, magistralnom putu i regionalnom putu moraju biti prevučeni reflektujućim materijama ili osvetljeni sopstvenim izvorom svetlosti.

Znakovi opasnosti i znakovi izričitih naredbi koji se postavljaju ili zamenjuju na lokalnim putevima moraju ispunjavati uslove iz stava 1 ovog člana.

3. Svetlosni saobraćajni znakovi i svetlosne oznake

Član 135

Za regulisanje saobraćaja upotrebljavaju se uređaji kojima se daju svetlosni saobraćajni znakovi trobojnim svetlima crvene, žute i zelene boje.

Na uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svetlima, svetla se postavljaju po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, i to: crveno gore, žuto u sredini, a zeleno dole. Ako je uređaj za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova postavljen i iznad saobraćajne trake, svetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog, i to: crveno levo, žuto u sredini, a zeleno desno. Ta svetla su u obliku kruga, a zeleno svetlo može da bude i u obliku jedne strelice ili više strelica smeštenih u krugu crne boje.

Član 136

Na uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svetlima:

1) crveno i zeleno svetlo ne smeju da budu upaljena istovremeno;

2) žuto svetlo može da bude upaljeno kao samostalno svetlo u vremenskom razmaku od prestanka zelenog do pojave crvenog svetla ili istovremeno sa crvenim svetlom - pre pojave zelenog svetla.

Član 137

Uređaju za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova trobojnim svetlima može da se doda dopunski svetlosni znak u obliku zelene svetleće strelice ili više takvih znakova.

Dopunski svetlosni znakovi iz stava 1 ovog člana smeštaju se sa odgovarajuće strane svetlosnog saobraćajnog znaka, i to na visini na kojoj se nalazi zeleno svetlo.

Član 138

Na uređajima za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova kojima se na kolovozu sa više od dve saobraćajne trake obeležene uzdužnim linijama saobraćaj reguliše za svaku saobraćajnu traku posebno i koji se nalazi iznad saobraćajne trake - crveno svetlo znači zabranu saobraćaja duž saobraćajne trake iznad koje je postavljeno, a zeleno svetlo - slobodan prolaz odnosnom saobraćajnom trakom.

Crveno svetlo iz stava 1 ovog člana ima oblik ukrštenih linija, a zeleno svetlo - oblik strelice sa vrhom okrenutim nadole.

Član 139

Za regulisanje saobraćaja pešaka mogu da se upotrebljavaju i posebni uređaji za davanje svetlosnih saobraćajnih znakova dvobojnim svetlima crvene i zelene boje i uređaji za davanje zvučnih signala. Ta svetla moraju da budu postavljena po vertikalnoj osi, jedno ispred drugog, i to: crveno svetlo gore, a zeleno svetlo dole.

Svetla iz stava 1 ovog člana sastoje se od svetleće površine crvene ili zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pešaka ili od tamne površine na kojoj se nalazi svetleća silueta pešaka crvene ili zelene boje. Ta svetla ne smeju da budu upaljena istovremeno.

Član 140

Ako se ivice kolovoza na javnom putu obeležavaju svetlosnim saobraćajnim oznakama, one se obeležavaju svetlima, refleksnim staklima ili reflektujućim materijama, i to desna strana kolovoza oznakama crvene boje, a leva strana - oznakama bele boje.

Ivice kolovoza na delu puta kroz tunel moraju biti obeležene oznakama iz stava 1 ovog člana.

Ako vrhovi pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i drugi objekti na kolovozu nisu noću dovoljno osvetljeni, moraju se obeležiti svetlima, refleksnim staklima ili reflektujućim materijama žute boje.

4. Oznake na kolovozu

Član 141

Oznake na kolovozu služe za regulisanje saobraćaja na putevima i za obaveštavanje i vođenje učesnika u saobraćaju.

Oznake na kolovozu mogu se postaviti same ili uz druge saobraćajne znakove ako je potrebno da se značenje tih znakova jače istakne, odnosno potpunije odredi ili objasni.

Oznake na kolovozu čine linije, strelice, natpisi i druge oznake.

Oznake na kolovozu mogu imati i reflektujuća svojstva.

Član 142

Oznake na kolovozu postavljaju se na putevima sa savremenim kolovozom.

Na javnom putu van naselja, sa savremenim kolovozom za saobraćaj u oba smera na kome postoje samo dve saobraćajne trake, te trake moraju da budu odvojene odgovarajućom uzdužnom linijom na kolovozu, a na magistralnom putu - obeležene i ivičnim linijama.

5. Obeležavanje prelaza puta preko železničke pruge

Član 143

Na delu puta ispred prelaza puta preko železničke pruge u istom nivou moraju da budu postavljeni odgovarajući saobraćajni znakovi.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, znakovi iz tog stava ne moraju da budu postavljeni na mestu ukrštanja pešačkih staza sa železničkom prugom u istom nivou.

Član 144

Na prelazima puta preko železničke pruge u istom nivou, pored saobraćajnih znakova iz člana 143 ovog zakona, postavljaju se i branici i polubranici, odnosno uređaji za davanje znakova kojima se najavljuje približavanje voza ako to zahteva gustina saobraćaja ili drugi uslovi na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou.

Uslovi u kojima uređaji iz stava 1 ovog člana moraju biti postavljeni utvrđuju se zakonom ili propisom donesenim na osnovu zakona.

Član 145

Svetlosni znakovi kojima se najavljuje približavanje voza na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou daju se naizmeničnim paljenjem dva crvena trepćuća svetla koja su u obliku kruga.

Član 146

Na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou na kome postoji uređaj za davanje svetlosnih znakova kojima se najavljuje približavanje voza, odnosno spuštanje branika ili polubranika, tome uređaju može da se doda i uređaj za davanje zvučnih znakova.

Na prelazima zemljanog puta sa slabim saobraćajem i pešačke staze preko železničke pruge u istom nivou, obezbeđenje učesnika u saobraćaju može da se vrši samo uređajem za davanje zvučnih znakova.

Član 147

Na prelazima puta preko železničke pruge u istom nivou branici ili polubranici moraju biti naizmenično obojeni crvenom i žutom bojom.

Branici i polubranici, kao i saobraćajni znakovi postavljeni na delu puta ispred prelaza puta preko železničke pruge u istom nivou moraju biti snabdeveni refleksnim staklima ili prevučeni reflektujućim materijama odgovarajuće boje.

Branici i polubranici moraju biti opremljeni trepćućim crvenim svetlom.

Član 148

Na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou na kome se prilikom nailaska voza branici ili polubranici automatski spuštaju, kao i na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou na kome se branicima ili polubranicima rukuje ručno, i to sa mesta sa koga se oni ne vide, mora se postaviti uređaj za davanje svetlosnih znakova ili uređaj za davanje zvučnih znakova kojima se učesnici u saobraćaju obaveštavaju o spuštanju branika ili polubranika.

6. Obeležavanje radova i prepreka na putu

Član 149

Deo puta na kome su nastale prepreke koje se ne mogu odmah otkloniti ili na kome se izvode radovi mora da se na vidan način obeleži i da se na njemu obezbede učesnici u saobraćaju.

Obeležavanje dela puta iz stava 1 ovog člana vrši se postavljanjem odgovarajućih saobraćajnih znakova, a obezbeđenje učesnika u saobraćaju - postavljanjem branika.

Branici moraju biti obojeni naizmenično crvenom i belom bojom, snabdeveni refleksnim staklima ili prevučeni reflektujućim materijama odgovarajuće boje, a noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, na njima moraju biti postavljena i trepćuća svetla narandžaste boje.

7. Znaci koje daju ovlašćena lica

Član 150

Učesnici u saobraćaju moraju da postupaju po zahtevima izraženim pomoću znakova ili po naredbama milicionara ili drugih lica koja, na osnovu ovlašćenja iz zakona, vrše kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Ovlašćeno lice dužno je da se pri davanju znakova postavi na put tako da ga učesnici u saobraćaju, kojima su znaci namenjeni, mogu lako i sa dovoljne udaljenosti uočiti.

Znaci iz stava 1 ovog člana mogu da se daju i iz vozila.

Član 151

Znaci koje učesnicima u saobraćaju daje ovlašćeno lice jesu znaci koji se daju rukama i položajem tela, zvučni znaci i svetlosni znaci.

Znaci iz stava 1 ovog člana moraju da se daju tako da njihovo značenje za učesnike u saobraćaju bude jasno i nedvosmisleno.

V DUŽNOSTI U SLUČAJU SAOBRAĆAJNE NEZGODE

Član 152

Lice koje se zatekne ili naiđe na mesto saobraćajne nezgode u kojoj ima povređenih lica dužno je da ukaže pomoć licima povređenim u saobraćajnoj nezgodi.

Član 153

Učesnik u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je neko izgubio život ili je bio povređen ili je nastala veća materijalna šteta dužan je:

- 1) da ostane na mestu saobraćajne nezgode, s tim što se može privremeno udaljiti samo radi pružanja pomoći licima povređenim u saobraćajnoj nezgodi ili ako mu je samom potrebna lekarska pomoć;
- 2) da preduzme sve što je u njegovoj moći da se otklone nove opasnosti koje mogu da nastanu na mestu saobraćajne nezgode i da se omogući normalno odvijanje saobraćaja i da nastoji da se ne menja stanje na mestu nezgode i da se sačuvaju postojeći tragovi, pod uslovom da preduzimanje tih mera ne ugrožava bezbednost saobraćaja;
- 3) da o saobraćajnoj nezgodi obavesti najbliži nadležni organ i da se vrati na mesto saobraćajne nezgode i sačeka dolazak službenog lica koje vrši uviđaj.

Nadležni organ koji je obavešten o saobraćajnoj nezgodi u kojoj je neko lice bilo povređeno dužan je da o tome odmah obavesti najbliže zdravstveno preduzeće.

Član 154

Vozač koji se zatekne ili naiđe na mesto saobraćajne nezgode dužan je da na zahtev ovlašćenog lica preveze lice povređeno u saobraćajnoj nezgodi do najbližeg zdravstvene organizacije.

Vozač je dužan da postupi po odredbi stava 1 ovog člana i pre dolaska ovlašćenog lica, osim ako se nezgoda dogodila na mestu na kome se može očekivati brzi dolazak vozila hitne pomoći ili ako vozač zaključi da se nestručnim i neodgovarajućim načinom prevoza stanje povređenog lica može pogoršati.

Član 155

Ako je zdravstveno preduzeće obavešteno o saobraćajnoj nezgodi ili je primilo na lečenje lice povređeno u saobraćajnoj nezgodi, dužno je da o tome odmah obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova.

Ako lice povređeno u saobraćajnoj nezgodi umre od zadobijenih povreda ili ako postoji opravdana sumnja da je kod vozača usled povrede došlo do smanjenja psihičke ili fizičke sposobnosti za upravljanje vozilom na motorni pogon ili tramvajem, zdravstveno preduzeće dužno je da o tome odmah obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova.

Član 156

Ovlašćena lica dužna su da izađu na mesto saobraćajne nezgode u kojoj ima poginulih ili povređenih lica ili je nastala veća materijalna šteta i da sačine zapisnik o uviđaju.

Ako na mestu saobraćajne nezgode iz stava 1 ovog člana nije prisutan vlasnik, odnosno korisnik drugog vozila koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi, prisutni vozač, učesnik u saobraćajnoj nezgodi, dužan je da odsutnom vlasniku, odnosno korisniku drugog vozila dostavi svoje ime i prezime i adresu stana.

Ako vozač u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je nastala samo manja materijalna šteta na drugom vozilu, zbog odsutnosti vozača drugog vozila, nije u mogućnosti da da lične podatke i podatke o osiguranju vozila, dužan je da o toj nezgodi obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova i da tom organu da svoje lične podatke i podatke o oštećenom vozilu.

Posle saobraćajne nezgode u kojoj je prouzrokovana samo manja materijalna šteta, vozači su dužni da odmah uklone vozila sa kolovoza i da razmene lične podatke i popune i potpišu Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi.

Nadležni organ unutrašnjih poslova dužan je da izađe na mesto saobraćajne nezgode u kojoj je nastala manja materijalna šteta ako to zahteva jedan od učesnika saobraćajne nezgode.

Član 157

Lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi u kojoj ima poginulih ili povređenih lica ili je nastala veća materijalna šteta ne sme uzimati alkoholna pića, opojne droge i lekove na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje, dok se ne izvrši uviđaj.

Ovlašćeno lice koje vrši uviđaj saobraćajne nezgode u kojoj ima povređenih lica ili je nastala samo veća materijalna šteta podvrgnuće neposredne učesnike nezgode ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili će ih uputiti na stručni pregled radi proveravanja da li imaju alkohola u organizmu. Ako se tim ispitivanjem utvrdi da neposredni učesnici saobraćajne nezgode imaju alkohola u organizmu, ovlašćeno lice koje vrši uviđaj odrediće da im se uzme krv ili urin radi analize.

Ako u saobraćajnoj nezgodi ima poginulih lica, ovlašćeno lice koje vrši uviđaj odrediće da se neposrednim učesnicima nezgode uzmu krv i urin radi utvrđivanja da li su pod uticajem alkohola.

U slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana lekar može odlučiti da se krv ili urin ne uzimaju ako bi zbog toga nastupile štetne posledice po zdravlje učesnika u saobraćajnoj nezgodi.

Član 158

Ovlašćeno lice koje vrši uviđaj dužno je da organizuje popis imovine koja na mestu događaja ostaje iza lica koje je u saobraćajnoj nezgodi poginulo ili teže povređeno, da obavesti organizaciju koja uklanja vozila i stvari sa puta ili zainteresovano lice i pruži pomoć radi zaštite imovine ako na mestu događaja nema lica koje tu imovinu može preuzeti.

Član 159

Vozač koji je vozilom učestvovao u saobraćajnoj nezgodi u kojoj ima poginulih ili povređenih lica, kao i drugo lice koje je neposredno učestvovalo u takvoj nezgodi imaju pravo da traže lične podatke i adresu od lica koja su bila prisutna kad se nezgoda dogodila.

Član 160

Ako je vozilo zbog saobraćajne nezgode ili neispravnosti onesposobljeno za dalje kretanje na putu, vozač ili vlasnik, odnosno korisnik vozila dužan je da vozilo, teret, stvari ili drugi materijal rasut po putu odmah ukloni sa kolovoza.

Ako vozač ili vlasnik, odnosno korisnik vozila nije u stanju da postupi prema stavu 1 ovog člana, ovlašćeno lice koje se zatekne na mestu nezgode ili neispravnosti vozila zatražiće od organizacije za održavanje puteva ili druge ovlašćene organizacije da na sigurno mesto ukloni vozilo, teret, stvari ili drugi rasuti materijal sa kolovoza.

Organizacija za održavanje puteva ili druga ovlašćena organizacija dužna je da na zahtev ovlašćenog lica hitno preduzme sve potrebne mere za uklanjanje i čuvanje vozila sa teretom, stvari ili drugog rasutog materijala sa kolovoza i da osigura prohodnost puta.

Ako organizacija za održavanje puteva ili druga ovlašćena organizacija ne postupi po odredbi stava 3 ovog člana, a zbog onesposobljenosti vozila ili prepreka na kolovozu stvorenih od tereta, stvari ili drugog materijala bude onemogućeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju, nadležni organ unutrašnjih poslova preduzeće druge odgovarajuće mere da se omogući normalno odvijanje saobraćaja.

VI VOZAČI

1. Uslovi za upravljanje vozilima

Član 161

Motornim vozilom u saobraćaju na putu može samostalno da upravlja samo lice koje ima važeću vozačku dozvolu, stranu vozačku dozvolu ili međunarodnu vozačku dozvolu.

Vozač je dužan da za vreme upravljanja motornim vozilom koristi pomagala koja su upisana u vozačku dozvolu.

Član 162

Vozač koji upravlja vozilom u saobraćaju na putu mora da bude telesno i duševno sposoban da upravlja vozilom i da za to ima potrebno znanje i veštinu.

Član 163

Vozač koji je u tolikoj meri umoran ili bolestan ili je u takvom psihičkom stanju da je nesposoban za sigurno upravljanje vozilom, kao i vozač pod dejstvom opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju na putu.

Član 164

Vozač ne sme da upravlja vozilom u saobraćaju na putu ni da počne da upravlja vozilom ako je pod dejstvom alkohola.

Smatraće se da je pod dejstvom alkohola lice za koje se analizom krvi ili krvi i urina ili drugom metodom merenja količine alkohola u organizmu utvrdi da sadržina alkohola u krvi iznosi više od 0,5 g/kg ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima (alkometrom i dr.) za merenje alkoholisanosti, što odgovara količinama većim od 0,5 g/kg, ili kod koga se, bez obzira na sadržinu alkohola u krvi, stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znake alkoholne poremećenosti.

Ne sme da uzima alkoholna pića niti da otpočne upravljanje vozilom ako u organizmu ima alkohola ili ako pokazuje znake alkoholne poremećenosti:

- 1) vozač motornog vozila kategorije C i D - dok upravlja vozilom te kategorije;
- 2) vozač vozila kojim se vrši javni prevoz - dok tim vozilom vrši javni prevoz;
- 3) vozač vozila kome je upravljanje vozilom osnovno zanimanje - dok upravlja vozilom vršeći poslove tog zanimanja;
- 4) vozač instruktor - dok osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom.

2. Osposobljavanje vozača motornih vozila

Član 165

Vozački ispit za vozača motornog vozila može polagati kandidat koji se pripremio za polaganje vozačkog ispita kod pravnog ili fizičkog lica koje je za to ovlašćeno u skladu sa zakonom i ako ispunjava i druge uslove za sticanje prava na upravljanje motornim vozilom.

Kandidat za vozača motornog vozila polaže vozački ispit kod nadležnog organa, odnosno ovlašćene organizacije.

O uspešno završenoj obuci kandidata za vozača motornih vozila izdaje se potvrda.

O položenom vozačkom ispitu izdaje se uverenje.

Član 166

Kandidat za vozača koji se priprema za polaganje vozačkog ispita može, radi osposobljavanja, i pre položenog vozačkog ispita da upravlja na putu motornim vozilom one kategorije za koju priprema ispit ako vozilom upravlja pod nadzorom vozača instruktora.

Za vreme upravljanja motornim vozilom, kandidat za vozača mora da ima kod sebe uverenje da je telesno i duševno sposoban za upravljanje motornim vozilom i dužan je da ga pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

Član 167

Svojstvo vozača instruktora stiče se položenim ispitom za instruktora ili završenom odgovarajućom školom.

Vozač instruktor može da bude lice koje je savladalo odgovarajući plan i program obrazovanja i vaspitanja i položilo završni ispit ili lice koje je steklo srednje obrazovanje i položilo ispit za vozača instruktora.

Član 168

Motorno vozilo na kome se na putu kandidat za vozača osposobljava u praktičnom upravljanju vozilom mora da bude označeno posebnim tablicama.

Tablice iz stava 1 ovog člana imaju oblik kvadrata, plave su boje i na njima je belom bojom napisano slovo L.

Član 169

Program osposobljavanja kandidata za vozača motornih vozila obuhvata naročito:

- 1) pravila saobraćaja na putevima, saobraćajne znakove i njihovo značenje, znake koje daju ovlašćena lica i opasnosti koje nastaju zbog nepropisnog preduzimanja radnji u saobraćaju (pogrešna procena brzine, nepropisno preticanje, neustupanje prava prvenstva prolaza i sl.);
- 2) izvođenje motornim vozilom radnji značajnih za uspešno i bezbedno upravljanje vozilom u skladu sa pravilima saobraćaja i uslovima na putu i u saobraćaju;
- 3) osnove funkcionisanja uređaja na motornom vozilu značajnih za bezbednost saobraćaja na putu (uređaji za zaustavljanje, uređaji za upravljanje, uređaji za davanje svetlosnih znakova i za osvetljavanje puta i vozila, kao i pneumatici i sigurnosni pojasevi);
- 4) uticaj nedovoljnog znanja i veštine za upravljanje vozilom, alkohola, opojnih droga i lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje, umora, bolesti i drugih nepovoljnih psihofizičkih stanja, prirodnih činilaca (sneg, magla i dr. klimatski uslovi) i stanja vozila i puta na bezbednost saobraćaja;
- 5) sadržaje koji doprinose razvijanju humanih odnosa i odnosa uzajamnog poštovanja i razumevanja među svim učesnicima u saobraćaju, na načelima društvene samozaštite i solidarnosti, kao i postupanje u slučaju saobraćajne nezgode (dužnosti u slučaju nezgode, radnje kojima se sprečava nastupanje smrti usled povreda, način prevoza povređenih lica).

Na vozačkom ispitu utvrđuje se da li kandidat za vozača motornog vozila poznaje materiju predviđenu programom iz stava 1 ovog člana.

Član 170

(Brisan)

3. Sticanje prava na upravljanje motornim vozilom

Član 171

Pravo na upravljanje motornim vozilom može da stekne lice koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je duševno i telesno sposobno da upravlja motornim vozilom;

- 2) da je navršilo 18 godina;
- 3) da je položilo vozački ispit za upravljanje motornim vozilima određene kategorije;
- 4) da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno upravljanje motornim vozilom.

Izuzetno od odredbe tačke 2 stav 1 ovog člana, pravo na upravljanje autobusima i trolejbusima može da stekne lice koje je navršilo 21 godinu, a pravo na upravljanje motociklima sa motorom čija zapremina ne prelazi 125cm³ - lice koje je navršilo 16 godina.

Pravo na upravljanje motornim vozilima kategorije D može da stekne vozač koji ima pravo da upravlja motornim vozilom kategorije C:

- 1) ako je upravljao motornim vozilima kategorije C najmanje dve godine;
- 2) ako je upravljao motornim vozilima kategorije B i C ukupno najmanje tri godine.

Savezni sekretar za narodnu odbranu, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove i funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove saobraćaja i veza, može propisati posebne uslove u pogledu starosnih granica za vozače motornih vozila kategorije C u skupnom prevozu ljudi i uslove za upravljanje i način prevoza na određenim kategorijama motornih vozila i vozila na motorni pogon oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Član 172

Vozačka dozvola izdaje se za upravljanje motornim i priključnim vozilima koja se razvrstavaju u kategorije: A, B, C, D i E.

U kategoriju A spadaju motocikli.

U kategoriju B spadaju motorna vozila, osim vozila kategorije A, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 3.500 kg i koja nemaju više od osam sedišta ne računajući sedišta za vozača.

U kategoriju C spadaju motorna vozila za prevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg.

U kategoriju D spadaju motorna vozila za prevoz lica koja, osim sedišta za vozača, imaju više od osam sedišta.

U kategoriju E spadaju skupovi vozila čija vučna vozila spadaju u kategoriju B, C ili D, a priključna vozila su mase veće od 750 kg.

Vozači motornih vozila kategorije B, C ili D imaju pravo da upravljaju motornim vozilima tih kategorija i kad su im pridodate lake prikolice, a vozači motornih vozila kategorije B - i vozilima te kategorija kad im je pridodato priključno vozilo čija masa nije veća od mase vučnog vozila, ako najveća dozvoljena masa tih vozila ili skupa vozila nije veća od 3.500 kg.

Vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima kategorije C i E ima pravo da upravlja motornim vozilom kategorije C i kad mu je pridodato priključno vozilo čija je najveća dozvoljena masa veća od 750 kg.

Vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima kategorije D i E ima pravo da upravlja motornim vozilom kategorije D i kad mu je pridodato priključno vozilo čija je najveća dozvoljena masa veća od 750 kg.

Vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije D ima pravo da upravlja i motornim vozilom kategorije B i C, a vozač kome je izdata vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom kategorije C ima pravo da upravlja i motornim vozilom kategorije B.

Član 173

Vozačka dozvola izdaće se licu, na njegov zahtev, ako ispunjava uslove iz člana 171 ovog zakona.

Vozačku dozvolu izdaje nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini na čijem području lice kome se izdaje dozvola ima prebivalište.

Vozačka dozvola izdaje se licu i produžava sa rokom važenja od 10 godina, a licima starijim od 65 godina života - sa rokom važenja od tri godine.

Rok važenja vozačke dozvole od deset godina računa se od dana njenog izdavanja, odnosno produženja njenog važenja.

Licima koja u vreme izdavanja vozačke dozvole imaju više od 55 godina života vozačka dozvola izdaje se sa rokom važenja do navršene 65 godine života, s tim da taj rok ne može biti kraći od tri godine.

Izuzetno od odredbe stava 3 ovog člana, vozačka dozvola se može izdati ili se njeno važenje može ograničiti i na rokove kraće od rokova utvrđenih u tom stavu na osnovu nalaza i mišljenja zdravstvenog preduzeća u uverenju o zdravstvenoj sposobnosti lica.

Član 174

U vozačku dozvolu upisuju se sve kategorije vozila kojima vozač ima pravo da upravlja prema odredbama člana 172 ovog zakona.

Vozač ima pravo da upravlja samo motornim vozilom one ili onih kategorija koje su upisane u vozačkoj dozvoli.

Član 175

Vozačka dozvola za koju je izdat duplikat ne sme se koristiti u saobraćaju.

Član 176

Vozačka dozvola izdaje se na obrascu čiji su oblik, boja, sadržina, vrsta i kvalitet materijala jednoobrazni za celu teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Ako su podaci koji se unose u vozačku dozvolu ispisani ćirilicom, oni se za korišćenje vozačke dozvole u inostranstvu moraju ispisati i latinicom.

O izdatim vozačkim dozvolama vodi se evidencija.

Član 177

Vozački ispit u Jugoslovenskoj narodnoj armiji može polagati vojno lice koje je u Jugoslovenskoj narodnoj armiji osposobljavano za upravljanje motornim vozilom.

Vojnom licu koje položi vozački ispit u Jugoslovenskoj narodnoj armiji vozačku dozvolu izdaje organ nadležan za izdavanje vozačkih dozvola po mestu polaganja ispita.

Program osposobljavanja kandidata za vozače iz stava 1 ovog člana obuhvata, najmanje, sadržaj iz člana 169 ovog zakona.

Član 178

Stranac koji privremeno boravi u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji i državljanin Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji boravi ili prebiva u inostranstvu pa privremeno dođe u Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju mogu, na osnovu važeće strane vozačke dozvole koju izda nadležni organ strane države i pod uslovom reciprociteta, da upravljaju motornim vozilom na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije za vreme svog privremenog boravka u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Član 179

Strana vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima kategorije D neće se priznati licima koja nemaju 21 godinu, a strana vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilima kategorije B i C - licima koja nemaju 18 godina.

Član 180

Stranac kome je odobreno stalno nastanjenje u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji i državljanin Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji se iz inostranstva vrati, odnosno dođe u Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju da u njoj stalno ostane, kao i osoblje diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava i stranih dopisništava mogu da upravljaju motornim vozilima na osnovu važeće strane vozačke dozvole za vreme od šest meseci od dana ulaska u Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju.

Licima iz stava 1 ovog člana važeća strana vozačka dozvola zameniće se, pod uslovima iz člana 171 stav 1 tač. 1, 2 i 4 i st. 2 i 3 ovog zakona, na njihov zahtev, bez polaganja vozačkog ispita, jugoslovenskom vozačkom dozvolom za upravljanje onom kategorijom motornih vozila u koju spadaju motorna vozila za čije su upravljanje ovlašćena stranom vozačkom dozvolom. Izuzetno i pod uslovima reciprociteta, od osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji prilikom zamene strane vozačke dozvole neće se zahtevati dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 171 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

Državljaninu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije zameniće se strana vozačka dozvola jugoslovenskom vozačkom dozvolom i ako je u zemlji u kojoj mu je izdata strana vozačka dozvola boravio duže od šest meseci.

Strana vozačka dozvola iz čijeg se teksta ne može zaključiti za koju je kategoriju, odnosno vrstu motornih vozila izdata ili da li joj je istekao rok važenja može se zameniti u smislu stava 2 ovog člana samo ako podnosilac zahteva priloži ispravu iz koje se vidi kojim motornim vozilima može da upravlja, odnosno da joj nije istekao rok važenja.

Član 181

Odredbe čl. 178 i 179 i člana 180 stav 1 ovog zakona o upravljanju motornim vozilima na osnovu strane vozačke dozvole shodno se primenjuju i na upravljanje motornim vozilima na osnovu važeće međunarodne vozačke dozvole.

Međunarodna vozačka dozvola priznaće se samo ako su je izdali nadležni organi ili organizacije strane države. Ta dozvola ne može da se zameni jugoslovenskom vozačkom dozvolom.

Član 182

Vozaču kome je izdata jugoslovenska vozačka dozvola za upravljanje motornim vozilom može se, na njegov zahtev, izdati i međunarodna vozačka dozvola.

Međunarodne vozačke dozvole izdaju organizacije Auto-moto saveza Jugoslavije. Te organizacije su dužne da vode registar izdatih međunarodnih vozačkih dozvola.

Međunarodna vozačka dozvola ne može se izdati vozaču kome je izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom dok ta zabrana traje.

Međunarodna vozačka dozvola izdata u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji ne može da se koristi za upravljanje motornim vozilima na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Nadzor nad izdavanjem međunarodnih vozačkih dozvola i vođenjem registra vrši nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Član 183

Kad upravlja motornim vozilom, vozač mora kod sebe da ima odgovarajuću važeću vozačku dozvolu i dužan je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom ne sme dati vozilo na upravljanje licu iz čl. 163 i 164 ovog zakona, kao ni licu koje nema pravo da upravlja motornim vozilom, odnosno licu koje nema pravo da upravlja kategorijom motornih vozila u koju spada to vozilo.

Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom dužan je da, na zahtev ovlašćenog službenog lica, da podatke o identitetu lica kome je dao vozilo na upravljanje.

4. Zdravstveni pregledi vozača

Član 184

Kandidati za vozače motornih vozila dužni su da se pre početka praktičnog dela obuke podvrgnu zdravstvenom pregledu.

Vozači motornih vozila dužni su da se podvrgavaju i kontrolnim zdravstvenim pregledima.

Član 185

Na zdravstvenim pregledima utvrđuje se da li kandidat za vozača ili vozač ima potrebnu telesnu i duševnu sposobnost za upravljanje motornim vozilima.

Zdravstvene preglede kandidata za vozača i vozača vrše zdravstvena preduzeća koja su osposobljena i opremljena tako da mogu uspešno da izvrše te preglede.

Član 186

Na kontrolni zdravstveni pregled upućuje se vozač motornog vozila za koga se osnovano posumnja da iz zdravstvenih razloga više nije sposoban da sigurno upravlja motornim vozilima onih kategorija za koje mu je izdata vozačka dozvola.

Zahtev za upućivanje na kontrolni zdravstveni pregled može da podnese svaki organ nadležan za kontrolu saobraćaja na putu, javno tužilaštvo, sud, sudija za prekršaje, kao i preduzeće i druga organizacija ili organ u kome je vozač zaposlen u svojstvu vozača. Upućivanje na kontrolni zdravstveni pregled vrši organ kod koga se vozač vodi u evidenciji.

Član 187

Preduzeća i druge organizacije i organi, kao i privatni auto-prevoznici koji zapošljavaju vozače ne smeju da dozvole da njihovim motornim vozilima upravlja vozač koji se nije podvrgao kontrolnom zdravstvenom pregledu na koji je upućen.

5. Trajanje upravljanja motornim vozilom

Član 188

Vozač koji upravlja autobusom ili teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg ne sme neprekidno da upravlja vozilom duže od pet časova.

Neprekidnim upravljanjem vozilom iz stava 1 ovog člana smatra se vreme za koje vozač nije imao prekid od najmanje pola časa.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, neprekidno upravljanje vozilom javnog gradskog prevoza putnika regulisaće se samoupravnim opštim aktom.

Ukupno trajanje upravljanja motornim vozilima iz stava 1 ovog člana ne sme da bude duže od osam časova u toku 24 časa.

Član 189

Vozač koji upravlja vozilom iz člana 188 stav 1 ovog zakona mora, pre početka svog radnog dana, da ima neprekidan odmor od najmanje deset časova.

Ako se u upravljanju vozilom iz člana 188 stav 1 ovog zakona smenjuju dva vozača i ako se u vozilu nalazi uređen ležaj koji omogućava jednom od njih da se odmara u ležećem položaju, svaki vozač mora da ima neprekidan odmor od najmanje osam časova u toku svakih 30 časova putovanja.

Neprekidan odmor vozač mora da koristi van vozila.

Izuzetno od odredbe stava 3 ovog člana, ako se u vozilu nalazi uređen ležaj koji omogućava vozaču da se odmara u ležećem položaju, vozač može da koristi odmor na takvom ležaju pod uslovom da se za to vreme vozilo ne kreće.

Ukupno trajanje upravljanja vozilom, odmori vozača i način rada udvojenih posada na vozilima, u obimu koji utiče na bezbedno upravljanje motornim vozilom, kao i obrazac individualne kontrolne knjižice i uputstvo za njeno popunjavanje utvrđuju se propisom donesenim na osnovu ovog zakona.

Kad upravlja motornim vozilom vozač mora kod sebe da ima individualnu kontrolnu knjižicu i da u nju upisuje svoje aktivnosti i dužan je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

Izuzetno od odredbe stava 6 ovog člana, individualnu kontrolnu knjižicu ne mora da ima vozač ako je u vozilo ugrađen uređaj koji obezbeđuje upisivanje vremena vožnje članova posade, vremena provedenog u obavljanju profesionalne aktivnosti koja ne spada u upravljanje vozilom, kao i vremena odmora, brzine vozila i pređenog rastojanja.

Član 190

Vozač koji upravlja autobusom, teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 20 tona, kad u toku 24 časa prelazi više od 500 km, mora biti zamenjen drugim vozačem najdocnije posle osam časova upravljanja u smislu odredaba člana 188 ovog zakona, odnosno posle pređenih 500 km puta.

Član 191

Odredbe ovog zakona o trajanju upravljanja motornim vozilom i odmorima vozača primenjuju se i na vozače motornih vozila registrovanih u inostranstvu, kad tim vozilima upravljaju na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

VII VOZILA

1. Opšte odredbe

Član 192

Vozila u saobraćaju na putu moraju da ispunjavaju propisane uslove u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja, kao i da imaju ispravne propisane uređaje i opremu.

Vozila koja ne ispunjavaju propisane uslove u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja mogu da učestvuju u saobraćaju na javnom putu ako ispunjavaju posebne uslove koji omogućavaju bezbedan i nesmetan saobraćaj, utvrđene u odobrenju koje je izdao nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini na čijoj teritoriji učestvuju u saobraćaju.

Član 193

Motorna i priključna vozila registrovana u inostranstvu mogu da učestvuju u saobraćaju na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ako imaju ispravne uređaje i opremu propisane važećom međunarodnom Konvencijom o saobraćaju na putevima, a u pogledu dimenzija, najveće dozvoljene mase i osovinskog opterećenja - ako ispunjavaju uslove propisane za motorna i priključna vozila registrovana u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Član 194

Motorna i priključna vozila koja se pojedinačno proizvode ili prepravljaju ili su im oštećeni sklopovi i uređaji bitni za bezbedno učešće u saobraćaju moraju se pre puštanja u saobraćaj podvrgnuti ispitivanju u pogledu bezbednosno-tehničkih karakteristika.

Bezbednosno-tehničke karakteristike prepravljenog motornog i priključnog vozila ne mogu odstupati od karakteristika vozila, osim ako je takvu prepravku predvideo proizvođač vozila.

O izvršenom ispitivanju i tehničkoj ispravnosti motornih i priključnih vozila iz stava 1 ovog člana izdaje se uverenje.

Uverenje iz stava 1 ovog člana izdaje organizacija koju ovlasti nadležni organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini i važi na teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

2. Registracija motornih i priključnih vozila

Član 195

Motorna i priključna vozila koja učestvuju u saobraćaju na putu moraju biti registrovana.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, ne moraju biti registrovani:

- 1) lake prikolice;
- 2) motorna i priključna vozila koja su prepravljena ili popravljena i kojima se vrši probna vožnja radi ispitivanja i prikazivanja njihovih svojstava ili koja se kreću od sedišta preduzeća u kojem su proizvedena do skladišta, kao i motorna i priključna vozila koja se kreću od mesta u kome su preuzeta neregistrovana do mesta u kome će biti registrovana - pod uslovom da su označena posebnim tablicama za privremeno označavanje takvih vozila u saobraćaju na putu (probne tablice).

Za vozila iz tačke 2 ovog člana izdaje se potvrda o korišćenju probnih tablica. Kad upravlja vozilom koje je označeno probnim tablicama, vozač mora kod sebe da ima važeću potvrdu i dužan je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

O registrovanim vozilima vodi se evidencija.

Član 196

Registrovati se mogu samo ona motorna i priključna vozila za koja se na obaveznom tehničkom pregledu utvrdi da su ispravna.

Za registrovano vozilo izdaju se saobraćajna dozvola i registarske tablice.

Saobraćajna dozvola izdaje se sa rokom važenja od jedne godine.

Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom, ako ne produži registraciju vozila u roku od 30 dana od dana isteka važenja saobraćajne dozvole, dužan je da vrati registarske tablice nadležnom organu.

Vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom dužan je da u roku od 15 dana odjavi vozilo ako je otuđeno, nestalo, uništeno ili otpisano ili ako je vlasnik promenio stalno prebivalište, odnosno sedište. U istom roku vlasnik, odnosno nosilac prava raspolaganja vozilom dužan je da prijavi promenu bilo kog podatka koji je upisan u saobraćajnoj dozvoli.

Član 197

Saobraćajna dozvola izdaje se na obrascu čiji su oblik, boja, sadržina, vrsta i kvalitet materijala jednoobrazni za celu teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Ako su podaci koji se unose u saobraćajnu dozvolu ispisani ćirilicom, oni se za korišćenje saobraćajne dozvole u inostranstvu moraju ispisati i latinicom.

Član 198

Za vozila koja se registruju u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji izdaje se jedna od sledećih vrsta registarskih tablica:

- 1) registarske tablice za motorna vozila, osim za motocikle;
- 2) registarske tablice za motocikle;
- 3) registarske tablice za priključna vozila;
- 4) registarske tablice za motorna i priključna vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji i njihovog osoblja, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava, stranih dopisništava i stalnih stranih dopisnika, odnosno stranaca - stalnih službenika stranih dopisništava;
- 5) registarske tablice za privremeno registrovana motorna i priključna vozila;
- 6) registarske tablice za motorna i priključna vozila oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije;
- 7) registarske tablice za određena motorna i priključna vozila organa unutrašnjih poslova;
- 8) registarske tablice za motorna i priključna vozila koja ne ispunjavaju propisane uslove u pogledu dimenzija (dužina, širina, visina), odnosno čija je najveća dozvoljena masa veća od 40 tona, odnosno čija je sopstvena masa veća od dozvoljenih osovinskih opterećenja.

Sve vrste registarskih tablica iz stava 1 ovog člana jednoobrazne su na celoj teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Vozilo registrovano u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji ne može da napusti teritoriju Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ako ne nosi istaknutu međunarodnu oznaku Jugoslavije.

Član 199

Oznake na registarskim tablicama sastoje se od određenih slova i brojeva.

Član 200

Motorna vozila u saobraćaju, osim motocikala, moraju da imaju po dve registarske tablice, a motocikli i priključna vozila - po jednu registarsku tablicu.

Registarske tablice na vozilu moraju biti postavljene tako da se dobro vide i da budu čitljive.

Ukoliko prikolice koje se ne registruju moraju u saobraćaju na putu, na svojoj zadnjoj strani, da imaju registarsku tablicu sa ponovljenim registarskim brojem vučnog vozila.

Član 201

U saobraćaju na putu sme da učestvuje motorno ili priključno vozilo samo za vreme važenja saobraćajne dozvole izdate za to vozilo.

Kad upravlja motornim ili motornim i priključnim vozilom, vozač mora da ima kod seba važeće saobraćajne dozvole izdate za ta vozila i dužan je da ih pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

Član 202

Vozila oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije registruju se po propisu koji donosi savezni sekretar za narodnu odbranu.

Član 203

Motorna i priključna vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava i misija stranih država i predstavništava međunarodnih organizacija u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji i njihovog osoblja, stranih trgovinskih, saobraćajnih, kulturnih i drugih predstavništava, stranih dopisništava i stalnih stranih dopisnika, odnosno stranaca - stalnih službenika stranih dopisništava i motorna i priključna vozila stranaca kojima je radi školovanja, specijalizacije, naučnih istraživanja, zapošljavanja ili obavljanja profesionalne delatnosti, pružanja azila ili priznavanja statusa izbeglica izdato odobrenje za privremeni boravak duži od šest meseci ili za stalno nastanjenje u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, kao i motorna i priključna vozila državljana Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji se vrate iz inostranstva, odnosno dođu u Jugoslaviju da u njoj stalno ostanu, mogu da učestvuju u saobraćaju u Jugoslaviji samo ako su registrovana u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji.

Član 204

Motorna i priključna vozila registrovana u stranoj zemlji mogu da učestvuju u saobraćaju na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije samo ako imaju važeću saobraćajnu

dozvolu i registarske tablice koje je izdao nadležni organ zemlje u kojoj je vozilo registrovano, kao i međunarodnu oznaku zemlje registracije.

Strano priključno vozilo koje nije registrovano mora na svojoj zadnjoj strani da ima registarsku tablicu sa ponovljenim registarskim brojem vučnog vozila.

Član 205

Privremeno mogu da se registruju motorna i priključna vozila uvezena iz inostranstva ili nabavljena u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji čiji su vlasnici stranci koji u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji privremeno borave na osnovu važeće putne isprave ili državljani Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koji radi školovanja, specijalizacije, naučnog istraživanja, zapošljavanja ili obavljanja profesionalne delatnosti privremeno borave u inostranstvu, motorna i priključna vozila koja se koriste na osnovu ugovora o poslovnoj saradnji ili ugovora o zakupu zaključenog između domaćeg i stranog prevoznika, kao i motorna i priključna vozila radi učešća na sajmovima i sportskim takmičenjima.

Vozilo koje u Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju uđe sa stranim registarskim tablicama na kojima oznake i broj nisu u skladu sa odredbama međunarodnih ugovora koje je ratifikovala Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija mora se privremeno registrovati.

Privremena registracija vozila, odnosno produženje privremene registracije vozila vrši se svake godine.

Član 206

Za privremeno registrovano vozilo izdaje se potvrda o privremenoj registraciji i registarske tablice.

Kad upravlja privremeno registrovanim vozilom, vozač kod sebe mora da ima važeću potvrdu o privremenoj registraciji vozila i dužan je da je pokaže na zahtev ovlašćenog lica.

3. Tehnički pregled motornih i priključnih vozila

Član 207

Radi proveravanja tehničke ispravnosti motornih i priključnih vozila vrše se tehnički pregledi tih vozila.

Tehnički pregled motornih i priključnih vozila vrši se najmanje jedanput godišnje.

Na tehničkom pregledu utvrđuje se da li motorno ili priključno vozilo ima propisane uređaje, a naročito uređaje za upravljanje, uređaje za zaustavljanje, pneumatike, uređaje za davanje svetlosnih signala, osvetljavanje puta i vozila i ispuštanje sagorelih gasova i da li su ti uređaji u ispravnom stanju, kao i da li ono ispunjava i druge propisane uslove za učestvovanje u saobraćaju.

O izvršenom tehničkom pregledu motornih i priključnih vozila vodi se evidencija.

Član 208

Preduzeće i druga organizacija ili organ koji vrši tehnički pregled motornih i priključnih vozila mora biti osposobljen i opremljen tako da može uspešno da izvrši taj pregled.

VIII POSEBNE MERE BEZBEDNOSTI

Član 209

Ovlašćeno lice može vozača ili vozača instruktora da podvrgne ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata (alkometar i dr.) ili da ga odvede na stručni pregled radi proveravanja da li ima alkohola u organizmu, ili da li pokazuje znake alkoholne poremećenosti, odnosno da li se nalazi pod dejstvom opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje.

Vozač ili vozač instruktor iz stava 1 ovog člana dužan je da se podvrgne ispitivanju, odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

Analiza krvi ili urina vrši se kod vozača ili vozača instruktora koji poriče da je pod dejstvom alkohola, čije je prisustvo u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima, kao i da se nalazi pod dejstvom opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje ako zbog toga ne bi nastupile štetne posledice po njegovo zdravlje.

Ako je ispitivanjem sprovedenim prema odredbama ovog člana utvrđeno da je vozač ili vozač instruktor pod dejstvom alkohola, opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje, troškove ispitivanja snosi vozač, odnosno vozač instruktor.

Član 210

Ako je vozaču ili vozaču instrukturu izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, ta zabrana se upisuje u njegovu vozačku dozvolu, kao i u međunarodnu vozačku dozvolu ako je ima.

Član 211

Ako zdravstveno preduzeće, prilikom pregleda vozača ili vozača instruktora utvrdi da je postao telesno ili duševno nesposoban za upravljanje motornim vozilima, dužno je da o svom nalazu i mišljenju odmah obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova, koji će na osnovu toga vozaču ili vozaču instrukturu oduzeti vozačku dozvolu za vreme dok ta nesposobnost traje.

Vozaču ili vozaču instrukturu koji ima pravo da upravlja motornim vozilima više kategorija, a to pravo mu za pojedine kategorije bude ograničeno iz razloga predviđenih u stavu 1 ovog člana, izdaće se nova vozačka dozvola u koju će se upisati one kategorije motornih vozila kojima ima pravo da upravlja.

Vozaču ili vozaču instrukturu koji se ne podvrgne kontrolnom zdravstvenom pregledu na koji je upućen, vozačka dozvola će se oduzeti dok se ne podvrgne tom pregledu.

Član 212

Ovlašćeno lice će na licu mesta privremeno oduzeti vozačku dozvolu i isključiti iz saobraćaja vozača koga zatekne da upravlja vozilom ili da pokušava da upravlja vozilom ako je

očigledno da je vozač u takvom psihofizičkom stanju (umor, bolest, dejstvo opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje) da nije sposoban da bezbedno upravlja vozilom.

Ovlašćeno lice postupiće na način iz stava 1 ovog člana prema vozaču iz člana 164 stav 3 ovog zakona za koga utvrdi da u organizmu ima alkohola ili da pokazuje znake alkoholne poremećenosti, kao i prema vozaču za koga utvrdi da je pod dejstvom alkohola u smislu člana 164 stav 2 ovog zakona.

Ovlašćeno lice isključiće iz saobraćaja i vozača koga zatekne da upravlja motornim vozilom a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili da upravlja vozilom u vreme kad je na snazi mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom.

Ovlašćeno lice postupiće na način iz st. 1 i 3 ovog člana i prema vozaču instruktora koga zatekne da osposobljava kandidata za vozača pod dejstvom alkohola u smislu člana 164 stav 3 ovog zakona, ili koji pokazuje znake alkoholne poremećenosti, kao i kad ga zatekne da osposobljava kandidata za vozača a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili u vreme kad je na snazi mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom.

Ovlašćeno lice postupiće na način iz stava 1 ovog člana prema vozaču iz člana 188 ovog zakona koji neprekidno upravlja vozilom duže od pet časova, odnosno koji u toku 24 časa upravlja vozilom duže od osam časova, kao i prema vozaču iz člana 190 ovog zakona koji vozilom u toku 24 časa pređe više od 500 km, odnosno koji upravlja vozilom duže od osam časova.

Ovlašćeno lice postupiće na način iz stava 1 ovog člana prema vozaču ili vozaču instruktora iz člana 209 stav 2 ovog zakona koji odbije da se podvrgne ispitivanju, odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

Organ čiji je radnik oduzeo vozačku dozvolu prema odredbama st. 1, 2, 4, 5 i 6 ovog člana dužan je da vozaču vrati dozvolu čim prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta, a najdocije u roku od 24 časa od časa oduzimanja.

Ako vozač ne preuzme oduzetu vozačku dozvolu u roku od tri dana od dana oduzimanja, a vozačka dozvola se ne vodi u evidenciji kod organa čiji je radnik tu dozvolu oduzeo, vozačka dozvola će se dostaviti organu u čijoj se evidenciji vodi.

Ovlašćeno lice koje je oduzelo vozačku dozvolu po odredbama st. 1, 2, 4, 5 i 6 ovog člana dužno je da vozaču o tome izda potvrdu, koja sadrži: ime i prezime vozača, broj oduzete vozačke dozvole, dan i čas njenog oduzimanja i način njenog vraćanja.

Član 213

Vozaču motornog vozila koji je pravosnažnom odlukom kažnjen za dva ili više prekršaja iz člana 224, osim tač. 4, 14, 18 i 20; člana 226, osim tač. 1, 22, 23, 24, 25, 30, 31, 33, 34, 35 i 36; člana 227, osim tač. 13, 14, 25, 27, 28 i 29 ili iz člana 228 stav 2, člana 229 stav 2 i člana 230 stav 2 ovog zakona, koje je izvršio u roku od dve godine, prilikom izricanja kazne za naredni prekršaj izriče se i zaštitna mera prisustvovanja predavanjima i prikazivanju filmova o posledicama koje proizlaze iz nepoštovanja ili nepoznavanja saobraćajnih propisa.

Ako vozač motornog vozila, kome je izrečena zaštitna mera iz stava 1 ovog člana, u istom roku ponovno izvrši dva ili više prekršaja iz stava 1 ovog člana, prilikom izricanja kazne za naredni prekršaj izriče mu se i zaštitna mera upućivanja na proveru poznavanja saobraćajnih propisa, saobraćajnih znakova i veštine upravljanja motornim vozilom.

Vozaču motornog vozila kome je izrečena zaštitna mera, a koji se ne odazove pozivu radi primene zaštitne mere obaveznog prisustvovanja predavanju, prikazivanju filmova sa sadržajem o posledicama koje proizlaze iz nepoštovanja ili nepoznavanja saobraćajnih propisa, odnosno provere poznavanja saobraćajnih propisa, saobraćajnih znakova i veštine upravljanja motornim vozilom, ili ne pokaže dovoljno znanja na proveru, privremeno će se oduzeti vozačka dozvola i zadržati sve dok se ne podvrgne primeni tih mera, ili ne pokaže dovoljno poznavanja saobraćajnih propisa, saobraćajnih znakova ili veštine upravljanja motornim vozilom, prema programu polaganja vozačkih ispita.

Vozača motornog vozila kome je izrečena zaštitna mera upućivanja na proveru poznavanja saobraćajnih propisa, saobraćajnih znakova i veštine upravljanja motornim vozilom, organ u republici, odnosno autonomnoj pokrajini koji sprovodi tu meru može uputiti i na kontrolni zdravstveni pregled.

Zaštitne mere iz st. 1 i 2 ovog člana mogu se izreći zajedno sa zaštitnom merom zabrane upravljanja motornim vozilom kad su za to ispunjeni uslovi.

O zaštitnim merama iz st. 1 i 2 ovog člana koje su izrečene vozaču čije je zanimanje upravljanje motornim vozilom, nadležni organ koji sprovodi mere obaveštava i organizaciju, odnosno organ u kome je vozač zaposlen, kao i organ koji je izdao odobrenje za vršenje javnog prevoza.

Član 214

Vozaču motornog vozila iz člana 213 ovog zakona koji odbije da se podvrgne proveru ili koji prilikom provere ne pokaže potrebno poznavanje saobraćajnih propisa, saobraćajnih znakova i veštine upravljanja motornim vozilom zadržaće se vozačka dozvola sve dok se ne podvrgne proveru ili na toj proveru ne pokaže dovoljno znanja za bezbedno učešće u saobraćaju.

Vozač motornog vozila koji na proveru ne pokaže potrebno znanje može se, na svoj zahtev, podvrgći ponovnoj proveru posle isteka 15 dana od dana provere.

Ako vozač motornog vozila iz člana 213 ovog zakona i posle tri provere ne pokaže dovoljno znanja, ne može pristupiti ponovnoj proveru dok ne protekne šest meseci od dana poslednje provere.

Mere iz člana 213 stav 1 i člana 214 stav 1 ovog zakona izvršavaju nadležni organi u republici, odnosno autonomnoj pokrajini.

Član 215

Vozač kome je zabrana upravljanja motornim vozilom upisana u vozačku dozvolu (član 210), vozač kome je vozačka dozvola oduzeta na osnovu člana 211 st. 1 i 3 ovog zakona, vozač kome je vozačka dozvola privremeno oduzeta na licu mesta na osnovu člana 212 ovog zakona, kao i vozač kome je vozačka dozvola zadržana na osnovu člana 214 st. 1 i 3 ovog

zakona, ne sme u saobraćaju na putu da upravlja motornim vozilom za vreme trajanja zabrane, odnosno za vreme za koje mu je vozačka dozvola oduzeta ili zadržana.

Član 216

Ako ovlašćeno lice zatekne vozilo koje zbog tehničke neispravnosti ugrožava ili ometa druge učesnike u saobraćaju, ili na kome je teret nepravilno smešten, odnosno nedovoljno obezbeđen, ili kojim se bez dozvole prevozi teret čije dimenzije, odnosno masa prekoračuju najveće dozvoljene dimenzije, odnosno masu ili osovinsko opterećenje, ili koje se kreće putem na kome je kretanje te vrste vozila zabranjeno, ili se kreće bez zimske opreme na delu puta i u vreme kad je zimska oprema obavezna, narediće vozaču da odmah prekine kretanje vozilom i otkloni neispravnost ili da vozilo odveze do određenog mesta gde može otkloniti neispravnost, odnosno da vozilom nastavi kretanje na putu na kome je kretanje te vrste vozila dozvoljeno, odnosno da upotrebi zimsku opremu.

Ako vozač ne postupi po naređenju iz stava 1 ovog člana, ovlašćeno lice isključiće vozilo iz saobraćaja.

Član 217

Ovlašćeno lice isključiće iz saobraćaja vozilo koje nije registrovano ili koje nema propisane registarske tablice.

Ovlašćeno lice koje je isključilo vozilo iz saobraćaja vozaču će, na licu mesta, privremeno oduzeti saobraćajnu dozvolu, a za prekršaje iz stava 1 ovog člana - i registarske tablice.

Organ čiji je radnik privremeno oduzeo saobraćajnu dozvolu prema odredbama ovog člana dužan je da vozaču vrati tu dozvolu čim prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta, a najdocije u roku od 24 časa od časa oduzimanja, a registarske tablice da dostavi organu kod koga se vozilo vodi u evidenciji.

Ovlašćeno lice koje je privremeno oduzelo saobraćajnu dozvolu ili registarske tablice po odredbama ovog člana dužno je da vozaču o tome izda potvrdu, koja sadrži: naziv i sedište organa čiji je radnik oduzeo saobraćajnu dozvolu i registarske tablice, vrstu i registarski broj vozila, naziv organa koji je izdao saobraćajnu dozvolu, ime i prezime vlasnika, odnosno naziv nosioca prava raspolaganja vozilom i njegovu adresu, ime i prezime vozača i njegovu adresu, razlog oduzimanja, datum, vreme, put i mesto oduzimanja, način i vreme vraćanja saobraćajne dozvole i pečat i potpis ovlašćenog lica.

Ako vozač ne preuzme oduzetu saobraćajnu dozvolu u roku od tri dana od dana oduzimanja, a saobraćajna dozvola se ne vodi u evidenciji kod organa čiji je radnik tu dozvolu oduzeo, saobraćajna dozvola dostaviće se organu u čijoj se evidenciji vozilo vodi.

Član 218

Na tehnički pregled uputiće se motorno ili priključno vozilo koje je isključeno iz saobraćaja zbog tehničke neispravnosti uređaja za upravljanje ili uređaja za zaustavljanje, vozilo koje je u saobraćajnoj nezgodi toliko oštećeno da se opravdano može zaključiti da su na njemu oštećeni sklopovi i uređaji koji su bitni za stanovišta bezbednosti saobraćaja, kao i ako se osnovano posumnja da je na vozilu neispravan uređaj za spajanje vučnog i priključnog vozila.

Član 219

Kad ovlašćeno lice prilikom vršenja uviđaja opravdano posumnja da su na vozilu koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi oštećeni sklopovi i uređaji koji su bitni za bezbednost saobraćaja, isključiće to vozilo iz saobraćaja i privremeno će oduzeti registarske tablice.

Vozilo iz stava 1 ovog člana može se uključiti u saobraćaj posle tehničkog pregleda na kome je utvrđeno da su otklonjena oštećenja i nedostaci zbog kojih je vozilo isključeno iz saobraćaja.

Ovlašćeno lice koje je isključilo vozilo iz stava 1 ovog člana dužno je da izda potvrdu koja sadrži podatke iz člana 217 stav 4 ovog zakona.

Član 220

Red vožnje u linijskom saobraćaju na putu mora da odgovara minimalnom vremenu vožnje koje je na toj liniji potrebno za bezbedan saobraćaj, s obzirom na dozvoljene brzine, gustinu saobraćaja na putu i stanje i tehničko-saobraćajne karakteristike puta, uključujući i vreme dolaska i odlaska sa autobuskih stanica i stajališta.

Organ nadležan za poslove kontrole linijskog saobraćaja na putu može da obustavi saobraćaj na određenoj liniji ako utvrdi da ustanovljenim redom vožnje nisu ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana.

IX KAZNE NE ODREDBE

Član 221

Novčanom kaznom u iznosu od 300.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće, samoupravna interesna zajednica ili drugo pravno lice:

- 1) ako proizvodi, održava, popravlja ili prepravlja vozila ili stavlja u promet vozila, uređaje ili rezervne delove za vozila protivno odredbama člana 6 ovog zakona;
- 2) ako ne organizuje ili trajno ne vrši kontrolu nad ispunjavanjem propisanih uslova rada vozača ili vozača instruktora, ili nad ispunjavanjem uslova predviđenih za obučavanje kandidata za vozača vozila na motorni pogon ili vozača koji polažu vozački ispit, nad tehničkom ispravnošću vozila ili nad ispunjavanjem uslova predviđenih drugim propisima od kojih zavisi bezbednost saobraćaja na putevima (član 8 stav 3);
- 3) ako ne obezbedi vozaču koji upravlja autobusom, teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg neprekidan desetočasovni odmor pre početka njegovog radnog dana (član 189 stav 1);
- 4) ako ne obezbedi da se vozač koji upravlja autobusom, teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 20 tona, kad u toku 24 časa prelazi više od 500 km, zameni drugim vozačem najdocije posle osam časova upravljanja vozilom, odnosno posle pređenih 500 km puta (član 190);
- 5) ako red vožnje u linijskom saobraćaju na putu ne odgovara uslovima utvrđenim u članu 220 stav 1 ovog zakona;

6) ako vrši saobraćaj na liniji na kojoj je saobraćaj obustavljen po odredbi člana 220 stav 2 ovog zakona.

Odgovorno lice u preduzeću, samoupravnoj interesnoj zajednici ili drugom pravnom licu kazniće se za privredni prestup iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 20.000 do 200.000 dinara.

Član 222

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće, samoupravna interesna zajednica ili drugo pravno lice:

- 1) ako ne organizuje ili trajno ne vrši kontrolu nad stanjem i održavanjem javnih puteva ili objekata na njima, nad postavljanjem saobraćajnih znakova, ili posebnih uređaja za odgovarajuće osvetljavanje i označavanje obeleženih pešačkih prelaza, kao i nad obezbeđivanjem uslova za bezbedan i nesmetan saobraćaj na javnom putu (član 8 st. 1 i 2);
- 2) ako podiže objekte, uređaje ili postrojenja, sadi sadnice ili postavlja predmete kojima se umanjuje preglednost javnog puta ili železničke pruge sa kojom se put ukršta u istom nivou, kao i preglednost na raskrsnici, ili vrši bilo kakve radnje koje bi mogle da ugrožavaju ili ometaju saobraćaj na javnom putu ili da oštećuju javni put ili objekte na njemu (član 21 stav 1);
- 3) ako pre početka radova na javnom putu ne obezbedi mesto na kome se radovi izvode, ili ako za vreme trajanja radova ne organizuje bezbedan saobraćaj na mestu izvođenja radova ili ako radove ne izvede u što kraćem roku bez zastoja u radu ili ako posle završetka radova ne ukloni sa javnog puta ostatke materijala, sredstva rada, saobraćajne znakove, branike ili druge predmete (član 22);
- 4) ako naknadu za korišćenje auto-puteva, njihovih delova ili pojedinih objekata ne naplaćuje na način kojim se obezbeđuje protok vozila bez zastoja u saobraćaju (član 22a);
- 5) ako odmah ne preduzme mere za otklanjanje smetnji i uspostavljanje bezbednog saobraćaja u slučajevima iz člana 23 ovog zakona;
- 6) ako naredi ili dozvoli da se njegovim vozilom na motorni pogon vuče priključno vozilo protivno odredbama člana 79 ovog zakona;
- 7) ako naredi ili dozvoli vučenje natovarenog teretnog vozila sa priključnim vozilom ili bez priključnog vozila, odnosno traktora sa prikolicom protivno odredbama člana 85 ovog zakona;
- 8) ako naredi ili dozvoli da se na njegovo vozilo ugrade uređaji za davanje posebnih znakova ili da se takvo vozilo upotrebljava u saobraćaju na putu protivno odredbama člana 125 stav 5 ovog zakona;
- 9) ako naredi ili dozvoli da se njegovo vozilo u saobraćaju na putu optereti preko dozvoljene nosivosti, ili preko dozvoljenog osovinskog opterećenja, ili preko najveće dozvoljene mase ili preko mogućnosti koje dozvoljavaju osobine puta i tehničko-konstruktivne mogućnosti

vozila, ili ako se njegovim vozilom prevozi teret koji nije raspoređen ili pričvršćen na način određen u članu 126 ovog zakona;

10) ako u pogledu obeležavanja javnih puteva saobraćajnim znakovima ne postupi po odredbama člana 129 st. 1 i 2 ovog zakona;

11) ako ne postavi ili ne održava saobraćajne znakove na putu tako da budu lako uočljivi danju i noću, ili ako ne ukloni, ne dopuni ili ne zameni saobraćajne znakove koji ne odgovaraju izmenjenim uslovima saobraćaja na putu ili zahtevima bezbednosti saobraćaja (član 130);

12) ako na javnom putu postavi table, znakove, svetla, stubove ili druge slične predmete kojima se zaklanja ili umanjuje vidljivost postavljenih saobraćajnih znakova, ili koji svojim oblikom, bojom, izgledom ili mestom postavljanja podržavaju ili liče na neki saobraćajni znak, ili zaslepljuju učesnike u saobraćaju, ili odvrćaju njihovu pažnju u meri koja može biti opasna za bezbednost saobraćaja (član 132);

13) ako na javnom putu van naselja, sa savremenim kolovozom za saobraćaj u oba smera, na kome postoje samo dve saobraćajne trake, ne odvoji te trake odgovarajućom uzdužnom linijom na kolovozu, a na magistralnom putu ih ne obeleži i ivičnim linijama (član 142 stav 2);

14) ako ne postavi odgovarajuće saobraćajne znakove ispred prelaza puta preko železničke pruge u istom nivou (član 143 stav 1);

15) ako postupi protivno odredbama člana 147 ovog zakona;

16) ako ne postavi uređaj za davanje svetlosnih znakova ili uređaj za davanje zvučnih znakova na prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou u slučajevima iz člana 148 ovog zakona;

17) ako na putu na kome su nastale prepreke koje se ne mogu odmah otkloniti ili na kome se izvode radovi ne postupi prema odredbama člana 149 st. 1 i 2 ovog zakona;

18) ako ne obavesti nadležni organ unutrašnjih poslova o prijemu lica povređenog u saobraćajnoj nezgodi ili o smrti lica povređenog u saobraćajnoj nezgodi (član 155);

19) ako posle saobraćajne nezgode, na zahtev ovlašćenog lica, ne preduzme mere za hitno uklanjanje vozila, tereta, stvari ili drugog rasutog materijala sa kolovoza ili ne osigura prohodnost puta (član 160 stav 3);

20) ako naredi ili dozvoli da vozilom upravlja vozač za koga se može zaključiti da zbog umora, bolesti, teškog psihičkog stanja ili upotrebe opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje nije u stanju da sigurno upravlja vozilom (član 163);

21) ako naredi ili dozvoli da vozač, odnosno vozač instruktor koji u organizmu ima alkohola ili pokazuje znake alkoholne poremećenosti otpočne da upravlja vozilom, odnosno da osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom protivno odredbama člana 164 stav 3 ovog zakona;

- 22) ako naredi ili dozvoli da njegovim vozilom upravlja lice koje nema pravo da upravlja motornim vozilom ili nema pravo da upravlja vozilom one kategorije u koju spada vozilo (član 183 stav 2);
- 23) ako njegovim motornim vozilom upravlja vozač koji se nije podvrgao kontrolnom zdravstvenom pregledu (član 187);
- 24) ako vozač autobusa ili teretnog motornog vozila ili skupa vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg neprekidno upravlja vozilom duže od pet časova (član 188 stav 1);
- 25) ako u saobraćaju na putu upotrebljava vozilo koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu dimenzija, ukupne mase ili osovinskog opterećenja ili nema ispravne propisane uređaje za upravljanje, uređaje za zaustavljanje, uređaje za spajanje vučnog i priključnog vozila, tahograf i pneumatike (član 192 stav 1);
- 26) ako postupi protivno odredbama člana 194 ovog zakona;
- 27) ako na vozilu koristi registarske tablice koje nisu izdate za to vozilo (član 196 stav 2);
- 28) ako nadležnom organu ne vrati registarske tablice vozila kome nije produžena registracija ni posle 30 dana od isteka važenja registracije ili ako u propisanom roku ne odjavi vozilo, odnosno ne prijavi promenu podataka upisanih u saobraćajnu dozvolu (član 196 st. 4 i 5);
- 29) ako naredi ili dozvoli da vozač kome je zabrana upravljanja motornim vozilom upisana u vozačku dozvolu ili kome je oduzeta ili zadržana vozačka dozvola upravlja motornim vozilom u saobraćaju na putu za vreme trajanja te zabrane, odnosno za vreme za koje mu je vozačka dozvola oduzeta ili zadržana (član 215);
- 30) ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje motorno ili priključno vozilo koje je upućeno na tehnički pregled, a nije podvrgnuto tom pregledu (član 218);
- 31) ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju učestvuje vozilo na kome nije izvršen tehnički pregled, a kome su u saobraćajnoj nezgodi oštećeni sklopovi i uređaji bitni sa stanovišta bezbednosti saobraćaja (član 219 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 6.000 do 60.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću, samoupravnoj interesnoj zajednici ili drugom pravnom licu.

Novčanom kaznom od 6.000 do 60.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana i odgovorno lice u organu društveno-političke zajednice ili drugom državnom organu.

Član 223

Novčanom kaznom od 60.000 do 600.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzeće, samoupravna interesna zajednica ili drugo pravno lice:

- 1) ako ostavi na putu oštećena vozila, predmete ili materije koje mogu da ometaju ili ugroze bezbednost saobraćaja (član 28 stav 1);

- 2) ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje vozilo za prevoz dece koje nije obeleženo posebnim znakom (član 32 stav 5);
- 3) ako na svoja motorna ili priključna vozila ne stavi propisanu oznaku o najvećoj dozvoljenoj brzini kretanja za ta vozila (član 48 stav 3);
- 4) ako naredi ili dozvoli da se neispravno vozilo na motorni pogon vuče protivno odredbama člana 83 stav 2 ovog zakona;
- 5) ako naredi ili dozvoli da se njegovim vozilom prevozi teret protivno odredbama člana 127 ovog zakona;
- 6) ako ne obezbedi da teret na vozilu noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, bude označen na način utvrđen u članu 128 ovog zakona;
- 7) ako ukloni ili ošteti saobraćajni znak ili izmeni značenje saobraćajnog znaka (član 131 stav 2);
- 8) ako na auto-putu, putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila, magistralnom, regionalnom i lokalnom putu, znakove opasnosti i znakove izričitih naredbi ne prevuče reflektujućim materijama ili ih ne osvetli sopstvenim izvorom svetlosti (član 134);
- 9) ako ivice kolovoza na delu puta kroz tunel, kao i vrhove pešačkih ostrva, ostrva za usmeravanje saobraćaja i druge objekte na kolovzu koji noću nisu dovoljno osvetljeni ne obeleži na način propisan u članu 140 st. 2 i 3 ovog zakona;
- 10) ako prilikom izvođenja radova na putu postavi branike koji nisu obojeni, odnosno osvetljeni na način propisan u članu 149 stav 3 ovog zakona;
- 11) ako motorno vozilo na kome se kandidat za vozača osposobljava za praktično upravljanje vozilom ne obeleži posebnim tablicama (član 168);
- 12) ako ne vodi ili neuredno vodi registar izdatih međunarodnih vozačkih dozvola ili izda međunarodnu vozačku dozvolu vozaču kome je izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom dok ta zabrana traje (član 182 st. 2 i 3);
- 13) ako dozvoli da se kandidat za vozača motornog vozila obučava iz praktičnog dela obuke bez zdravstvenog pregleda (član 184 stav 1);
- 14) ako naredi ili dozvoli da njegovim motornim i priključnim vozilom u saobraćaju učestvuje vozač bez individualne kontrolne knjižice, kao i ako u njoj nije upisan preged aktivnosti vozača (član 189 stav 6);
- 15) ako naredi ili dozvoli da se u saobraćaju na putu upotrebljava vozilo koje nema propisanu opremu ili ispravne propisane uređaje, osim uređaja za upravljanje, uređaja za zaustavljanje, uređaja za spajanje vučnog ili priključnog vozila, tahograf i pneumatike (član 192 stav 1);
- 16) ako naredi ili dozvoli da njegova neregistrovana motorna ili priključna vozila učestvuju u saobraćaju na putu (član 195 stav 1);

17) ako naredi ili dozvoli da njegova motorna ili priključna vozila učestvuju u saobraćaju na putu bez probnih tablica ili posle isteka važenja probnih tablica (član 195 stav 2 tačka 2 i stav 3);

18) ako naredi ili dozvoli da u saobraćaju na putu učestvuje njegovo motorno ili priključno vozilo posle isteka važenja saobraćajne dozvole (član 201 stav 1);

19) ako naredi ili dozvoli da njegovo motorno ili priključno vozilo koje je bilo privremeno registrovano učestvuje u saobraćaju na putu posle isteka važenja privremene registracije (član 205 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 dinara i odgovorno lice u preduzeću, samoupravnoj interesnoj zajednici ili drugom pravnom licu.

Novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana i odgovorno lice u organu društveno-političke zajednice ili drugom državnom organu.

Član 224*

(Prestao da važi Odlukom SUS)

Član 225

Novčanom kaznom od 4.500 do 21.000 dinara kazniće se za prekršaj lice koje u samostalnom obavljanju zanatske delatnosti ličnim radom sredstvima u svojini građana proizvodi, održava, popravlja ili prepravlja vozila, uređaje i rezervne delove protivno propisanim uslovima neophodnim za bezbedno učestvovanje vozila u saobraćaju na putevima (član 6).

Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 12.000 do 63.000 dinara ili kaznom zatvora u trajanju do 60 dana.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana koji je učinjen iz materijalne zainteresovanosti, učiniocu se pored novčane kazne može izreći i kazna zatvora u trajanju do 30 dana.

Član 226

Novčanom kaznom od 1.800 do 9.000 dinara ili kaznom zatvora do 60 dana kazniće se za prekršaj:

1) lice koje na javnom putu podiže objekte, uređaje ili postrojenja, sadi sadnice ili postavlja predmete kojima se umanjuje preglednost puta, železničke pruge ili raskrsnice, ili vrši bilo kakve radnje koje bi mogle da ugrožavaju ili ometaju saobraćaj na javnom putu ili da oštećuju javni put ili objekte na njemu, podiže i postavlja spomenike, reklame, krajputaše i druge spomen-znake, prodaje proizvode i sl. (član 21);

2) vozač koji ne zaustavi vozilo kad naiđe na vozilo kojim se prevoze deca, kad je to vozilo zaustavljeno na kolovozu radi ulaženja ili izlaženja dece (član 32 stav 4);

- 3) vozač koji na putu postupa protivno odredbama člana 42 stav 3 ovog zakona;
- 4) vozač koji se vozilom na putu u naselju kreće brzinom koja je za više od 30 km na čas veća od dozvoljene brzine, odnosno vozač koji se vozilom na putu van naselja kreće brzinom koja je za više od 50 km na čas veća od dozvoljene brzine (član 46 i član 48 st. 1 i 2);
- 5) vozač koji u pogledu propuštanja vozila postupi protivno odredbama člana 50 ovog zakona;
- 6) vozač koji na mestu na kome je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ne zaustavi vozilo na znak crvenog svetla (član 52 stav 1);
- 7) vozač koji vrši nedozvoljeno preticanje sa desne strane (član 59 stav 1);
- 8) vozač koji sa leve strane pretiče vozilo koje je na kolovozu zauzelo takav položaj i čiji vozač daje takav znak da se sa sigurnošću može zaključiti da to vozilo skreće ulevo (član 59 stav 2);
- 9) vozač koji sa leve strane pretiče vozilo koje se kreće po šinama postavljenim na sredini kolovoza ili ako ga pretiče sa desne strane kad između tog vozila i desne ivice kolovoza ne postoji saobraćajna traka (član 59 stav 3);
- 10) vozač koji povećava brzinu kretanja svog vozila dok ga drugo vozilo pretiče (član 61 stav 2);
- 11) vozač koji otpočne preticanje zaustavljene kolone vozila ili kolone vozila u kretanju (član 62 stav 1 tačka 1);
- 12) vozač koji otpočne preticanje ili obilaženje kad je vozač vozila koje se kreće iza njega otpočeo preticanje (član 62 stav 1 tačka 2);
- 13) vozač koji otpočne preticanje kad je vozač vozila koje se na istoj saobraćajnoj traci kreće ispred njega dao znak da namerava da izvrši preticanje ili obilaženje (član 62 stav 1 tačka 3);
- 14) vozač koji otpočne preticanje kad saobraćajna traka kojom namerava da to učini nije slobodna na dovoljnom odstojanju i time ugrozi ili ometa saobraćaj iz suprotnog smera (član 62 stav 1 tačka 4);
- 15) vozač koji otpočne preticanje ili obilaženje na saobraćajnoj traci koja je namenjena kretanju vozila iz suprotnog smera ako po izvršenom preticanju ili obilaženju ne može bez ometanja ili ugrožavanja drugih učesnika u saobraćaju da ponovo zauzme položaj na saobraćajnoj traci kojom se kretao pre otpočinjanja preticanja ili obilaženja, kao i vozač koji otpočne preticanje na saobraćajnoj traci koja je namenjena prinudnom zaustavljanju vozila (član 62 stav 1 tač. 5 i 6);
- 16) vozač koji vrši preticanje na saobraćajnoj traci koja je namenjena saobraćaju iz suprotnog smera ispred vrha prevoja puta ili u krivini gde je preglednost nedovoljna (član 64);
- 17) vozač koji pretiče drugo vozilo protivno odredbama člana 65 ovog zakona;

- 18) vozač koji pretiče vozilo koje je stalo ispred obeleženog pešačkog prelaza radi propuštanja pešaka (član 66);
- 19) vozač koji ne zaustavi vozilo ispred obeleženog pešačkog prelaza kad mu je datim znakom zabranjen prolaz (član 110 stav 1);
- 20) vozač ili gonič stoke koji se ne zaustavi pred prelazom puta preko železničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje spušten, ili ako je taj uređaj već počeo da se spušta, ili ako se daju svetlosni ili zvučni znaci upozorenja da će taj uređaj početi da se spušta, odnosno da prugom nailazi voz (član 113);
- 21) vozač ili gonič stoke koji se ne zaustavi pred prelazom puta preko železničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svetlosni saobraćajni znakovi, kad se pojavi crveno trepćuće ili crveno neprekidno svetlo (član 114 stav 1);
- 22) vozač koji u saobraćaju na putu upotrebljava vozilo protivno odredbi člana 125 stav 5 ovog zakona;
- 23) lice koje ukloni ili ošteti saobraćajni znak ili opremu puta ili izmeni značenje saobraćajnog znaka (član 131 stav 2);
- 24) lice koje postupi protivno odredbi člana 132 ovog zakona;
- 25) učesnik u saobraćaju koji ne postupa po zahtevu izraženom pomoću znaka ili po naredbi ovlašćenog lica (član 150 stav 1);
- 26) lice koje je neposredno učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi u kojoj ima poginulih ili povređenih lica ili je nastala velika materijalna šteta, ako uzima alkoholna pića ili opojne droge ili lekove na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje pre nego što se izvrši uviđaj (član 157 stav 1);
- 27) vozač koji upravlja vozilom pod dejstvom opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje (član 163);
- 28) vozač koji upravlja ili počne da upravlja vozilom u saobraćaju na putu ili vozač instruktor dok osposobljava kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom protivno odredbama člana 164 ovog zakona;
- 29) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom pre sticanja prava na upravljanje motornim vozilom (član 171);
- 30) vozač koji upravlja motornim vozilom one kategorije koja nije naznačena u njegovoj vozačkoj dozvoli (član 174 stav 2);
- 31) vozač koji koristi u saobraćaju vozačku dozvolu za koju je izdat duplikat (član 175 stav 3);
- 32) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu dimenzije, ukupne mase ili osovinskog opterećenja ili nema ispravne propisane uređaje za upravljanje, uređaje za zaustavljanje, uređaje za spajanje vučnog i priključnog

vozila, tahograf, pneumatike ili nema tahograf ili ako ga za vreme vožnje ne uključi (član 192 stav 1);

33) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim ili priključnim vozilom koje nije registrovano (član 195 stav 1);

34) vlasnik vozila koji nadležnom organu ne vrati registarske tablice vozila kome nije produžena registracija ni posle 30 dana od isteka važenja registracije (član 196 stav 4) ili koji ne odjavi vozilo ili ne prijavi promenu podataka upisanih u saobraćajnu dozvolu u roku od 15 dana (član 196 st. 4 i 5);

35) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim ili priključnim vozilom posle isteka važenja saobraćajne dozvole (član 201 stav 1);

36) vozač ili vozač instruktor koji odbija da se podvrgne ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili stručnom pregledu radi proveravanja da li ima alkohola u organizmu ili da pokazuje znake alkoholne poremećenosti, odnosno da li se nalazi pod dejstvom opojnih droga ili lekova na kojima je označeno da se ne smeju upotrebljavati pre i za vreme vožnje (član 209 st. 1 i 2);

37) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom dok traje zabrana upravljanja motornim vozilom koja je upisana u njegovu vozačku dozvolu, ili za vreme za koje je vozačka dozvola zadržana ili privremeno oduzeta na licu mesta (član 215);

Za prekršaj iz tač. 2, 3, 4, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 27, 28, 36 i 37 stav 1 ovog člana vozaču ili vozaču instruktora će se uz kaznu izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od tri meseca do jedne godine a i za druge prekršaje iz tog stava ta mera se može izreći u istom trajanju.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 4.500 do 21.000 dinara ili kaznom zatvora od 30 do 60 dana, a vozaču će se uz kaznu izreći i zabrana upravljanja motornim vozilom u trajanju od tri meseca do jedne godine.

Ako se prilikom izricanja kazni za prekršaje iz tač. 27, 28, 29 i 37 stav 1 ovog člana utvrdi da je vozač motornog vozila u toku poslednje dve godine bio kažnjen pravosnažnom odlukom za prekršaje predviđene u navedenim tačkama, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od 15 do 60 dana.

Za prekršaje za koje se može ili mora izreći zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom vozaču koji u saobraćaju na putu upravlja skupom vozila uz kaznu će se izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom one kategorije u koju spadaju vučna motorna vozila.

Član 227

Novčanom kaznom od 1.200 do 7.000 dinara ili kaznom zatvora do 30 dana kazniće se za prekršaj:

- 1) lice koje na putu ostavi oštećeno vozilo, predmete ili materije koje mogu da ometaju ili ugroze bezbednost saobraćaja (član 28 stav 1);
- 2) vozač koji sa kolovoza ne ukloni predmete koji sa vozila padnu na put i predmete koje je prilikom zaustavljanja vozila stavio na put (član 28 stav 2);
- 3) vozač koji se nesmanjenom brzinom kreće pored vozila javnog prevoza putnika ili pored autobusa kojim se vrši prevoz za sopstvene potrebe, zaustavljenog na stajalištu i time ugrozi lica koja u to vozilo ulaze ili iz njega izlaze (član 32 stav 1);
- 4) vozač koji namerava da na putu izvrši neku radnju vozilom, a prethodno se nije uverio da to može da učini bez opasnosti za druge učesnike u saobraćaju ili za imovinu (član 38);
- 5) vozač koji se ne kreće desnom stranom kolovoza u smeru kretanja (član 41 stav 1) ili koji vozilo u kretanju drži protivno odredbama člana 41 stav 2 ovog zakona;
- 6) vozač koji na putu sa kolovozom za saobraćaj vozila u oba smera na kome postoje najmanje četiri saobraćajne trake prelazi vozilom na kolovoznu traku namenjenu za saobraćaj vozila iz suprotnog smera (član 42 stav 1);
- 7) vozač koji se na putu sa kolovozom za saobraćaj u oba smera, na kome postoje tri saobraćajne trake, kreće saobraćajnom trakom koja se nalazi uz levu ivicu puta u pravcu kretanja vozila (član 42 stav 2);
- 8) vozač koji brzinu kretanja svog vozila ne prilagodi osobinama i stanju puta i drugim saobraćajnim uslovima tako da vozilo ne može blagovremeno da zaustavi pred preprekom koju pod datim uslovima može da predvidi (član 45 stav 1);
- 9) vozač koji se približava raskrsnici takvom brzinom da se ne može zaustaviti i propustiti vozila koja na raskrsnici imaju prvenstvo prolaza (član 51 stav 2);
- 10) vozač koji vrši preticanje ili obilaženje kad, s obzirom na karakteristike puta i postojeće okolnosti na putu i u saobraćaju ili na tehnička svojstva vozila, ugrožava druge učesnike u saobraćaju (član 58 stav 2);
- 11) lice koje postupi protivno odredbama člana 70 stav 2 ovog zakona;
- 12) vozač koji vozilom preseče kolonu dece, vojnika, pogrebnu povorku ili drugu organizovanu povorku građana koja se kreće po kolovozu (član 78);
- 13) vozač vozila na motorni pogon koji prilikom vučenja priključnog vozila postupi protivno odredbama člana 79 ovog zakona;
- 14) pešak, odnosno vodič ili gonič stoke koji postupi protivno odredbi člana 90 stav 1 ovog zakona;
- 15) gonič stoke koji ne nadzire stoku koja se kreće po putu (član 102 stav 1);
- 16) vozač koji u odnosu na pešaka koji je stupio ili stupa na obeleženi pešački prelaz postupi protivno odredbama člana 110 st. 2, 3 i 4 ovog zakona;

- 17) vozač koji se vozilom približava prelazu puta preko železničke pruge u istom nivou, na način protivan odredbama člana 112 ovog zakona;
- 18) vozač motornog vozila koje vuče drugo motorno vozilo, ako postupi protivno odredbama člana 117 stav 1 i člana 121 ovog zakona;
- 19) vozač ili pešak koji u odnosu na vozila pod pratnjom postupi protivno odredbama člana 124 ovog zakona;
- 20) vozač ili pešak koji u odnosu na vozila s pravom prvenstva prolaza postupi protivno odredbama člana 125 st. 1 do 4 ovog zakona;
- 21) vozač koji vozilom prevozi teret kojim se ugrožava bezbednost učesnika u saobraćaju ili nanosi šteta putu ili objektima na putu (član 126 stav 2 tačka 1);
- 22) vozač koji se vozilom kreće saobraćajnom trakom na kojoj je svetlosnim saobraćajnim znakom obeleženo da je zabranjen saobraćaj u smeru u kome se on kreće (član 138 stav 1);
- 23) lice koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi ako postupi protivno odredbama člana 153 stav 1 ovog zakona;
- 24) vozač koji na zahtev ovlašćenog službenog lica ne preveze lice povređeno u saobraćajnoj nezgodi do najbliže zdravstvene organizacije (član 154 stav 1);
- 25) vozač koji postupi protivno odredbama člana 156 stav 4 ovog zakona;
- 26) vozač koji postupi protivno odredbama člana 180 stav 1 ovog zakona;
- 27) vlasnik vozila koji svoje vozilo da na upravljanje licu iz člana 183 stav 2 ovog zakona;
- 28) vlasnik vozila koji ne podnese podatke o identitetu lica kome je dao vozilo na upravljanje (član 183 stav 3);
- 29) vozač motornog ili priključnog vozila koje je privremeno registrovano ako tim vozilom upravlja posle isteka roka važenja privremene registracije (član 205 stav 3);
- 30) vozač koji u saobraćaju na putu učestvuje sa motornim ili priključnim vozilom koje je upućeno na tehnički pregled a nije podvrgnuto tom pregledu (član 218);
- 31) vozač koji u saobraćaju učestvuje sa motornim ili priključnim vozilom na kome nije izvršen tehnički pregled, a kome su u saobraćajnoj nezgodi oštećeni sklopovi ili uređaji bitni sa stanovišta bezbednosti saobraćaja (član 219 stav 2);

Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac prekršaja kazniće se novčanom kaznom od 3.500 do 19.000 dinara ili kaznom zatvora do 60 dana.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, ako je učinilac prekršaja vozač motornog vozila, a prekršajem je izazvana opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana

saobraćajna nezgoda, može se izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od 30 dana do šest meseci.

Član 228

Novčanom kaznom od 1.500 dinara kazniće se na licu mesta za prekršaj:

- 1) vozač koji ne zaustavi vozilo iza vozila javnog prevoza putnika ili iza autobusa kojim se vrši prevoz za sopstvene potrebe, zaustavljenog na stajalištu kad lica moraju da pređu preko saobraćajne trake ili biciklističke trake kojom se njegovo vozilo kreće (član 32 stav 3);
- 2) vozač koji menja način upravljanja vozilom naglim smanjivanjem brzine kretanja vozila (član 44 stav 1);
- 3) vozač koji se vozilom na putu u naselju kreće brzinom koja je preko 10 do 30 km na čas veća od dozvoljene brzine, odnosno vozač koji se vozilom na putu van naselja kreće brzinom koja je od 30 do 50 km na čas veća od dozvoljene brzine (član 46 i član 48 st. 1 i 2);
- 4) vozač koji prilikom prolaza kroz raskrnicu postupi protivno odredbi člana 51 stav 3 ovog zakona;
- 5) vozač koji na raskrsnici skrene vozilom u pravcu označenom zelenom svetlećom strelicom i pri tome ometa saobraćaj vozila koja se kreću po putu na koji ulazi ili ne propusti pešake koji prelaze preko kolovoza (član 53 stav 1);
- 6) vozač koji vrši mimoilaženje protivno odredbama člana 57 ovog zakona;
- 7) vozač koji u slučajevima iz člana 61 stav 3 ovog zakona ne pomeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza, odnosno ne zaustavi vozilo na pogodnom mestu;
- 8) vozač koji posle izvršenog preticanja ili obilaženja vozilom ponovo ne zauzme položaj na saobraćajnoj traci kojom se do tada kretao (član 63);
- 9) vozač koji vozilom pretiče drugo vozilo koje se približava obeleženom pešačkom prelazu ili koje prelazi pešački prelaz (član 66);
- 10) vozač koji pre nego što napusti vozilo ne preduzme sve mere kojima se sprečava da ono samo krene sa mesta na koje je ostavljeno (član 77);
- 11) vozač koji svojim vozilom noću vuče vozilo na motorni pogon protivno odredbama člana 81 ovog zakona;
- 12) vozač koji postupi protivno odredbama člana 88 ovog zakona;
- 13) vozač vozila na motorni pogon koji u pogledu upotrebe oborenih svetala postupi protivno odredbama člana 91 st. 2 i 3 ovog zakona;
- 14) vozač vozila na motorni pogon koji upotrebljava svetla za označavanje vozila protivno odredbama člana 92 ovog zakona;

- 15) vozač vozila na motorni pogon koji po magli ne upotrebljava propisana svetla ili ako ta svetla upotrebljava na način suprotan odredbama člana 93 ovog zakona;
- 16) vozač koji ne drži potrebno odstojanje kad se kreće iza drugog vozila (član 94);
- 17) vozač vozila na motorni pogon čija je najveća dozvoljena masa veća od 3500 kg ili mu je dužina veća od 7 m, ako ne drži svoje vozilo na propisnom odstojanju od istog takvog vozila ispred sebe (član 95 stav 1);
- 18) vozač motocikla i bicikla sa motorom i lica koja se prevoze tim vozilom, ako u saobraćaju na putu ne nose odgovarajuću zaštitnu kacigu za vreme vožnje (član 100);
- 19) pešak koji se na putu koji ima trotoar ili drugu površinu određenu za kretanje pešaka kreće kolovozom (član 104 stav 1);
- 20) pešak koji na obeleženom pešačkom prelazu na kome je saobraćaj pešaka regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima za pešake ne postupi po tim znakovima (član 108 stav 1);
- 21) vozač koji ometa prolaz pešaka koji su stupili na obeleženi pešački prelaz na kome je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima koje daje ovlašćeno lice, a kojima je na takvom prelazu dozvoljen prolaz (član 110 stav 1);
- 22) učesnik u saobraćaju koji prilikom prelaženja preko železničke pruge u istom nivou postupi protivno odredbama člana 114 st. 2 i 3 ovog zakona;
- 23) pešak, gonič stoke i vozač vozila koje se ne smatra motornim vozilom ili vozač motornog vozila koje ne može da razvije brzinu od najmanje 40 km na čas, ako se kreće po auto-putu ili putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila (član 115 st. 1 i 2 i član 121);
- 24) vozač motornog vozila koji zaustavi vozilo na auto-putu ili na auto-putu vrši polukružno okretanje vozilom iz jednog smera saobraćaja u suprotni smer ili kretanje unazad (član 116 st. 1 i 3);
- 25) vozač motornog vozila koji postupi protivno odredbi člana 119 ovog zakona;
- 26) vozač koji vozilom na putu kroz tunel izvodi radnje čije je izvođenje u tunelu zabranjeno (član 122);
- 27) vozač koji upravlja vozilom koje je opterećeno protivno odredbi člana 126 stav 1 ovog zakona;
- 28) vozač koj optereti vozilo kojim upravlja protivno odredbama člana 126 stav 2 tač. 2 do 5 ovog zakona;
- 29) vozač koji u pogledu smeštaja tereta na vozilu ili u pogledu označavanja tereta postupi protivno odredbama člana 127 ovog zakona;
- 30) vozač koji teret na vozilu noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, ne označi na način iz člana 128 ovog zakona;

31) vozač koji teretnim motornim vozilom čija je najveća dozvoljena masa veća od 3500 kg ili autobusom upravlja neprekidno duže od pet časova ili kad u toku 24 časa upravlja duže od osam časova (član 188 st. 1 i 4);

32) vozač koji postupa protivno odredbi člana 189 st. 2 i 6 ovog zakona;

33) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim ili priključnim vozilom koje nije označeno probnim tablicama ili ako je probnim tablicama istekao rok upotrebe (član 195 stav 2 tačka 2 i stav 3).

Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 1.800 do 18.000 dinara ili kaznom zatvora do 60 dana.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, vozaču se može izreći zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od 30 dana do 6 meseci.

Član 229

Novčanom kaznom od 1.000 dinara kazniće se na licu mesta za prekršaj:

1) vozač koji upravlja vozilom za prevoz dece koje nije obeleženo posebnim znakom (član 32 stav 5);

2) vozač koji ne omogući uključivanje u saobraćaj vozilu javnog gradskog prevoza putnika ili posebno obeleženom vozilu za prevoz dece, kad ta vozila izlaze sa stajališta (član 33 stav 1);

3) vozač vozila javnog gradskog prevoza putnika, kao i vozač posebno obeleženog vozila za prevoz dece, koji prilikom uključivanja u saobraćaj sa stajališta postupi protivno odredbi člana 33 stav 2 ovog zakona;

4) vozač čije vozilo, protivno odredbama člana 37 stav 1 ovog zakona, ima na prednjoj strani svetlosne, svetlosno-signalne i reflektujuće uređaje ili materije koji daju svetla crvene boje, a na zadnjoj strani - svetla bele boje;

5) vozač koji pre vršenja određenih radnji vozilom ne obavesti o svojoj nameri druge učesnike u saobraćaju (član 39);

6) vozač koji prilikom znatnijeg smanjivanja brzine kretanja vozila postupi protivno odredbi člana 44 stav 2 ovog zakona;

7) vozač koji se vozilom na putu u naselju kreće brzinom koja je do 10 km na čas veća od dozvoljene brzine, odnosno vozač koji se vozilom na putu van naselja kreće brzinom koja je od 10 km do 30 km na čas veća od dozvoljene brzine (član 46 i član 48 st. 1 i 2);

8) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom na kome nema propisanu oznaku najveće dozvoljene brzine za to vozilo (član 48 stav 3);

- 9) vozač koji se vozilom ne kreće u obaveznom pravcu označenom zelenim svetlom u obliku zelene svetleće strelice (član 53 stav 2);
- 10) vozač kome je svetlosnim saobraćajnim znakom dozvoljen ulazak u raskrnicu, ako vozilom uđe u raskrnicu iako je gustina saobraćaja takva da se na raskrsnici mora zaustaviti i na taj način ometa ili onemogućava saobraćaj drugih vozila koja dolaze sa bočnih kolovoza (član 55);
- 11) vozač koji u slučaju iz člana 61 stav 1 ovog zakona ne pomeri svoje vozilo ka desnoj ivici kolovoza;
- 12) vozač koji pri preticanju ne drži svoje vozilo na potrebnom rastojanju od vozila koje pretiče (član 62 stav 2);
- 13) vozač koji pri zaustavljanju ili parkiranju vozila ne postupi po odredbama člana 71 ovog zakona;
- 14) vozač koji zaustavi ili parkira svoje vozilo protivno odredbama čl. 74 i 75
- 15) vozač koji vozilo zaustavljeno na kolovozu ne obeleži posebnim znakom na način propisan u članu 76 ovog zakona;
- 16) vozač koji vuče neispravno vozilo na motorni pogon protivno odredbama člana 83 st. 2 i 3 ovog zakona;
- 17) vozač koji vuče natovareno teretno motorno vozilo, odnosno traktor sa priključnim vozilom protivno odredbama člana 85 ovog zakona;
- 18) vozač koji pri vučenju neispravnog vozila na motorni pogon postupi protivno odredbama člana 87 ovog zakona;
- 19) vozač bicikla ili vozač bicikla sa motorom koji se ne kreće na način propisan u članu 97 ovog zakona;
- 20) vozač bicikla, bicikla sa motorom ili motocikla koji postupi protivno odredbama člana 98 ovog zakona;
- 21) vozač bicikla, bicikla sa motorom ili motocikla koji prevozi drugo lice protivno odredbama člana 99 ovog zakona;
- 22) vozač zaprežnog vozila koji ne upravlja zaprežnim vozilom koje se kreće po putu ili koji zaprežno vozilo ostavi bez nadzora na putu (član 101);
- 23) pešak koji se nepotrebno zadržava na kolovozu ili se kreće po kolovozu na način kojim se ometa ili sprečava saobraćaj vozila (član 103);
- 24) pešak koji se po kolovozu kreće protivno odredbama čl. 105 i 106 ovog zakona;
- 25) pešak koji preko kolovoza i biciklističke staze ili trake prelazi na način protivan odredbama člana 107 ovog zakona;

26) pešak koji na obeleženom pešačkom prelazu postupi protivno odredbama člana 108 st. 2 i 3 ovog zakona;

27) pešak koji prilikom prelaženja preko kolovoza na mestu na kome nije obeležen pešački prelaz ometa saobraćaj vozila (član 109);

28) vozač motornog vozila koji na putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila postupi protivno odredbama člana 116 st. 1 i 3, člana 117 stav 2 i čl. 119 i 120 ovog zakona (član 121);

29) vozač koji ne zaustavi svoje vozilo na posebnoj traci za prinudno zaustavljanje vozila i ne preduzme potrebne mere da ga što pre ukloni sa kolovoza auto-puta ili puta rezervisanog za saobraćaj motornih vozila (član 116 stav 2 i član 121);

30) vozač motornog vozila koji pri vučenju drugog motornog vozila po auto-putu postupi protivno odredbi člana 117 stav 2 ovog zakona;

31) vozač motornog vozila koji se na auto-putu ne kreće krajnjom desnom saobraćajnom trakom kada ta traka nije zakrčena vozilima u koloni (član 118 stav 1);

32) vozač motornog vozila koji prilikom uključivanja na auto-put, odnosno isključivanja sa auto-puta postupi protivno odredbama člana 120 ovog zakona;

33) učesnik u saobraćaju koji se ne pridržava ograničenja, zabrana ili obaveza izraženih pomoću postavljenih saobraćajnih znakova, osim saobraćajnih znakova ograničenja brzine (član 129 stav 4);

34) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja vozilom koje nema ispravne propisane uređaje i opremu, osim uređaja za upravljanje, uređaja za zaustavljanje, uređaja za spajanje vučnog i priključnog vozila, tahografa i pneumatika (član 192 stav 1);

35) vozač motornog i priključnog vozila registrovanog u stranoj zemlji, ako nema važeću saobraćajnu dozvolu, registarske tablice ili međunarodnu oznaku zemlje registracije prema odredbama člana 204 stav 1 ovog zakona.

Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 1.600 do 16.000 dinara ili kaznom zatvora do 40 dana.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, vozaču motornog vozila može se izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od 30 dana do tri meseca.

Član 230

Novčanom kaznom od 600 dinara kazniće se na licu mesta za prekršaj:

1) lice koje se prevozi vozilom ako na bilo koji način ometa vozača u upravljanju vozilom ili ako utiče na njega da upravlja vozilom na način kojim se umanjuje bezbednost saobraćaja (član 34);

- 2) vozač ili drugo lice koje se za vreme vožnje u motornom vozilu ne veže sigurnosnim pojasevima (član 35);
- 3) vozač koji u putničkom automobilu prevozi dete protivno odredbi člana 36 ovog zakona;
- 4) vozač koji za kretanje svog vozila koristi put, odnosno kolovoz ili saobraćajnu traku, odnosno stazu koja nije namenjena za saobraćaj one vrste vozila kojoj to vozilo pripada (član 40);
- 5) vozač koji prilikom kretanja vozila unazad postupi protivno odredbama člana 43 ovog zakona;
- 6) vozač koji smanji brzinu kretanja vozila do te mere da svojim vozilom pričinjava smetnje normalnom odvijanju saobraćaja (član 45 stav 2);
- 7) vozač koji se vozilom na putu van naselja kreće brzinom koja je do 10 km na čas veća od dozvoljene brzine (član 46 st. 3 i 4 i član 48 st. 1 i 2);
- 8) vozač koji prilikom skretanja postupi protivno odredbama člana 49 ovog zakona;
- 9) vozač koji prilikom napuštanja raskrsnice u slučaju iz člana 54 ovog zakona ne propusti sve učesnike u saobraćaju koji se kreću pravcem u kome je saobraćaj otvoren;
- 10) vozač koji vrši mimoilaženje protivno odredbama člana 56 ovog zakona;
- 11) vozač koji vrši obilaženje protivno odredbama člana 60 stav 1 ovog zakona;
- 12) vozač koji zaustavi ili parkira vozilo protivno odredbama člana 72 ovog zakona;
- 13) vozač vozila na motorni pogon koji svojim vozilom vuče drugo vozilo protivno odredbama člana 80 ovog zakona;
- 14) vozač koji prilikom vučenja vozila na motorni pogon ne postupi na način propisan u članu 82 ovog zakona;
- 15) lice koje upravlja neispravnim vozilom na motorni pogon koje se vuče pomoću užeta ili krute veze, ako nema odgovarajuću dozvolu (član 84);
- 16) vozač koji neispravno vozilo na motorni pogon vuče pomoću užeta ako je odstojanje između vučnog i vučenog vozila kraće od 3 m (član 86);
- 17) vozač koji prilikom skretanja vozilom na bočni put na čijem ulazu ne postoji obeležen pešački prelaz postupi protivno odredbi člana 111 ovog zakona;
- 18) pešak koji se ne zaustavi pred prelazom puta preko železničke pruge u istom nivou ako je uređaj za zatvaranje saobraćaja spušten, ili ako je taj uređaj već počeo da se spušta, ili ako se daju svetlosni i zvučni znakovi koji upozoravaju da će taj uređaj početi da se spušta, odnosno da se prelazu puta preko železničke pruge približava voz (član 113);

- 19) pešak koji se ne zaustavi pred prelazom puta preko železničke pruge u istom nivou na kome su postavljeni svetlosni saobraćajni znaci, kad se pojavi crveno trepćuće svetlo ili crveno neprekidno svetlo (član 114 stav 1);
- 20) vozač koji u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom, a njegovoj vozačkoj dozvoli je istekao rok važenja (član 161 stav 1);
- 21) ako vozač za vreme upravljanja motornim vozilom ne koristi pomagala koja su upisana u obrazac njegove vozačke dozvole (član 161 stav 2);
- 22) vozač instruktor koji na putu osposobljava kandidata za vozača na motornom vozilu koje nije označeno posebnim tablicama (član 168 stav 1);
- 23) vozač koji nema kod sebe odgovarajuću važeću vozačku dozvolu ili je ne pokaže na zahtev ovlašćenog lica (član 183 stav 1);
- 24) vozač koji nema kod sebe važeću potvrdu za korišćenje probnih tablica ili je ne pokaže na zahtev ovlašćenog lica (član 195 stav 3);
- 25) vozač koji motornim vozilom vuče laku prikolicu koja na svojoj zadnjoj strani nema registarsku tablicu sa ponovljenim registarskim brojem vučnog vozila (član 200 stav 3);
- 26) vozač koji nema kod sebe važeću saobraćajnu dozvolu za vozilo kojim upravlja ili je ne pokaže na zahtev ovlašćenog lica (član 201 stav 2);
- 27) vozač koji motornim vozilom vuče neregistrovano strano priključno vozilo koje na svojoj zadnjoj strani nema registarsku tablicu sa ponovljenim registarskim brojem vučnog vozila (član 204 stav 2);
- 28) vozač koji nema kod sebe važeću potvrdu o privremenoj registraciji vozila ili je ne pokaže na zahtev ovlašćenog lica (član 206 stav 2).

Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 1.600 do 15.000 dinara ili kaznom zatvora do 15 dana.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kojim je izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, vozaču motornog vozila može se izreći i zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od 30 dana do dva meseca.

Član 231

Novčanom kaznom od 300 dinara kazniće se na licu mesta za prekršaj:

- 1) vozač koji prilikom davanja zvučnih znakova upozorenja postupi protivno odredbama člana 68 ovog zakona;
- 2) lice koje na zaustavljenom ili parkiranom vozilu otvara vrata i time ometa kretanje drugih učesnika u saobraćaju ili ugrožava bezbednost saobraćaja (član 73);

3) gonič stoke koji stoku ne drži što bliže desnoj ivici puta (član 102 stav 2);

4) vozač vozila na motorni pogon koji za vreme kretanja kroz tunel ne drži upravljena oborena svetla za osvetljavanje puta (član 123);

5) vozač motornog vozila koje nema propisan broj registarskih tablica ili na kome su te tablice postavljene tako da se dobro ne vide ili nisu čitljive (član 200 st. 1 i 2).

Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana izazvana neposredna opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovana saobraćajna nezgoda, učinilac će se kazniti novčanom kaznom od 750 do 7.500 dinara.

Član 232

Novčanu kaznu na licu mesta naplaćuje radnik nadležnog organa za poslove kontrole i regulisanja saobraćaja na putevima.

Član 233

Ako je zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom izrečena vozaču instrukturu, on ne sme da se bavi obučavanjem kandidata za vozača u upravljanju motornim vozilom za vreme dok traje izrečena zaštitna mera.

Član 234

O izrečenim kaznama, zaštitnim merama, merama bezbednosti, saobraćajnim nezgodama i njihovim posledicama i vozačima motornih vozila vodi se evidencija.

Organ koji izrekne kaznu, odnosno zaštitnu meru ili meru bezbednosti, dužan je da o izrečenoj kazni, odnosno meri obavesti organ koji vodi evidenciju o tim kaznama i merama.

Podatke iz evidencije predviđene u stavu 1 ovog člana mogu da koriste pravosudni organi, organi koji vode prekršajni postupak, organi unutrašnjih poslova, zdravstvena preduzeća, organi i organizacije koji se bave pitanjima bezbednosti saobraćaja, kao i organi i organizacije koji vrše javni prevoz ili prevoz za sopstvene potrebe.

Organ unutrašnjih poslova vodi evidenciju o izrečenim kaznama, zaštitnim merama, merama bezbednosti i vozačima motornih vozila prema mestu prebivališta, a o saobraćajnim nezgodama - prema mestu nastanka nezgode.

Član 235

Trajanje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom računa se od dana upisivanja zabrane u vozačku dozvolu, a na osnovu pravosudnog rešenja o izricanju te mere.

Vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne računa se u vreme trajanja zaštitne mere iz stava 1 ovog člana.

Član 236

Organ koji vodi prekršajni postupak može odložiti izvršenje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom, osim za prekršaje iz tač. 27, 28, 36 i 37 člana 226 ovog zakona, pod

uslovom da učinilac prekršaja u određenom roku, koji ne može biti kraći od jedne godine niti duži od dve godine, ne učini prekršaj za koji se može izreći ta zaštitna mera.

Izvršenje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom može se odložiti ako organ koji vodi prekršajni postupak nađe da se, prema okolnostima prekršaja i prema ponašanju učinioca posle izvršenog prekršaja a s obzirom na njegovo ranije ponašanje u saobraćaju, može očekivati da on i bez izvršenja te mere neće ubuduće vršiti prekršaje u saobraćaju na putu.

U rešenju o prekršaju kojim je izrečena mera iz stava 1 ovog člana određiće se vreme trajanja te mere, kao i vreme za koje se njeno izvršenje odlaže.

Član 237

Odloženo izvršenje zaštitne mere zabrane upravljanja motornim vozilom opozvaće se ako učinilac prekršaja, u roku za koji je izvršenje odloženo, učini novi prekršaj za koji je propisano izricanje ili mogućnost izricanja te zaštitne mere.

Ako organ koji vodi prekršajni postupak izrekne učiniocu prekršaja novu zaštitnu meru zabrane upravljanja motornim vozilom i opozove odloženo izvršenje ranije zaštitne mere, vreme trajanja nove zaštitne mere sabraće se sa vremenom trajanja ranije zaštitne mere i izreći će se jedna zaštitna mera čije ukupno trajanje ne može biti duže od jedne godine.

Izvršenje zaštitne mere iz stava 2 ovog člana ne može se odlagati.

Član 238

Pod uslovom reciprociteta, protiv vozača koji ima prebivalište u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji a u stranoj zemlji učini saobraćajni prekršaj po propisima te zemlje, pokrenuće se u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji prekršajni postupak ako to zahteva nadležni strani organ, a vozač za isti prekršaj može biti kažnjen po jugoslovenskim propisima ako za taj prekršaj nije bio kažnjen u zemlji u kojoj je prekršaj učinjen.

Član 239

Ako vozač koji ima stranu vozačku dozvolu učini na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije prekršaj za koji je ovim zakonom predviđeno da se mora ili može izreći zaštitna mera zabrane upravljanja motornim vozilom, tom vozaču se, umesto zabrane upravljanja motornim vozilom, može izreći zaštitna mera zabrane korišćenja strane vozačke dozvole za isto vreme.

Zaštitna mera zabrane korišćenja strane vozačke dozvole sastoji se u zabrani vozaču kome je izrečena da na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije upravlja motornim vozilom one kategorije ili onih kategorija na koju se zabrana odnosi.

Zabrana korišćenja strane vozačke dozvole upisaće se u stranu vozačku dozvolu licu kome je izrečena, kao i u međunarodnu vozačku dozvolu ako je ima.

Član 240

Ako maloletnik učini prekršaj propisa o bezbednosti saobraćaja na putevima, novčanom kaznom propisanom za učinjeni prekršaj kazniće se roditelj, usvojilac, odnosno staralac maloletnika, ako je prekršaj učinjen kao posledica propusta dužnog staranja o maloletniku.

Član 241

Vozač instruktor pod čijim se nadzorom kandidat za vozača obučava u upravljanju motornim vozilom u saobraćaju na putu, kazniće se za prekršaj koji učini kandidat za vozača, osim ako nije bio u stanju da spreči prekršaj.

X OVLAŠĆENJA ZA DONOŠENJE PROPISA ZA IZVRŠENJE OVOG ZAKONA

Član 242

Ovlašćuje se funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove saobraćaja i veza:

- 1) da, u sporazumu sa saveznim sekretarom za narodnu odbranu, donese propise o evidenciji javnih puteva i objekata na njima, kao i o tehničkim podacima za te puteve;
- 2) da, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove, donese propise o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, o registraciji motornih i priključnih vozila, o obliku, sadržini i načinu izrade obrasca saobraćajne dozvole i vozačke dozvole, o posebnom znaku za označavanje vozila kojim upravlja lice kome su oštećeni ekstremiteti bitni za upravljanje vozilom, o načinu obeležavanja vozila kojima se prevoze deca;
- 3) da, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove i funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove privrede, donese propise o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koje moraju da imaju vozila i o osnovnim uslovima koje moraju da ispunjavaju uređaji i oprema vozila u saobraćaju na putevima, kao i o osnovnim uslovima koje putevi, njihovi elementi i objekti na njima moraju da ispunjavaju sa gledišta bezbednosti saobraćaja;
- 4) da, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove rada, zdravstva i socijalne zaštite, donese bliže propise o zdravstvenim uslovima koje moraju da ispunjavaju vozači motornih vozila;
- 5) da, po prethodno pribavljenom mišljenju Privredne komore Jugoslavije, donese bliže propise o ukupnom trajanju vremena upravljanja vozilom, odmorima vozača u vezi sa upravljanjem motornim vozilom, o načinu rada udvojenih posada na vozilima, u obimu koji utiče na bezbednost upravljanja vozilom, i o obliku i sadržini obrasca individualne kontrolne knjižice za vozača motornog vozila u saobraćaju na putevima, kao i uputstvo za njeno popunjavanje;
- 6) da, po prethodno pribavljenom mišljenju Saveza samoupravnih interesnih zajednica za puteve Jugoslavije, donese bliže propise o metodologiji brojanja saobraćaja na magistralnim putevima.

Ovlašćuje se funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove da donese propise o znacima koje učesnicima u saobraćaju na putevima daju ovlašćena lica.

Ovlašćuje se funkcioner koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za unutrašnje poslove da, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove saobraćaja i veza, donese propise o načinu evidentiranja, praćenja i objavljivanja podataka o izrečenim kaznama, zaštitnim merama, merama bezbednosti, saobraćajnim nezgodama, njihovim posledicama, vozačima motornih vozila, registrovanim motornim i priključnim vozilima i tehničkim pregledima motornih i priključnih vozila i o obliku i sadržini obrasca o uviđaju saobraćajne nezgode.

Ovlašćuje se savezni sekretar za narodnu odbranu da donese propise o programu i načinu polaganja vozačkog ispita vojnih lica za vozače motornih vozila i vozila na motorni pogon u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

Ovlašćuje se savezni sekretar za narodnu odbranu da, u sporazumu sa funkcionerom koji rukovodi saveznim organom uprave nadležnim za poslove saobraćaja i veza, donese bliže propise o posebnim uslovima za upravljanje vozilima kategorije C u skupnom prevozu lica i uslovima i načinu prevoza lica na motornim vozilima i vozilima na motorni pogon u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 243

Usaglašavanje postojećih tehničkih normativa za puteve sa odredbama ovog zakona koje se odnose na puteve vrši se na način i pod uslovima koji su određeni propisima republike, odnosno autonomne pokrajine.

Član 244

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona moraju se uskladiti:

- 1) Pravilnik o saobraćajnim znakovima na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 48/81, 59/81 i 17/85);
- 2) Pravilnik o obrascu vozačke dozvole ("Službeni list SFRJ", br. 66/81 i 3/82);
- 3) Pravilnik o osnovnim uslovima koje javni putevi izvan naselja i njihovi elementi moraju da ispunjavaju sa gledišta bezbednosti saobraćaja ("Službeni list SFRJ", br. 35/81 i 45/81);
- 4) Pravilnik o dimenzijama, ukupnim masama i osovinskom opterećenju vozila i o osnovnim uslovima koje moraju da ispunjavaju uređaji i oprema na vozilima u saobraćaju na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 50/82, 4/85, 65/85 i 64/86);
- 5) Pravilnik o registraciji motornih i priključnih vozila ("Službeni list SFRJ", br. 4/82, 32/83, 26/85, 28/85 i 64/86);
- 6) Pravilnik o zdravstvenim uslovima koje moraju ispunjavati vozači motornih vozila ("Službeni list SFRJ", br. 5/82).

Član 245

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o osnovama bezbednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 63/80, 4/81 i 53/85).

Odredbe člana 100 ovog zakona koje se odnose na vozača bicikla sa motorom i lice koje se prevozi tim vozilom primenjivaće se od 1. jula 1989. godine.

Odredbe člana 142 stav 2 ovog zakona primenjivaće se od 1. januara 1989. godine.

Odredbe stava 3 člana 147 primenjivaće se od 1. januara 1990. godine.

Član 246

Ovaj zakon stupa na snagu šezdeset dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ".